

ELKE DAG MET GODS WOORD

**Werkwijzer voor
kleuters en kinderen 9**

INHOUD

VERANTWOORDING	5
A. ALGEMENE DOELSTELLING.....	5
B. CONCRETE DOELSTELLINGEN	5
C. SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN	6
D. ALGEMEENHEDEN.....	6
1. Samenstelling en opzet	6
2. Gebruik	6
3. Naamgeving.....	6
E. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER	6
I. Informatie - uitleg - vorming	6
II. Voorbereiding	7
A. Doel	7
B. Werkboekje	7
C. Materiaal	7
D. Vertelling.....	8
E. Adviezen.....	8
III. Programma.....	8
Algemeen.....	8
A. Opening	8
B. Lesbehandeling	9
C. Sluiting.....	9
F. WERKWIJZER IX - LEVEN EN LEER VAN JEZUS (3)	
1. een vruchtboom zonder vruchten.....	11
2. wie komt er naar het feest?	19
3. verloren... maar weer gevonden	26
4. de zoon gaat terug naar zijn vader	34
5. de oudste zoon moet feestvieren	42
6. een vreemdeling eert God	50
7. vraag God om je te vergeven	58
8. al wie meedoet, hoort er bij	65
9. niet heersen, maar dienen	72
10. Zacheüs maakt het met iedereen goed	79
11. doen zij het wel of doen zij het niet?	87
12. de Heer heeft veel geduld	94
13. de arme vrouw geeft het meest	102

VERANTWOORDING

Het **Kleuter- en Kinderwerkboekje bij de Bijbel** en de bijbehorende “**Werkwijzer**” horen thuis in een omvangrijk geheel van lesmateriaal voor Peuters (0-3 jaar), Kleuters en Kinderen (4-7/8 jaar), Junioren (8-11 jaar), Tieners (12-14 jaar) en Jongeren (15-18 jaar). Dit lesmateriaal is momenteel in gebruik in Nederland, België, Frankrijk, Frans Zwitserland, De Nederlandse en Franse Antillen, Suriname, Frans-Guyana, de Seychellen, Tahiti, Nieuw-Caledonië, La Réunion, en Frans-Canada.

Het Kleuter- en Kindermateriaal komt tot stand op initiatief van het Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten van de Nederlandse Unie in samenwerking met de Frans-Belgische Unie. Als verantwoordelijken bezitten zij dan ook het copyright van deze serie.

Ieder kwartaal verschijnt er een **Werkboekje** met een bijhorende **Werkwijzer**. Zij kunnen worden besteld op het **Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie**, Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide (Nederland), tel. 030-6939375 (00-31 306939375 vanuit België) of Fax 030-6915838 (00 - 31 306915838 vanuit België).

Aan dit 9e nummer hebben hoofdzakelijk hun medewerking verleend:

auteurs:	Jane van Bostelen, Rudy Van Moere, Edith Mulder en Netty Weyenberg
illustratoren:	Margé van Os, Frank Schuitemoeder
vormgeving:	Aad Berger, Hans Booij en Cornelis Koffeman
redactiesecretaresse:	Jane van Bostelen
redactie:	Jane van Bostelen, Rudy Van Moere
hoofredactie:	Rudy Van Moere
eindredactie:	Thijs de Reus en Bernard Sauvagnat

De bijbels-theologische doelstelling voor het geheel van het lesmateriaal treft u hieronder aan. Daarna krijgt u de didactisch-pedagogische doelstelling onder ogen zoals die geldt voor het werken met Kleuters en Kinderen. De pedagogische benadering is geïnspireerd door de opvoedingsfilosofie en de bijbelse principes van E.G. White in haar boek ‘Karaktervorming’.

A. ALGEMENE DOELSTELLING

Het **koningschap Gods** naderbij brengen voor zover dat binnen de mogelijkheid van de mens ligt. Het gaat wezenlijk om **bevrijding** en **herstel**. **Bevrijding** van angst, twijfel, egoïsme, innerlijke spanningen, negatief denken en handelen, frustraties en complexen in de ervaringen van het individu door een helpen zoeken en vinden van God en zijn liefde d.m.v. Gods Woord met het oog op werkelijke bekering in Jezus Christus. Wanneer die fase is bereikt, treedt het **herstel** van de mens als Gods beeld in werking, Gods leiding is daarbij nodig en wordt gevonden in de Schrift, die de idealen en de wegen aangeeft.

De positieve ontplooiing van de mens staat daarin centraal. Hij zal dan als volwaardig schepsel zijn verantwoordelijkheid moeten leren kennen en dragen t.a.v. de aan hem gegeven natuur, planten- en dierenwereld en leven in de mensengemeenschap. Liefde voor God, mens, dier en natuur zijn daar de exponenten van en door **zijn volledige inzet** en het **putten uit de kracht van God**, zal hij als een partner van God in deze wereld komen te staan.

Gods Woord zal in beide fasen van bevrijding en herstel de bron van inspiratie en onderwijs dienen te zijn, zodat het richting geeft, en de motivatie en de wilskracht stimuleert. Israëls heilsgeschiedenis zal als illustratie functioneren, de mens Jezus als middel, omdat Hij het volmaakte beeld Gods is.

B. CONCRETE DOELSTELLINGEN

1. het zoeken en vinden van God en zijn liefde aan de hand van zijn Woord
2. het dagelijks bestuderen van de Bijbel als bron van menselijk geluk
3. het zoeken van werkelijke bekering in Jezus Christus
4. het herstellen van de mens als beeld Gods
5. partner van God worden in deze wereld
6. de mens Jezus als volmaakt beeld Gods leren kennen
7. getuigen van de komst van de komende wereld

C. SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

Het lesmateriaal Kleuters (4 en 5 jaar) en Kinderen (6 en 7 jaar) beoogt hen op een eenvoudige wijze in aanraking te brengen met een aantal fundamentele gegevens uit de algemene doelstelling van dit lessenproject. Het tracht op het dagelijkse leven van deze kleuters/kinderen in te spelen en roept de leid(st)er op daaraan mee te werken door aandacht te besteden aan hoofd (verstand), hart (gevoel) en hand (praktijk).

Met liedjes, verhaaltjes, spelletjes, kringgesprekjes en illustratiemateriaal worden zij geholpen in het uiten van hun gevoelens, het onder woorden brengen van ervaringen, het formuleren van situaties, het bevorderen van spontaniteit en het deelnemen aan het groepsgebeuren.

De lesprogramma's en het Werkboekje zijn er op gericht enerzijds allerlei vaardigheden bij te brengen zoals bijbellezen, leerteksten kennen, onderscheiden en analyseren van problemen.

Anderzijds beogen zij de Kleuters van 4 en 5 jaar kennis te laten maken met Gods vaderlijke liefde voor mens, plant en dier met Jezus als voorbeeld en helper van mensen. Zij moeten de Kleuters helpen inzicht te krijgen in goed en kwaad, waarbij het goede centraal staat.

Voor de Kinderen van 6 en 7 jaar ligt de nadruk op het doen van het goede, waarbij Gods vaderschap en Jezus als de gehoorzame zoon en uitvoerder van het goede als inspiratiebronnen dienen.

Onontbeerlijk bij dit alles is dat zij worden aangespoord tot het dagelijks bezig zijn met de waar gebeurde bijbelse verhalen, hoe klein de kleuters/kinderen ook zijn. Deze verhalen worden op hun niveau aangereikt middels hun Werkboekje. Zo wordt er een goede basis gelegd voor het groepsgebeuren op sabbat in de kerk.

D. ALGEMEENHEDEN

1. Opzet

De serie van twaalf Werkboekjes en twaalf Werkwijzers behandelt **de bijbelverhalen van het Oude en het Nieuwe Testament** in chronologische volgorde. Daar het om een driejarige leergang gaat, is het onmogelijk rekening te houden met de kerkelijke kalender.

2. Gebruik

Elke **Werkwijzer** bestaat uit 13 volledige programma's die dienen als suggestie voor het werken met kleuters/kinderen op sabbatochtend in de kerk. De leid(st)er kan uiteraard zoveel als hij/zij zelf wil, toepassen, ombuigen of verder uitwerken om het programma tot een zegen voor de kleuters/kinderen te maken.

3. Naamgeving

In het algemeen worden de termen **Kleuters en Kinderen** (beide met hoofdletters) gebruikt om specifiek te verwijzen naar de twee leeftijdsgroepen van 4 en 5 jaar en van 6 en 7 jaar. Als de term '**kleuters/kinderen**' wordt gebruikt (zonder hoofdletters) dan wordt de hele groep van 4 tot en met 7 jaar aangeduid.

E. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER

Elke les in de Werkwijzer bestaat uit drie delen:

- I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING
- II. VOORBEREIDING
- III. PROGRAMMA

Hieronder volgen deze delen met een woord uitleg over hun doel en hun nut.

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De beste leerkrachten in de kindersabbatschool zijn mensen die zelf blijven leren. Als leid(st)er van de kleuters/kinderen kan zij niet deelnemen aan de gesprekken rond de Bijbel in de sabbatschool voor volwassenen. Om dit te ondervangen, biedt elke les in de Werkwijzer een bijbelstudie waardoor de leid(st)er zich kan informeren en uitleg krijgen over de bijbelverhalen. Deze studies helpen te groeien in de kennis van de Heilige Schrift en vaardigheden aan te leren om teksten te analyseren, te begrijpen en toe te passen. De ervaring van een tiental jaren wijst uit dat deze rubriek steeds gretig wordt bestudeerd. Dat maakt dat de leid(st)er met veel meer plezier en inzicht aan de voorbereiding en de lesbehandeling werkt. Deze informatie is uiteraard niet voor de kleuters/kinderen bestemd en de kennis ervan dient niet verwerkt te worden in de lesbehandeling. Dat is vooral om fouten bij het vertellen te voorkomen.

II. VOORBEREIDING

A. Doel

Het doel van de les wordt steeds in een vaste formule verwoord. Bij de lesbehandeling gaat het er eerst om dat de kleuters/kinderen het verhaal **leren kennen**, dan **leren begrijpen** om hen uiteindelijk te helpen met het **leren toepassen** ervan in hun dagelijks leven.

B. Werkboekje

Elke kleuter/kind heeft tijdens de week samen met zijn/haar ouders het desbetreffende lesje en werkje gemaakt. Voor de Kleuters (4-5 jaar) staan er **verhaaltjes** in over hun dagelijks leventje die qua thema overeenkomen met de bijbelverhalen die op sabbatmorgen worden behandeld. Zo leren zij de belangrijkste begrippen uit de bijbelverhalen te begrijpen.

De Kinderen (6-7 jaar) leren de **bijbelverhalen** kennen door de leesstukjes en de oefeningetjes.

Door elke sabbatmorgen tijdens de **bespreking** terug te grijpen op wat de kleuters/kinderen in de voorbije week in het Werkboekje hebben gedaan, worden zij extra gestimuleerd tot het maken van hun lesje en werkje. Beiden dienen zij naar de kerk te worden meegenomen.

De leid(st)er maakt zelf ook de lesjes en de werkjes en toont ze aan de kleuters/kinderen. Tijdens die bespreking bewondert zij/hij de door hen ingevulde en ingekleurde Werkboekjes en gemaakte werkjes en moedigt hen aan. Neem de taak van de ouders niet over door de werkjes uit het werkboekje tijdens het programma te laten maken!

C. Materiaal

1. Indeling

De Werkwijzer vermeldt elke week het te gebruiken materiaal per programmaonderdeel. Als men aan het begin van elk kwartaal bij alle lessen deze rubriek raadpleegt, dan kan het materiaal op tijd worden aangeschaft en voorbereid.

De meeste informatie, die een mens goed onthoudt, heeft een visueel karakter. Daarom wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van een viltsetmateriaal, een zandbak en de in de Werkwijzer voorhanden zijnde illustraties, werkjes, kleurplaten en leertekstcirkels:

a. de illustraties en de grote leertekstcirkels worden door u ingekleurd, op karton aangebracht en het liefst geplastificeerd. Dit aanschouwelijk materiaal kan verschillende jaren dienen en voor andere activiteiten (spelletjes, quiz, memory, ...) worden gebruikt.

b. de illustraties kunnen als kleurplaat worden uitgedeeld.

c. de van tevoren door u uitgeknipte, en al dan niet ingekleurde leertekstcirkels worden op sabbatmorgen aan de kleuters/kinderen uitgedeeld en door hen met lijm in het Werkboekje op de lege cirkel bij donderdag geplakt. Alle illustraties, werkjes en cirkels kunnen door fotokopiëren worden vermenigvuldigd, zodat de Werkwijzer onaangetaast blijft. Ter voorbereiding van dit visuele materiaal kunt u de hulp in roepen van welwillende jongeren en ouderen in de kerk.

Bij de vermelding van het vilmateriaal wordt verwezen naar Bijbel in Vilt uitgave 1980! en daarna worden de benodigde achtergronden en figuren tussen haakjes vermeld. Mocht u niet in het bezit zijn van uitgave 1980 dan kunt u toch uitgaan van de vermeldingen tussen haakjes omdat deze nummers voor alle sets gelijk zijn.

2. Liedjes

De Werkwijzer verwijst naar de volgende liedjesboeken:

Elly en Rikkert, Timotheüs Kinderliedjes, Alles wordt Nieuw, Zing, Bijbelse Liedjes voor Kleuters en Sabbatliedjes voor Peuters en Kleuters I. De liedjes uit deze laatste zijn ook op cassette verkrijgbaar om de leid(st)er te helpen met het aanleren van de liedjes. Het laatste boekje en de cassette zijn te bestellen bij bovengenoemd Secretariaat. Alle eerder genoemde liedjesboeken zijn in Evangelische boekhandels te koop. Tijdens het kwartaal wordt steeds hetzelfde openingslied en zondingslied gezongen. Elke week wordt er in drie keer een nieuw lied aangeleerd dat bij het bijbelverhaal past. De week erna wordt het nog eens gezongen bij de terugblik.

D. Vertelling

Vertellen is een kunst die kan worden aangeleerd. Een aantal nuttige wenken worden gegeven ter verbetering van de kwaliteit van de vertelling. Sommige zijn algemeen van aard, andere hebben specifiek met het bijbelverhaal te maken. Zo worden er bij het vertellen aan deze leeftijdsgroep sommige aspecten beter achterwege gelaten, omdat de kleuters/kinderen er gezien hun godsdienst-psychologische ontwikkeling nog niet rijp voor zijn.

E. Adviezen

Er worden enkele nuttige tips gegeven over het klaarmaken van het lokaal, de tijdsindeling en het voorbereiden en klaarleggen van het materiaal.

III. PROGRAMMA

ALGEMEEN

Het programma bestaat uit onderstaande delen. Deel uw tijd goed in zodat alle belangrijke onderdelen aan bod komen. In de Nederlandse kerken duurt het kindersabbatschoolprogramma maximaal 60 minuten, terwijl de kerken in andere landen er 75 minuten voor uittrekken. Eerstgenoemden zitten dus iets krapper in de tijd en zullen deze zeer efficiënt moeten gebruiken.

A. OPENING (10 min.)

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending:
 - a. verhaal
 - b. collecte en liedje

B. LESBEHANDELING (45 - 60 min.)

1. terugblik
 - : a. kringgesprek
 - : b. liedje
2. inleiding
 - : a. vertelling
 - : b. liedje
3. bijbelverhaal : vertelling
4. bespreking
 - : a. werkboekje
 - : b. leertekst
 - : c. liedje
5. toepassing

C. SLUITING (5 min.)

1. liedje
2. gebed
3. afscheid

De aangegeven tijdsduur is bedoeld als richtlijn om een goede verdeling te krijgen van het lesprogramma. Probeer deze tijden aan te houden om niet in tijdnoed te raken.

A. OPENING

De leid(st)er is ruim op tijd aanwezig om de vroegkomertjes op te vangen en om de kleuters/kinderen aan het begin van het programma te verwelkomen. De bezoektjes krijgen een welkomstkaart die door de leid(st)er is klaargemaakt (zie aan het eind van dit voorwoord). Er wordt het hele kwartaal met hetzelfde liedje begonnen. Kleuters/kinderen houden immers van herkenning en herhaling. Daarna wordt er door de leid(st)er een gebed uitgesproken met alle kleuters/kinderen in een kring (op de knieën).

Het zendingsverhaal wordt op een levendige manier verteld aan de hand van de bundel zendingsberichten van het desbetreffende kwartaal. Deze kan op bovengenoemd Secretariaat worden besteld. Tijdens het ophalen van het collectegeld met een zendingsboot, vliegtuig, ... wordt een liedje gezongen. Het voorwerp voor de collecte en het liedje blijven het hele kwartaal hetzelfde.

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Herhaling is één van de beste middelen om het geheugen te voeden. Daarom wordt het nieuwe bijbelverhaal voorafgaan door een korte herhaling van het bijbelverhaal van de voorbije week. Deze herhaling bestaat steeds uit een kringgesprek (met vraag en antwoord) over twee momenten uit het vorige bijbelverhaal met drie illustraties uit het Werkboekje en de leertekst die de kern ervan weergeeft. Deze vergrootte illustraties en de leertekstcirkel vindt u in de Werkwijzer.

2. Inleiding

In elke les wordt het bijbelverhaal systematisch ingeleid met een levendig verhaaltje over Freddy en Betty. Het bepaalt de kleuters/kinderen bij een gebeurtenis uit het dagelijkse leven, die aansluit bij het bijbelverhaal dat zich vele duizenden jaren geleden heeft afgespeeld. Zo wordt op een prettige manier de stap van het hier en nu, naar het daar en toen voor de kleuters/kinderen gemaakt.

3. Bijbelverhaal

Het bijbelverhaal wordt zo getrouw mogelijk naverteld. Hier en daar worden bepaalde onderdelen minder benadrukt of weggelaten omdat zij nog niet geschikt zijn voor de belevingswereld van de kleuters/kinderen. Het verhaal is steeds in vijf paragrafen uitgeschreven, die uiteraard niet worden voorgelezen, maar naverteld. U kunt het woordelijk instuderen, maar het verdient de voorkeur dat u uw eigen woorden gebruikt. Lees niet voor uit één of andere kinderbijbel. Niet alle kinderbijbels zijn van een goede kwaliteit en de inhoud en presentatie van sommige kinderbijbels stroken niet altijd met de bijbelse, opvoedkundige en geestelijke principes die in dit lesmateriaal worden nagestreefd.

Het leukste is om alle Werkboekjes en hun werkjes, die de kleuters/kinderen elke week hebben gemaakt, te bewaren, zodat u aan het eind van het kwartaal een tentoonstelling kunt houden. Vergeet niet de ouders en de gemeenteleden hiervan tijdig op de hoogte te brengen.

4. Bespreking

a. werkboekje

Het is belangrijk om te toetsen of de kleuters/kinderen het bijbelverhaal goed begrepen hebben, daarom wordt de inhoud van het Werkboekje besproken. Tijdens het bijbelverhaal hebben zij moeten luisteren, nu is het hun beurt om te praten. Dit gebeurt door het beantwoorden van vraagjes, die de leid(st)er stelt aan de hand van de plaatjes met de bijbeltaferelen en de oefeningetjes.

De Kleuters die tijdens de week bezig waren met de verhaaltjes uit hun leefwereldje vertellen nu wat zij zien op de plaatjes van de bijbeltaferelen. De Kinderen lezen de door hen opgeschreven antwoorden en oplossingen op. Wat niet duidelijk was, legt de leid(st)er dan uit.

b. leertekst

De leertekst is een beknopte samenvatting van het bijbelverhaal en het doel van de les wordt door de leerstekstcirkel gevisualiseerd. Het leergesprek mondt uit in het voorlezen van de leertekst in de Bijbel. De kleuters/kinderen zeggen dan hun leertekst om de beurt op. Zij krijgen elk een al dan niet ingekleurde kleine leertekstcirkel die zij ter plaatse in het Werkboekje plakken.

5. Toepassing

Het bijbelverhaal dient te worden verwerkt en toegepast in het hier en nu. Omdat er al veel verteld is, krijgt de toepassing een creatief karakter d.m.v. een rollenspel, een spelletje, kleuren, knippen, knutselen, zingen, dansen, ... Bij sommige van die activiteiten is een gesprek nodig, waarbij de kleuters/kinderen zoveel mogelijk aan het woord komen. De leid(st)er beperkt zich tot het geven van instructies en het stellen van vragen.

C. SLUITING

Het programma wordt afgesloten met een liedje en een door de leid(st)er hardop uitgesproken gebed. Daarna wordt afscheid genomen.

**Wees zelf enthousiast. Uw Kleuters en uw Kinderen worden erdoor aangestoken!
Wij wensen u veel succes!**

1. een vruchtboom zonder vruchten

LUCAS 13:6-9

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

In gelijkenissen treft men steeds situaties en omstandigheden uit het dagelijks leven aan. Meestal gaat het om een verhaaltje waarin allerlei dingen worden verteld met het doel

de hoorders een moraalles te geven.

Er worden geen geschiedkundige gegevens verstrekt, omdat het een **verzonnen** verhaaltje is. De meeste personen, die in de gelijkenis voorkomen, hebben dan ook geen namen. De vertelling is meestal erg sober van aard en is toegespitst op het einde ervan. Aan het slot van de gelijkenis wordt de moraal van het verhaal meestal bondig, maar ook duidelijk aan de orde gesteld. Wanneer men niet gewoon is met gelijkenissen om te gaan, dan zal men erop moeten letten, dat het specifiek om die laatste onderrichting gaat. Al het andere in het verhaal is slechts middel en draagt bij om de les te doen overkomen.

Veel mensen kennen het verhaal van "Reinaert de Vos" en weten dat er met zowat alle personen, voorwerpen en details iets wordt bedoeld. Ze verwijzen meestal naar bekende situaties en personen. Dit verhaal is echter geen gelijkenis, maar een allegorie. In een allegorie tellen alle gegevens van de tekst mee en hebben zij meestal alle iets te zeggen. In de Bijbel treffen we slechts zeer weinig allegorieën aan. Paulus vertelt er bijvoorbeeld één in Romeinen 11 waar hij het heeft over de olijfbroom.

In een **gelijkenis** spelen de figuren en voorwerpen en allerlei zaken een ondergeschikte rol. Het verhaal kan op zo'n manier verzonnen zijn, dat het absoluut niets meer met de werkelijkheid heeft te maken. Ook in dat geval echter gaat het in de hoofdzaak om de conclusie, het slot van het verhaal: dat vormt de toepassing van het verhaal! Het verhaal op zich telt dan niet meer mee. Er moet dus niet noodgedwongen worden gezocht naar allerlei gegevens die er in voorkomen.

Het verhaaltje over de onvruchtbare vijgeboom is kort,

eenvoudig en zeer duidelijk. Ook hier is Jezus de verteller. Deze keer **past** hij de gelijkenis **niet toe!** Hij geeft aan het einde niet duidelijk aan wat de les uit de gelijkenis is. Die les dient de lezer er in dit geval zelf uit te halen.

Er stond een vijgenboom temidden van een wijngaard. Dit was geen ongebruikelijk beeld in Palestina, integendeel! Het duurt ongeveer vier à vijf jaar voordat een vijgenboom vrucht draagt. De eigenaar van de wijngaard heeft blijkbaar gewacht tot het eerste jaar van vruchtbaarheid en ging toen kijken. Toen hij zag dat er geen vijgen aanhingen, ging hij weer weg en kwam het jaar daarop weer kijken. Dit moet volgens het verhaaltje **drie** jaar achtereen zijn gebeurd, zodat hij uiteindelijk de mening was toegedaan, dat de boom maar beter kon worden omgehakt, omdat de grond nutteloos van zijn kracht werd beroofd en vruchtbare grond onttrok aan andere planten.

Die drie jaar geven aan dat hij geen ongeduldig figuur was, integendeel. Na drie jaar koesterde hij echter geen hoop meer. De wijnboer echter kwam op voor de boom, hoewel de reden niet wordt aangegeven. Hij pleitte ervoor en zei dat hij nog moeite zou doen door de grond erom heen weg te graven en er mest voor in de plaats aan te brengen. Hij wilde de boom nog een kans (een jaar) geven.

Het gesprek eindigt dan met twee mogelijkheden:

- hij draagt vrucht.
 - hij draagt geen vrucht en zal alsnog worden omgehakt!
- Het is een logisch en gemakkelijk te begrijpen verhaaltje. Wat is de les die eruit moet worden getrokken? Voor joodse toehoorders was de les gemakkelijk toepasbaar. In het Oude Testament wordt Israël meer dan eens vergeleken met een vijgenboom (zoals ook bijvoorbeeld met een wijngaard). Men leze daarvoor de teksten Jeremia 8:13; 14:1-8; Hosea 9:10 en Micha 7:1.

De vruchten van de boom stellen dan in die gevallen de handel en wandel van Gods volk voor. Het omhakken van

een boom staat meestal als symbool voor Gods gericht over het volk. Dit vindt men zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Het gaat dan meestal om het uiteindelijke oordeel. Dat de eigenaar drie jaar geduld heeft geoefend, toont Gods enorme lankmoedigheid (= hij is langzaam met kwaad worden en het uitvoeren van zijn vonnis).

De wijnboer verzoekt hem nog een jaar extra te geven. Hoe dan ook, de vervloeking van de vijgenboom ligt in het verschiet, als hij onvruchtbaar blijft.

Deze gelijkenis krijgt natuurlijk meer betekenis als deze in zijn verband wordt gelezen. De verzen eraan voorafgaand hebben het over de bekering van de mens. “Neen, ik zeg u, maar als gij u niet bekeert, zult gij allen evenzo omkomen” (13:3). Deze zinsnede wordt door Jezus herhaald, om de belangrijkheid ervan aan te tonen (13:5). De gelijkenis is dus eigenlijk een illustratie op Gods geduld, Gods bereidheid nog een kans te geven, maar ook van het feit dat het oordeel in het verschiet ligt. Wie oren heeft, die hore!

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je elkaar een kans moet geven en geduld met elkaar moet hebben.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo tak, blad, stam, wortels, grond en peer op de juiste plaats in de boom schrijven.
ma vijgenboom, druiven, vijgen, druivenplant.
di hij heeft geen vruchten; omhakken.
wo de grond omspitten, de grond bemesten.
do hem, dit jaar.
vr 1. de vijgenboom draagt geen vruchten.
2. de tuinman wil de boom niet om hakken.
3. laten we hem nog één kans geven.

- leertekst
Lucas 13:8 - "Heer, laat hem nog dit jaar staan".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.1.3, 9.1.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (8.13.1) boekje 8.
- inleiding
voetbal
- bijbelverhaal
gedroogde/verse vijgen, een tros druiven (of krenten)
plaatje van vijgenboom, zandbak, boom, twee mannenfiguren, gieter.
- bespreking
werkboekje 9 les 1, ingekleurde leertekstcirkel (9.1.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.1.2)
Bijbel, lijm.
- toepassing
illustratie 9.1.5.
crêpepapier, lijm.
- liedboekjes
Elly en Rikkert III, nr. 28
Elly en Rikkert IV, nr. 48
Sabbatliedjes I, nr. 29
Timotheüs Kinderliedjes 22

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- het verhaal van vandaag is erg kort. In de Bijbel beslaat het dan ook slechts vier verzen. In de inleiding geven we de kleuters/kinderen een overzicht van verschillende soorten bomen. Probeer zoveel mogelijk illustratiemateriaal te verzamelen. U hebt ondertussen toch al een begin van een "documentatiecentrum" aangelegd? Zoniet dan is dit een mooi begin!
- het verhaal draait om twee dingen: "Wat verwacht ik?" en "Komt die verwachting wel uit?"
De tuinman laat zien dat hij die verwachting nog wel positief wil beïnvloeden door extra zorg te besteden aan de boom. De boom krijgt nog een kans. Het doel van de les: geef elkaar een kans.
- in de toepassing hebben we het over één facet van het elkaar een kans geven, namelijk het jongetje krijgt alsnog een kans om zijn werk in orde te maken.
- bereid uw vertelling goed voor, oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw eigen oren klinkt. Leg het viltmateriaal van tevoren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. Ukunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Felicitteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

3. gebed

Vader in de hemel, vanmorgen zijn we blij dat we in de sabbatschool zijn. Dank u dat wij hierheen konden komen. Samen gaan we voor u zingen. We gaan ook met elkaar praten over een vruchtboom zonder vruchten. Help ons om goed te luisteren en te leren. Zegen ons alstublieft in Jezus' naam. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

- a. verhaal
Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.
- b. collecte en liedje
“een boot gaat varen naar het zendingsland”

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de rijke dwaas

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- waarover hadden de twee broers van vorige week ruzie (9.1.3)?
- wilde Jezus zich met deze ruzie bemoeien?
- welk verhaal vertelde Jezus toen?
- wilde deze rijke man alles weg geven of houden?
- hoe noem je dat als je steeds meer wilt hebben?
- geeft hij ook iets aan de arme mensen?

- wat bedoelt Jezus met dit verhaal (9.1.4)?
- wanneer ben je echt rijk en gelukkig?

kijk naar de leertekstcirkel (8.13.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“eerlijk delen”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

9.1.3, 9.1.4 en 8.13.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Elly en Rikkert IV, nr. 48

2. inleiding: een beetje geduld, alsjeblieft

a. vertelling

Freddy neemt een aanloop en geeft een flinke schop tegen de bal. De bal suist door de lucht. Boeiing! Daar stuitert hij op straat. Paul rent er naar toe. Nou ja, Paul rent niet echt, hij kan niet zo hard lopen. Paul heeft iets aan zijn been. “Rennen, Paul, Rennen, schiet toch op man!”, roepen een paar kinderen ongeduldig. “O, o”, moppert een jongen, “die Paul is toch zo’n slome duikelaar!” Freddy hoort het. “Helemaal niet!” schreeuwt Freddy boos. “Paul is niet sloom. Je ziet toch zo dat hij niet harder kan. Daar kan hij toch niets aan doen.” Paul heeft alles gehoord. Hij kijkt verlegen naar de grond. “Ik kan echt niet vlugger.” zegt hij zachtjes. “Ik hoop dat jullie een beetje geduld met mij hebben. Als jullie het heel vervelend vinden, ga ik wel weg.” Nu schamen de andere kinderen zich. Inderdaad, Paul kan niet vlugger lopen. Ze moeten een beetje geduld met hem hebben.

b. liedje

“er is hoop”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

een voetbal

kringgesprek:

- Paul kan niet zo hard lopen, wat zou er met zijn been zijn?

- hebben de kinderen geduld?

- willen ze wel even wachten op Paul?

- wanneer ben je ongeduldig (houd het kort)

In het bijbelverhaal gaat het over een tuinman die geduld heeft met een boom!

liedjesboek

Elly en Rikkert III, nr. 28

3. bijbelverhaal: de onvruchtbare vijgenboom

a. de vijgenboom

In ons land hebben we verschillende bomen, die vruchten dragen. Een appelboom, een perenboom, een kerstboom. In landen waar het warmer is, zijn ook andere bomen. Het verhaal van deze week gaat over een vijgenboom. In een warm land groeit een vijgenboom. Hij staat op een mooie plaats in een grote tuin. In die tuin groeien een heleboel druiven. De vijgenboom staat midden tussen de druivenplanten. De tuinman zorgt goed voor de druiven. Hij zorgt ook goed voor de vijgenboom.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

*materiaal:
een paar vijgen (verse of gedroogde); een tros druiven (of krenten), plaatje van een vijgenboom.*

b. geen vijg te zien

De tuin is niet van de tuinman zelf maar van een rijke man. Hij is de eigenaar. Af en toe komt die rijke man eens naar zijn tuin kijken. Hij kijkt of de tuinman goed voor zijn tuin zorgt. Hij komt ook kijken of de planten wel genoeg groeien. Vandaag komt de eigenaar weer kijken. Daar midden in de tuin staat de vijgenboom. De eigenaar gaat er naar toe. Hij kijkt heel goed naar de boom. Hij kijkt nog eens. Nee, er is niets in de boom te zien. Er groeit geen enkele vijg aan de takken. Hoe kan dat nu? De boom is toch niet dood. Maar toch heeft hij geen enkele vrucht!

*materiaal:
zandbak; planten en één boom in het midden,*

c. weg ermee!

De eigenaar gaat naar zijn tuinman. Hij zegt tegen hem: "Ik kom nu al drie jaar naar die vijgenboom kijken. Elk jaar denk ik dat hij nu wel vijgen zal hebben. Maar ook dit jaar is er niets te zien. Hij staat alleen maar in de weg. Op die plaats kan beter een andere boom groeien. Een boom die wél vruchten heeft!" De tuinman vindt het jammer. Hij weet ook wel dat de boom nog steeds geen vruchten heeft gegeven. Maar de tuinman wil de boom niet graag weghalen.

*materiaal:
zandbak; planten en één boom in het midden en twee mannenfiguren.*

d. nog een kans

De tuinman zegt tegen de eigenaar van de wijngaard: "Meneer, weet u wat ik zal doen? Ik zal de boom dit jaar nog eens extra verzorgen. Ik zal de aarde om de boom wat weghalen. Dan zal ik mest halen en dat om de boom leggen. Dan moet hij toch wel vrucht gaan geven! Als hij volgend jaar nog geen vruchten geeft, dan zal ik hem wel weg laten halen!"

*materiaal:
zandbak; planten en één boom in het midden, twee mannenfiguren en een gieter.*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- welke boom zie je op dit plaatje (zo)?
- welke bomen staan bij jullie in de tuin of in de straat?
- welke andere bomen ken je nog?

aan Kinderen:

- hoe heten de delen van een boom?
- waar heb je dat ingevuld?
- in wat voor landen groeien kokosnoten en bananen?
- welke fruitbomen groeien in ons land?

aan Kleuters:

- hoe heet de vrucht op dit plaatje (ma)?
- wie werkt er in de wijngaard?
- is de tuin van de tuinman?

aan Kinderen:

- hoe heet een tuin met druivenplanten?
- welke vruchten en planten worden in het verhaal genoemd?
- om welke boom gaat het in deze les?

aan Kleuters:

- welke mannen zijn hier in de wijngaard (di)?
- waarom kijkt de eigenaar zo verbaasd?

aan Kinderen:

- waarom vindt de eigenaar de vijgenboom niet goed?
- hoe lang wacht de man al op vijgen?
- wat moet de tuinman doen met de vijgenboom?

aan Kleuters:

- waarom moet de vijgenboom weg (wo)?
- wat vraagt de tuinman aan de eigenaar?

aan Kinderen:

- wat zal de tuinman?
- wat hoopt de tuinman dat er zal gebeuren?
- wat doet de tuinman als het niet gebeurt?

aan Kleuters:

- is de eigenaar van de tuin blij of teleurgesteld in de boom (do)?
- heeft de eigenaar nog langer geduld?

aan Kinderen:

- hoeveel kansen krijgt de boom van de tuinman?
- wat vraagt de tuinman aan de eigenaar?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.1.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel? Lees het in Lucas 13:8.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- plak de leertekst in het werkboek.
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- welke bladeren horen bij welke bomen?
- laat eens zien hoe hij geworden is?
- welke zinnen hebben jullie gevonden op je werkblad?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.1.1, voorgeknipte
9.1.2 voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.1.1
ophangen, 9.1.2 uitdelen en op
plakken*

c. liedje

“er is hoop”

*liedjesboek:
Elly en Rikkert III, nr. 28*

5. toepassing geef elkaar een kans

a. kringgesprek

Maarten wil straks in de pauze met de skelter gaan rijden, maar in zijn werk zitten nog fouten.

“Je hebt nu de tijd om je foutjes te verbeteren”, zegt de juf.

Als het werk dan nog niet af is, mag een ander kind op de skelter. Maarten begint meteen de foutjes te verbeteren.

- krijg jij wel eens een kans om iets goed te maken?
- geef jij een ander ook wel eens de kans om iets goed te maken?
- krijgt de boom in ons verhaal nog een kans?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

Kleuters/kinderen maken van crêpepapier kleine “vruchten” die in de boom worden opgeplakt.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
illustratie 9.1.5 crêpepapier, lijm
activiteit:
vruchten van crêpepapier maken.*

C. SLUITING

1. liedje

“er is hoop”

*liedjesboek:
Elly en Rikkert III, nr. 28*

2. gebed

Lieve Vader in de hemel, het was fijn om samen in de kindersabbatschool te kunnen zingen, te bidden, te praten en naar het bijbelverhaal te luisteren. Help ons om geduldig te zijn met andere jongens en meisjes. We willen hen graag een kans geven. Geef ons nog een fijne eredienst in de grote zaal van de kerk. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

2. wie komt er naar het feest?

LUCAS 14:15-24

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De gelijkenis van de verontschuldigen gaat over een rijk en voornaam man, die uitnodigingen heeft gestuurd, waarbij allerlei mensen worden genodigd om aan een feestmaal deel te nemen. In het Oude Midden Oosten was het gebruikelijk kort voor het aanbreken van de maaltijd de genodigden er aan te herinneren dat zij waren uitgenodigd. Dat de dienaar er op uit gaat om hen daarop te wijzen, betekent dat zij de uitnodiging aanvankelijk hadden aanvaard. Dat zij uiteindelijk niet willen komen, maakt de weigering tot een onbeschoftheid, waardoor de boosheid van de heer meer dan begrijpelijk wordt.

De redenen ter verontschuldiging in de tekst worden steeds **ernstiger** (een stuk land, een paar ossen, een vrouw). Het gaat dus om **geplande** zaken. De antwoorden worden ook steeds korter en dus **onbeleefder** geformuleerd.

De heer van het huis besluit dan maar om een andere categorie van mensen uit te nodigen. Hij doet dit echter: niet uit barmhartigheid voor de misdeelden, maar uit toorn. De dienaar moet wel twee keer uitgaan. Dit geeft aan dat het de uitdrukkelijke wil van zijn heer is een volbezette tafel te hebben. Het woordje 'dwingen' moet hier niet al te letterlijk worden genomen. De groep waar het om gaat, bestaat uit

mensen, die niet gemakkelijk aan te sporen zijn of de kracht of de moed ertoe missen om naar het dorp of de stad te komen. Het gaat dus niet zozeer om dwingen, maar eerder om **'aandringen'**.

De heer van het huis eindigt met de woorden dat geen van de eerste genodigden er nog op moet rekenen aan te zitten aan de feestmaaltijd.

Om het verhaal goed te begrijpen en de betekenis ervan te vatten, dient men op de aanleiding ervan te letten. Jezus is ergens uitgenodigd. Tijdens de maaltijd worden allerlei gesprekken gevoerd. Het gesprek eraan voorafgaand eindigde met een opmerking over de opstanding (14:14). Eén van de aanwezigen wijst erop dat wie uiteindelijk in de komende wereld aan tafel zullen zitten, gelukkig te prijzen zijn.

In het vorige hoofdstuk is die maaltijd van het Koninkrijk Gods al aan bod geweest (13:28-30). Het ligt voor de hand dat het in deze gelijkenis **ook** om die maaltijd met God gaat. De moraal van het verhaal is dus duidelijk: "Wie de uitnodiging heeft ontvangen en deze, als het erop aankomt, toch niet aanneemt, het dan verder ook wel mag vergeten. Anderen zullen zijn of haar plaats innemen."

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat God iedereen op zijn feest uitnodigt.

B. WERKBOEKJE

1. antwoorden
zo feest, gasten, knecht.
ma sorry ik kan niet komen.
di breng de bedelaars en misvormden en blinden en lammen hier.
wo armen, lammen en blinden.
do ga, want mijn huis moet vol worden.
vr 1. de gasten waarschuwen
2. ik kan niet komen
3. gaan terug naar de heer.
4. mogen feestvieren.
2. leertekst
Lucas 14:23 - "ga, want mijn huis moet vol worden".

C. MATERIAAL

1. terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.2.3, 9.2.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.1.1).
2. inleiding
platen van een heerlijke maaltijd.
3. bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
figuren: 22, 54, 54b, 57, 60, 67, 68, 89, 199, 226, 230, 233, 250, 250a, 257,
feestelijke artikelen, servetten,
placemats, ballonnen, slingers.
4. bespreking
werkboekje 9 les 2, ingekleurde leertekstcirkel (9.2.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.2.2).
5. toepassing
illustratie 9.2.5, twee zelfgemaakte toegangskaartjes van de dierentuin.
6. liedboekjes
Alles Wordt Nieuw I, nr. 22
Elly en Rikkert III, nr. 28
Sabbatliedjes I, nr. 29
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

D. VERTELLING

1. het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
2. dek een tafel met bordjes, kopjes, lekkers, enz. In plaats van een tafel te dekken, kunt u alles natuurlijk ook in het miniatuur afbeelden met behulp van poppenmeubeltjes en artikelen.
3. in de toepassing wordt ingegaan op verontschuldigen. Laat de kinderen rond dit verhaaltje fantaseren over verontschuldigen.
4. bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van tevoren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

1. zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
2. stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
3. bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
4. neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

liedjesboek:
Timotheüs Kinderliedjes 22

2. liedje

“de telefoonlijn”

3. gebed

Onze Vader die in de hemel woont, samen zijn wij deze morgen bij elkaar in de kindersabbatschool. Wij danken u dat u ons veilig hierheen hebt laten komen. Wilt u ons het bijbelverhaal helpen te begrijpen en te leren. Zegen ons vandaag. Dit vragen we u in de naam van Jezus. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de onvruchtbare vijgenboom

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- waarom kijkt de man zo verbaasd op dit plaatje (9.2.3)?
- hoe lang wacht hij al op vijgen?

- wat wilde de eigenaar op dit plaatje doen (9.2.4)?
- wat vraagt de tuinman aan de eigenaar?
- wat wil de tuinman proberen, zodat de boom toch vruchten geeft?
- wat antwoordt de eigenaar de tuinman?

kijk naar de leertekstcirkel (9.1.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“er is hoop”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
9.2.3, 9.2.4 en 9.1.1 (van vorige les)*

*liedjesboek:
Elly en Rikkert III, nr. 28*

2. inleiding: het feest

a. vertelling

Mevrouw Wouters, de buurvrouw van Freddy en Betty, viert morgenavond feest. Ze is de hele dag al aan het bakken en braden. Heerlijke geuren komen uit het keukenraam naar buiten. De volgende avond is het zover. Klinkt er al muziek in het huis van mevrouw Wouters? Nee, het blijft er heel stil. ‘s Avonds wandelt vader even buiten met Boelie, de hond. Hij komt langs het huis van mevrouw Wouters. Plotseling gaat de voordeur open: daar staat mevrouw Wouters. “Hé, buurman!” roept ze, “hebben jullie zin in een feest? Met heerlijk eten? Mijn bezoekers komen niet, maar ik wil toch een fijn feestvieren. Wat denk je ervan? Neem iedereen maar mee. Het moet vanavond toch gezellig worden!” En zo komt het dan na een paar minuten een optocht door de straat loopt, op weg naar mevrouw Wouters. En je raadt vast wel wie er in de optocht meelopen!

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
platen van een heerlijke maaltijd
kringgesprek:
- wie zouden er in optocht naar het feest van mevrouw Wouters lopen?
- waarom gaan Freddy, Betty en alle anderen naar het feest?
- jouw bezoek komt ook niet op jouw feest. Hoe voel je je dan?
- wat zou je doen als er niemand komt?
Het bijbelverhaal gaat over het grootste feest dat nog moet komen. En iedereen wordt uitgenodigd. Jullie ook. Wie wil er niet naar dat feest toe?*

b. liedje

“het grote feest”

*liedjesboek
Alles Wordt Nieuw I, nr. 22*

3. bijbelverhaal: de uitnodiging voor een feest

a. de gastheer.

Er is een man die graag een feestmaaltijd wil geven. Hij heeft de namen van een heleboel mensen op een groot papier staan. Die mensen wil hij graag uitnodigen. Aan al deze mensen stuurt hij een uitnodiging. Dan moet alles voor het feest klaar worden gemaakt.

De kok moet allerlei lekkere hapjes koken, bakken en braden! Dan is alles klaar. De tafels worden klaargezet en gedekt. De gasten kunnen komen.

b. de gasten worden gewaarschuwd

De man stuurt zijn knechten naar de gasten toe. Zij moeten hen vertellen, dat alles nu klaar is. De gasten kunnen vandaag komen. De man wacht tot de gasten er zijn. Hij weet dat alles er prima uitziet. Het wordt vast een heel fijne feestmaaltijd! En zijn gasten zullen heel tevreden zijn.

c. smoesjes

De knechten gaan naar alle gasten toe. "Jullie mogen nu naar het feestmaal komen", zeggen ze. "Alles is gereed". Maar de gasten zeggen, dat ze niet kunnen komen. "Ik ben net getrouwd", zegt de één. De ander heeft net een stuk land gekocht. En zo hebben ze allemaal een andere uitvlucht of een smoes om niet te komen.

d. andere gasten

De knechten gaan terug naar de gastheer. Ze vertellen hem, dat de gasten niet kunnen komen. De man wordt boos. "Als zij niet willen komen, dan nodig ik wel andere gasten uit. Ga de straten in en haal de armen en de zieken naar hier."

De knechten doen wat hij hen zegt. Overal vandaan komen de armen en de zieken naar zijn huis toe. Zij zijn nog nooit eerder uitgenodigd voor zo'n heerlijke feestmaaltijd. Natuurlijk willen zij heel graag komen!

e. nog meer gasten

De tafel is nog niet helemaal vol. Er kunnen nog meer mensen bij. De gastheer zegt: "Ga naar de kleine weggetjes. Zoek net zolang tot je nog meer mensen hebt, die mijn gast willen zijn. Mijn huis moet voor het feest vol worden!"

De knechten gaan weer op weg. Ze vragen iedereen om toch alsjeblieft naar het huis van hun heer toe te willen komen. En de gasten met hun mooie uitnodigingen? Geen van hen mag nog komen. De tafel is helemaal bezet met nieuwe gasten. Zij zijn zo blij, dat zij met de gastheer mogen eten.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

materiaal:

B.I.V. 107b, zonder 22, 54, 54b, 67, 68, 89 met 57.

(57, 60, 199, 226, 230, 233, 250, 250a, 257)

Allerlei 'feestelijk artikelen' zoals: servetten, placemats, slingers e.d.

materiaal:

B.I.V. 107b, zonder 22, 54, 54b, 67, 68, 89 met 57.

(57, 60, 199, 226, 230, 233, 250, 250a, 257)

Allerlei 'feestelijk artikelen' zoals: servetten, placemats, slingers e.d.

materiaal:

B.I.V. 107b, zonder 22, 54, 54b, 67, 68, 89.

(60, 199, 226, 230, 233, 250, 250a, 257)

materiaal:

B.I.V. 107b met 57.

(22, 54, 54b, 57, 60, 67, 68, 89, 199, 226, 230, 233, 250, 250a, 257)

materiaal:

B.I.V. 107b, met 57

(22, 54, 54b, 57, 60, 67, 68, 89, 199, 226, 230, 233, 250, 250a, 257)

Allerlei 'feestelijke artikelen' zoals: servetten, placemats, slingers e.d.

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- waarover praten de rijke man en zijn knecht op dit plaatje (zo)?

aan Kinderen:

- wat geeft de rijke man?
- wie mogen er komen op zijn feest?
- wie gaat de gasten halen?

aan Kleuters:

- wat vraagt de knecht aan de man op dit plaatje (ma)?
- wat antwoordt hij de man?
- wat vindt hij belangrijker dan te komen?

aan Kinderen:

- wil de tweede man wel komen?
- waarom kan hij niet komen?
- wat zeggen de gasten allemaal tegen de knecht?
- wat voor verschillende smoesjes hebben ze?

aan Kleuters:

- wat vertelt de knecht aan de heer op dit plaatje (di)?
- welke uitvlucht heeft de derde gast?

aan Kinderen:

- wat vindt de heer van de uitvluchten van zijn gasten?
- wat zegt hij tegen zijn knecht?

aan Kleuters:

- wat doet de knecht hier op straat (wo)?

aan Kinderen:

- willen deze mensen wel komen op het feest?
- wie kwamen er wel op het feest?

aan Kleuters:

- waar zijn de mensen op dit plaatje (do)?
- is het gezellig op dit feest?

aan Kinderen:

- zijn nu alle plaatsen bezet?
- moeten de knechten nog meer gasten uitnodigen?
- wat zegt de heer?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.2.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Lucas 14:23.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- plak de leertekst in je werkboek
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe hij geworden is?
- aan wie verstuur jij je uitnodiging?
- welke tekeningen heb je boven welk verhaaltje op je werkblad geplakt?
- wat moeten de knechten doen?
- wat zeggen de gasten?
- wat doen de knechten?
- wat mogen de lammen en de blinden doen?

c. liedje

“het grote feest”

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.2.1, voorgeknippte
9.2.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.2.1
ophangen, 9.2.2 uitdelen en op
plakken*

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I, nr. 22*

5. toepassing: vertel geen smoes

a. kringgesprek

Johan heeft twee kaartjes voor de dierentuin gekregen. Zijn beste vriend mag mee. De dag ervoor belt hij op dat hij niet mee kan. Zijn oom en tante komen op vakantie. Hij moet met zijn ouders naar het vliegveld. Johan vindt het niet leuk om alleen te gaan. Hij vraagt aan een buurjongen om mee te gaan. Samen hebben ze toch een leuke dag.

- heb je wel eens een uitnodiging gekregen?
- ben je er ook naar toe geweest?
- en als er nu iets anders tussen kwam, wat je ook leuk vindt. Wat zou je dan doen?
- vertel je dan een smoes om niet te hoeven gaan?
- had het andere niet kunnen wachten?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
illustratie 9.2.5*

b. activiteit

Kleuters/kinderen spelen een rollenspel naar aanleiding van het verhaal. Laat ze verschillende verontschuldigen bedenken. Wanneer er tijd over is, kunnen ze de kleurplaat kleuren.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
illustratie 9.2.5, twee zelfge-
maakte toegangkaartjes van de
dierentuin*

C. SLUITING

1. liedje

“het grote feest”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I, nr. 22*

2. gebed

Grote God in de hemel, u hebt ons uitgenodigd om naar de kindersabbatschool te komen. Wij zijn blij dat we hier samen waren. Dat we hier bij u op bezoek mochten zijn. Wij willen graag ook volgende week terugkomen om met u te praten, naar u te luisteren en van het bijbelverhaal te leren. Wij zullen geen smoesjes verzinnen. Wij komen echt! Geef ons nog een fijne dag in ‘Jezus’ naam. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

LUCAS 15:8-10

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het verhaal van de herder en zijn verloren schaap kan men gerust een gelijkenis noemen (Lucas 15:1-10; Matteüs 18:12-14). Het verhaal is zeer eenvoudig verteld en heeft een

duidelijke les: blijdschap vloeit voort uit het terugvinden van iets wat men heeft verloren. Dat geldt ook voor het verhaal over de **verloren** penning en de **verloren** zoon.

Alle drie schetsen ze de verhouding tussen God en de mens. God houdt van de mens en het bedroeft hem wanneer de mens zich van hem afkeert. God zet zich in om elke 'verloren' mens terug te vinden. De penning, het schaap en de zoon symboliseren deze 'verloren' mens.

Toch gaat het in de verhaaltjes niet om de hoedanigheid van de penning en het schaap. Het draait om de **inzet** van hem of haar, die zoekt en de daarop volgende blijdschap bij het terugvinden. Jezus wil hier duidelijk maken dat het God niet onverschillig laat dat de mens zich van hem afkeert en ook niet als deze zich weer tot God omkeert. Het verhaal over de verloren zoon vertelt over de instelling en houding van de 'verlorene'. Daarin wordt niet alleen Gods betrokkenheid ten aanzien van de mens helder, maar ook de schuld, de wroeging en de inkeer van de mens worden onderstreept. Het gegeven 'bekering' komt er sterk in tot uiting, hoewel het niet afwezig is in de vorige twee verhaaltjes. In de conclusie van zowel het verhaal van het schaap als dat van de penning klinkt meer dan duidelijk:

"Ik zeg u dat er alzo blijdschap zal zijn in de hemel over één zondaar, die ZICH BEKEERT, meer dan over negenenegentig rechtvaardigen die GEEN BEKERING nodig hebben." (15: 7) "Alzo is er, zeg Ik u, blijdschap bij de engelen Gods over één zondaar, die ZICH BEKEERT." (15: 10)

Er dient op te worden gewezen dat de uitdrukking 'in de hemel' en 'engelen Gods' in eerste instantie betrekking hebben op God zelf. De joden schroomden zich (en doen dat nog) om de naam van God veelvuldig uit te spreken. Daarom

deze omschrijvingen. Waar '**Koninkrijk der hemelen**' staat, moet men eigenlijk ook '**koningschap of heerschappij van God**' lezen. Bovendien gaat het niet zozeer om de plaats (de hemel) of de wezens (engelen) aldaar, maar om God zelf! De sleutelwerkwoorden in de verhalen komen veelvuldig voor en helpen de lezer de kern ervan in het oog te houden: verliezen (7x) en vinden (9x).

De werkelijke draagwijdte van deze woorden vinden we in de veelzeggende woorden "want mijn zoon (uw broeder, 15: 32) was DOOD en is weer LEVEND geworden (hij was VERLOREN en is GEVONDEN)".

De negenenegentig schapen, de negen penningen en de thuisgebleven broer vertegenwoordigen de kinderen Gods, die niet zijn weggelopen van God en aan hem deel hebben: "Kind, gij zijt altijd bij mij en het mijne is het uwe" 15: 31. Deze drie verhalen dienen dus niet los van elkaar te worden gelezen. **Samen** beklemtonen zij de belangrijke aspecten die hierboven zijn vermeld en doen de les ervan diep in het geheugen en de gedachten van de hoorders of lezers dringen. Matteüs vertelt het verhaal van het verloren schaap op zeer beknopte wijze (18:12-14) en geeft het een iets andere wending, omdat het niet los moet worden gelezen van 18:1-11. Zo laat hij Jezus besluiten: "Zo bestaat bij uw Vader, die in de hemelen is, de wil, dat één dezer kleinen verloren gaat" (18: 14).

'Kleinen' heeft dan betrekking op de rechtvaardigen die als kinderen zijn (= zich van God afhankelijk voelen).

Er valt nog ontegenzeggelijk meer te zeggen over deze verhalen (vooral over dat van de verloren zoon), maar we volstaan om nog enkele gegevens te verstrekken om het begrijpen en het vertellen ervan te bevorderen.

Het herdersbestaan:

In Palestina werden onder andere in bijbelse tijden zeer veel schapen gehouden, vooral in het bergachtige Judea en

in het gebied over de Jordaan. Met grote kudde trok men ver van de dorpen en steden weg om voldoende voedsel te zoeken. Vooral in de zomer zocht men de open en koelere hoogvlakten op. In de winter zakte men af naar de wat warme en meer beschermde dalen. De wildernis uit het verhaal is de “woestijn” in die zin dat het gaat om ‘**een woeste streek**’. Daar vindt men slechts gras, struiken en ruwe planten. Deze gaven toch nog voldoende voedsel aan de schapen. De herder werd meestal vergezeld door een hond en ging voor zijn schapen uit. Zo wees hij hen de weg. In het land waren allerlei veldkooien, waarin de herders ‘s avonds hun kudde dreven. Het ging dan om een omheinde ruimte, waarin meerdere kudde beschutting konden vinden. Zij waren opgetrokken uit ruwe stenen en doorntakken om de kudde voor dieven te beveiligen. De herders sliepen in tenten die zij in de buurt van de schaapskooi opzetten. Als de herder met zijn kudde bij de

schaapskooi kwam, ging hij aan de ingang staan en liet hij zijn schapen erin terwijl hij ze telde. Hij liet ze dan onder zijn staf, die hij schuin voor zich hield naar binnengaan. Schapen waren zeer nuttige dieren. Enerzijds gebruikte men hun wol, anderzijds werden ook hun huid, melk en vlees te nutte gemaakt. Men moet niet vergeten dat het schaap ook in de offerdienst een belangrijke rol speelde.

De schelling

In het verhaal van de vrouw die geld verloren heeft, is sprake van een schelling. Dit muntstuk wordt ook **penning** of **drachme** genoemd. Het is een Griekse munteenheid, die evenals de Romeinse **denarius** (of **duit**) overeenkomt met het vierde deel van de joodse **sjekel** (of **sikkel**). Het is moeilijk om de juiste waarde ervan in ons geld uit te drukken, maar het kwam ongeveer overeen met het normale dagloon van een arbeider (Matteüs 20:2-13).

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je blij kunt zijn om wat of wie je terugvindt.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo de rechter portemonnee met negen munten moet groen.
de linker portemonnee met tien munten moet rood.
ma olielamp, geen geldstuk.
di bezem, ze veegt al het stof bij elkaar.
wo doolhof.
do schelling.
vr 1. gevonden
2. munten, tellen, weg, zoeken, terug.
- leertekst
Lucas 15:9 - "ik heb de schelling gevonden die ik verloren had".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.3.3, 9.3.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.2.1).
- inleiding
een knuffeldier (bijvoorbeeld een teddybeer) .
- bijbelverhaal
olielampje of spotje, bezem, geldzakje met tien geldstukken.
- bespreking
werkboekje 9 les 3, ingekleurde leertekstcirkel (9.3.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.3.2).
- toepassing
illustratie 9.3.5, kleurpotloden.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw I, nr. 22
Sabbatliedjes I, nr. 29
Kinderliedjes Timotheüs 22
Zing 21

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- dit verhaal is uitstekend geschikt om samen met de kleuters/kinderen te beleven. Het zoeken naar iets wat in eigen ogen kostbaar is, kent elke kleuter/kind ook. Daarom zal dit verhaal hen direkt aanspreken. U kunt ook het verhaal in het kort vertellen en daarna de kleuters/kinderen het na laten spelen. Denk wel om de tijd!
- de verbinding die Jezus met dit verhaal wilde leggen ten opzichte van de "zondaren" wordt niet verder uitgewerkt voor de kleuters/kinderen. De slotconclusie in hun verhaal is **blijdschap**, enerzijds om het **gevondene**, anderzijds om de **beloning** van het **zoeken**.
- laat met de toepassing niet meer dan drie à vier voorwerpen kleuren in verband met de tijd.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van tevoren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedjesboek:
Kinderliedjes Timotheüs 22

3. gebed

Vader in de hemel, dank u wel dat we ook vanochtend weer in de kindersabbatschool mogen zijn. Wilt u bij ons zijn wanneer we bidden, zingen en praten over de Bijbel. Help ons het verhaal van vandaag goed te begrijpen. Dank u, in Jezus' naam. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de uitnodiging voor een feest

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wat zegt deze rijke man tegen zijn knecht (9.3.3)?
- wie heeft hij allemaal uitgenodigd?
- willen zijn gasten ook komen?
- wat voor smoesjes hebben ze?
- wordt het feest nu afgezegd?

- wie worden er nu uitgenodigd voor het feest (9.3.4)?
- moeten alle plaatsen bezet zijn van de heer?
- wat zegt de heer over zijn huis?

- kijk naar de leertekstcirkel (9.2.1)
- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“het grote feest”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
9.3.3, 9.3.4 en 9.2.1 (van vorige les)*

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I, nr. 22*

2. inleiding: het verdwenen beertje

a. vertelling

Kleine Robert is verdrietig. Hij is zijn knuffelbeertje kwijt. Pimpeloentje is zijn liefste beer. En nu? Weg, foetsie, zomaar verdwenen! Robert begrijpt het niet. Hij zoekt Pimpeloentje onder zijn bed. En in zijn bed, onder het laken. Hij kijkt in de kast. “Pimpeloentje ... waar ben je?” roept Robert. Freddy en Betty zitten te giechelen. “Hi, hi, Robert denkt dat zijn beertje antwoord zal geven, hi, hi”. lachen ze. “Maar laten we hem helpen met zoeken,” zegt Betty. Met zijn drietjes gaan ze op zoek. Hun hond Boelie doet ook mee. “Pimpeloentje, waar zit je?” roept Betty hard. “Pimpeloentje, waar ben je nu?” roept Freddy nog harder. “PIM-PE-LOEN, KOM HIER!” brult Robert het allerhardst. Boelie loopt naar buiten, de tuin in. Hij snuffelt met zijn neusje over de grond. Dan verdwijnt Boelie onder een struik. Even later klinkt er geritsel onder de struik. Daar komt Boelie weer tevoorschijn. En in zijn bek heeft hij een drijfmat, vuil beertje. “Hoera, hoera, goed gedaan Boelie!” roepen de kinderen. Boelie kwispelt met zijn staartje en het is net of hij lacht!

b. liedje

“zing nu blij”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
een knuffeldier (teddybeer of een andere knuffel)
kringgesprek:
- waarom is Robert verdrietig?
- wie vindt het beertje terug?
- wie van de kinderen is heel blij?
Het bijbelverhaal gaat over een vrouw die iets is kwijtgeraakt. Ze gaat het overal zoeken.*

*liedjesboek
Zing 21*

3. bijbelverhaal: de verloren penning

a. de vrouw met de tien zilveren geldstukken

Jezus vertelt een verhaal over een vrouw, met tien zilveren geldstukken. Af en toe telt ze haar geldstukken. Eén, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, negen, tien ... ja, ze zijn er nog allemaal. Op een dag telt de vrouw weer haar geldstukken: één, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, negen ... Hè, waar is nummer tien? Zou ze verkeerd hebben geteld?

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:
geldzakje met tien geldstukken*

b. de lamp moet aan

De vrouw begint te zoeken. Het zilveren geldstuk moet toch ergens in huis liggen. Eerst had ze hem nog. Nu is ze hem kwijt. Ze kan niet zo goed in alle hoeken van het huis kijken, er zijn een paar donkere hoeken. Daarom doet ze de lamp aan. Ze draagt de lamp naar alle hoeken. Nu kan ze goed kijken.

*materiaal:
olielampje of spotje
negen geldstukken*

c. de bezem

De vrouw heeft nog steeds haar zilveren geldstuk niet gevonden. Misschien ligt hij wel ergens onder. Ze gaat naar de keuken. Daar staat de bezem. Met de bezem veegt ze elk plekje van het huis. In de kamer veegt ze, in de keuken en in de gang. De stoelen worden opzij gezet, onder de kast veegt de bezem alles weg. Maar het zilveren geldstuk heeft ze nog niet gevonden.

*materiaal:
bezem*

d. gezocht en gevonden

Nu kijkt de vrouw tussen alles wat de bezem bij elkaar heeft geveegd. Er ligt stof op de grond. Er zijn nog allerlei kleine dingen, die onder de kast zijn vandaan gekomen. Dan opeens, daar ligt het zilveren geldstuk! Ze heeft hem gevonden!

*materiaal:
geldzakje met tien geldstukken*

e. blijdschap

Wat is de vrouw blij. Ze roept haar burens en dan ... roept ze haar vriendinnen. Als iedereen er is zeg ze: "Ik ben zo blij. Ik heb mijn zilveren geldstuk weer gevonden. Zijn jullie daar ook niet blij om?" Iedereen moet het horen: haar zilverstuk, dat ze kwijt was, heeft ze weer gevonden!

*materiaal:
geen*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- wat doet de vrouw op het plaatje (zo)?
- hoeveel muntjes heeft ze eerst?

aan Kinderen:

- hoeveel munten heeft ze als ze weer telt?
- hoeveel munten is ze kwijt?
- welke portemonnee heb je rood en welke groen gekleurd?

aan Kleuters:

- wat doet de vrouw op dit plaatje (ma)?
- op welke plaatsen zoekt ze allemaal?

aan Kinderen:

- wat neemt de vrouw om goed te zoeken?
- vindt de vrouw het geldstuk?

aan Kleuters:

- wat zie je op dit plaatje (di)?

aan Kinderen:

- wat doet de vrouw met de bezem?
- op welke plaatsen is ze aan het zoeken?

aan Kleuters:

- waar vindt de vrouw het geldstuk (wo)?

aan Kinderen:

- heb je de goede weg in het doolhof gevonden?

aan Kleuters:

- waarom is de vrouw zo blij op dit plaatje (do)?
- wat heeft de vrouw in haar hand?
- aan wie gaat ze het vertellen?

aan Kinderen:

- hoe heette een zilverstuk vroeger?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.3.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Lucas 15:9.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- plak nu de tekst in je boek
- heeft de vrouw lang moeten zoeken of vond ze het geldstuk toevallig?
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- welk kind gooit 20 munten, welk kind 50 munten en welk kind 100 munten in zijn spaarpot.
- welk woord heb je in de vette hokjes bij oefening 1 op je werkblad gevonden?
- hoe luiden de omgekeerde woorden bij oefening 2?

c. liedje

“zing nu blij”

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.3.1, voorgeknippte
9.3.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.3.1
ophangen, 9.3.2 uitdelen en op
plakken.*

*liedjesboek:
Zing 21*

5. toepassing goed zoeken loont

- a. kringgesprek
- is het moeilijk om goed te zoeken?
 - kun jij altijd alles weer vinden?
 - wie kan beter zoeken: jij of papa en mama?
 - hoe komt dat?
 - hoe voel je je als je gevonden hebt wat je zoekt?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

- b. activiteit
- Kleuters/kinderen kleuren opgezochte voorwerpen, die leidster opnoemt, bijvoorbeeld kleur de schoen; kleur de vaas; kleur de handdoek.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
illustratie 9.3.5 kleurpotloden*

C. SLUITING

1. liedje

“zing nu blij!”

*liedjesboek:
Zing 21*

2. gebed

Lieve Vader, wij danken u voor alles wat we net hebben gedaan en hebben gehoord. We kunnen veel leren van de vrouw die bleef zoeken tot ze terugvond wat ze had verloren. Help ons om ook niet gauw dingen op te geven, maar door te gaan tot het is gelukt. Help ons blij en gelukkig te zijn. Wij houden van u en wij zijn blij dat u van ons houdt. Dit zeggen en vragen wij u in de naam van Jezus. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

4. de zoon gaat terug naar zijn vader

LUCAS 15:11-32

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het verhaal van de 'verloren zoon' is schitterend. Jezus brengt het in alle eenvoud, levendig, gevoelig en met krachtige accenten. Het is een geschiedenis die als het ware uit het leven is gegrepen. Het gaat om een vader en zijn twee zonen. Over de moeder wordt met geen woord gerept. Dat wil echter niet zeggen dat zij geen moeder meer hebben of dat zij niet aanwezig is. In het verhaal speelt zij echter geen rol.

De jongste zoon eist op wat hem als (toekomstig) deel van de erfenis toekomt. Op grond van Deuteronomium 21:17 begrijpt men dat de eerstgeborene een dubbel deel krijgt van de erfenis. Bijgevolg is éénderde van het bezit voor de jongste zoon. Men kan in het Oude Midden Oosten op twee manieren erven: door testament en door schenking. In het laatste geval, waarover het in de gelijkenis gaat, kan de erfgenaam onmiddellijk over het kapitaal beschikken. Men noemt dit het beschikkingsrecht. De zoon mag de bezittingen van de vader wel verkopen en het geld opstrijken, maar de koper mag slechts over die bezittingen beschikken na de dood van de vader. Zolang deze leeft, mag hij van de opbrengst van zijn grond en het verblijf in zijn huis genieten. Hij mag echter de grond en het huis niet (meer) verkopen. De vader heeft dus tot zijn dood bezitsrecht. Daarom wordt de oudste zoon dan ook als mede-bezitter (15:31) beschouwd, terwijl de vader tijdens zijn leven van het vruchtgebruik geniet (15:22,29).

De jongste zoon verkoopt zijn (virtueel) erfdeel, zodat hij over geld kan beschikken. Hij trekt ermee de wijde wereld in. Een ver land betekent buiten het beloofde land (Israël) en dus een land van heidenen. Mogelijk was hij een jaar of 17, want hij lijkt nog ongetrouwd. In die tijd huwde men tussen 18 en 20 jaar. Hij verbrast alles en komt zodoende aan zijn begeerten tegemoet. 'Een leven van overdaad' moet

worden opgevat als het bevredigen van zijn begeerten (eten, drinken, sex). Later in het verhaal wordt onthuld dat hij dit laatste bevredigt door met prostituees om te gaan.

Als hij geen geld meer heeft, komt er een hongersnood over het land. Dit wordt in gelovige oren opgevat als een vloek van godswege en dus als een straf. Hij raakt in grote problemen, want hij kan nergens terecht voor gewoon werk. Hij slaagt er tenslotte in varkenshoeder te worden. Hij verdient daar zo weinig mee dat hij, als het maar had gemogen, zelfs het voer van de varkens had gegeten. De hele ervaring houdt een kolossale vernedering in. Als jood moet hij zich bezighouden met varkens (!) Bovendien blijkt hij minder waard te zijn dan deze dieren daar zij het beter hebben dan hij. Niemand trekt zich zijn lot aan.

In deze verschikkelijke situatie komt hij tot nadenken. Letterlijk staat er: 'kwam hij tot zichzelf'. Dit is een bijbels-hebreeuwse uitdrukking die betekent dat hij boete doet. Een boetedoening wordt meestal voorafgegaan door een moment van bezinning, waarin men gaat beseffen in welke toestand men is terechtgekomen. Dit gebeurt gewoonlijk door de vroegere situatie te vergelijken met de huidige situatie. Zelfs de dagloners van zijn vader, die geen rechten hebben, zijn er beter aan toe dan hij, zo redeneert hij.

Gewoonlijk bestaat de boetedoening uit vier aspecten:

- spijt hebben over begane daden.
- herstellen wat enigszins mogelijk is.
- (aan medemens en aan God) vergeving vragen.
- zich voornemen niet in herhaling te vallen.

Hij brengt een deel ervan onder woorden door te zeggen: 'ik heb gezondigd tegen de hemel (= God) en voor (= tegen) u'. Hoe diep hij zijn zonden beseft, blijkt uit het feit dat hij

niet om eerherstel vraagt: “ik ben niet meer waard uw zoon te heten”. Hij is tevreden met de positie van een dagloner, die totaal geen rechten heeft.

De jongste zoon is het type mens dat in de knoei komt door eigen schuld. Hij geeft gehoor aan zijn (verkeerde of kwade) innerlijke neigingen of begeerten. Zij bestaan uit EERZUCHT, want hij ontnemt zijn vader de eer. Figuurlijk gunt hij hem het leven niet meer. Hij wil zijn erfdeel. Zo stelt zijn vader voor hem niet meer mee. Door naar zijn erfdeel te haken, bewijst hij onder invloed te zijn van zijn HEBZUCHT. In het verre land komt hij ten volle tegemoet aan zijn ZELFZUCHT, die zich richt op het bevredigen van al zijn passies (eten, drinken en sex). De schrijver van 1 Johannes 2:16 noemt deze drie begeerten, de werken van de wereld, die niet uit God voortkomen. EERZUCHT, HEBZUCHT EN ZELFZUCHT zijn de drie concrete uitingen van egoïsme en egocentrisme. De medemens (hier de vader) en God (het vijfde gebod nakomen) tellen voor de jongste zoon niet meer mee.

Het feit dat hij zijn verkeerde daden inziet, en zich voorneemt naar zijn vader terug te keren, bewijst dat hij niet door en door slecht is. Elk mens kent goed en kwaad en ervaart goed en kwaad in en buiten zichzelf. Soms is hij er echter zelf de motor van. Met zijn vrije wil kan hij beslissen aan zijn

verkeerde neigingen de vrije loop te laten. Hij kan er echter ook voor kiezen om deze in toom te houden en het goede in zichzelf de ruimte te geven. Hij verlaat zijn vader omdat hij gehoor geeft aan zijn innerlijke kwade neiging (begeerte).

Als hij beseft dat hij verkeerd heeft gedaan en hij het verlangen naar vergeving toont, dan komt dit omdat hij de ruimte geeft aan zijn innerlijke goede neiging. Op dat moment is er sprake van bekering. In dit woord treft met het werkwoord ‘keren’ aan, dat zich in drie facetten afspeelt:

- a. door IN-keer (naar binnen keren, tot zichzelf komen).
- b. door OM-keer (van gedachten veranderen).
- c. door TERUG-keer (van handelswijze veranderen).

De jongste zoon werkt deze drie fasen af:

- a. hij komt tot besef dat hij helemaal verkeerd zit.
- b. hij besluit om terug (naar huis) te keren.
- c. hij voegt daad bij woord: hij keer terug.

Het feit dat hij inderdaad zijn voorgenomen handelswijze uitvoert (door te belijden dat hij heeft gezondigd), en niet uit is op eigenbelang (maar eerder toegeeft dat hij geen rechten meer heeft), bewijst dat zijn bekering oprecht was. *(wordt vervolgd)*

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je steeds terug mag komen bij je hemelse vader.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo 3-2-6, twee, veel.
ma hij wil het geld direkt,
de vader telt het geld en verdeelt
het.
di ja, nee, ja, nee.
wo vrienden, eten, geld.
do opstaan, naar mijn vader.
vr 1. zonen, boerderij, werk, reis, geld, land,
feest.
2. goed= geld op, minder, eten, werk,
varkens, honger, spijt.
fout = gestolen, meer, geld, vrienden,
kinderen, koorts, een ziekte.
- leertekst
Lucas 15:18 - "ik zal opstaan en naar mijn
vader gaan".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werk-
boekje (9.4.3, 9.4.4) en de ingekleurde
leertekstcirkel van de vorige les (9.3.1).
- inleiding
een zelfgeschreven testament (om het
woord te verduidelijken).
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: S4, S7, S13, S15, S18,
figuren: 20, 29, 40, 54, 54b, 56, 57, 59,
60, 88, 90, 180a, 180b, 199, 203, 226, 230,
250, 250a, 257.
- bespreking
werkboekje 9 les 4, ingekleurde leertekst-
cirkel (9.4.1), voor elk kind één (al dan niet
gekleurde) leertekstcirkel (9.4.2).
- toepassing
illustratie 9.4.5, viltstiften, kleurtjes, lijm,
schaartje, watjes.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw II, nr. 20 (couplet 1, 2)
Sabbatliedjes I, nr. 29
Timotheüs Kinderliedjes 22
Zing nr. 21

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding
van het bijbelverhaal de rubriek I. Informa-
tie bestudeert. Uw manier van vertellen zal
er levendiger op worden en meer diepgang
krijgen.
- het verhaal kennen we als het verhaal van
de verloren zoon. De jongste zoon was
verloren, maar werd gered; hij kwam terug.
De oudste zoon was steeds bij zijn vader,
maar keerde zich af. Omdat het verhaal te
lang wordt voor ons bijbelverhaal in de
kindersabbatschool is het verhaal verdeeld
over twee lessen. Het eerste deel in deze
les gaat over het weggaan en de terugkeer
van de jongste zoon.
- laat goed uitkomen dat de jongen echt spijt
krijgt van zijn liefdeloze houding tegenover
zijn vader. Hij erkent dat zijn vader wel
altijd die liefde voor hem heeft getoond.
Dat is de drijfveer die hem uiteindelijk
weer terugbrengt naar het ouderlijk huis.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis
totdat uw vertelling overtuigend in uw oren
klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren
klaar met de figuren in de juiste volgorde.
Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de
aanvang van het programma aanwezig bent.
Breng het lokaal in orde, leg het materiaal
klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of
volg het voorgestelde schema op de voet
(met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor.
U kunt jongelui of oudere leden inschakelen
voor het inkleuren van de tekeningen en
leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten
aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat
er een aangename sfeer heerst. Ze zullen
graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedjesboek:
Timotheüs Kinderliedjes 22

3. gebed

Lieve Vader in de hemel, deze morgen danken wij u voor alles wat u voor ons doet. U zorgt voor ons en beschermt ons. U bent een echte vader voor ons. Wij danken u ook voor de kindersabbatschool, waar we weer van u kunnen leren. Help ons om goed te luisteren naar het verhaal over de zoon die van zijn vader is weggelopen. Help ons het verhaal goed te begrijpen. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de verloren penning

a. kringgesprek:

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wat doet de vrouw op dit plaatje (9.4.3)?
- hoeveel munten is ze kwijt?
- wat gaat de vrouw nu doen?
- wat gebruikt ze om goed te kunnen zoeken?

- waarom is de vrouw zo blij op dit plaatje (9.4.4)?
- aan wie vertelt ze het?
- wt bedoelt Jezus met dit verhaal?

kijk naar de leertekstcirkel (9.3.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“zing nu blij”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
9.4.3, 9.4.4 en 9.3.1 (van vorige
les)*

*liedjesboek:
Zing nr. 21*

2. inleiding: het testament van opa

a. vertelling

“Hallo opa, kom binnen,” zegt moeder vrolijk. “Zal ik een kopje thee maken?” “Mmmm, lekker,” knikt opa. Hij gaat alvast op de bank zitten. “Dag opa!” roepen Betty en Freddy. Ze komen gezellig bij opa op de bank zitten. “Ik heb mijn testament laten maken bij de notaris,” zegt opa tegen moeder. “Wat is een testament?” vraagt Betty nieuwsgierig. “Is het misschien een stoel?” zegt Freddy. “Mis,” lacht opa. “Kun je het eten?” raadt Betty. “Nee, mis,” lacht opa weer. “Ik zal het een beetje verklappen. Het is een soort brief. “ Freddy en Betty denken diep na. Ze weten het niet. Opa gaat verder. “Jullie namen staan ook in mijn testament.” “Toe opa, vertel nu wat een testament is!” roept Freddy. “Wel” zegt opa, “het is dus een soort brief. Daarin staat wat er met mijn huis en met mijn spullen moet gebeuren als ik dood ga. Dan erft Freddy bijvoorbeeld mijn boeken en Betty erft mijn vogeltje. “Freddy kijkt opa met grote schrikogen aan. “Maar opa, je gaat nu toch niet dood?”. Ik wil jouw boeken niet hebben, echt niet.” “Nee, natuurlijk niet jongen, je krijgt mijn boeken nog lang niet, “ zegt opa zachtjes.

b. liedje

“een vader had twee zonen”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
een zelfgeschreven testament
(om het woord te verduidelijken)
kringgesprek:
- wat zou er nog meer in het testament van opa staan?
- alle spullen bij elkaar noemen we de ... (erfenis)
- wanneer zal Freddy de boeken van opa krijgen? (erven)
- waarom wil Freddy de boeken van opa (nog) niet hebben?
Het bijbelverhaal gaat over een jongen die zijn erfenis alvast wil hebben.*

*liedjesboek
Alles Wordt Nieuw II, nr. 20, (couplet 1 en 2)*

3. bijbelverhaal: de zoon die terugkeert

a. de vader en zijn zoons

Er is een vader, die twee zonen heeft. Ze wonen allebei bij hun vader in huis. Ze werken bij hun vader. Hij heeft een grote boerderij. De vader heeft ook knechten. Die werken ook voor hem. Later zal de boerderij van de twee zonen zijn.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:*

*B.I.V. 108a met 57 en 60, zonder 1, 3, 128, en 130.
(S4, S7, S18, 57, 60)*

b. ontevredenheid

De jongste zoon wil graag weg. Hij wil weg van de boerderij. Hij wil wat anders gaan doen. Hij wil eens wat anders zien. Hij gaat naar zijn vader toe. "Vader, geef mij toch geld. Later zal ik dat toch krijgen, dus geef het mij dan nu maar vast!" En wat doet de vader? Wil hij dat wel of wil hij dat niet? De vader doet wat de jongste zoon hem vraagt. Hij geeft hem alvast het geld. Nu kan deze zoon ermee doen wat hij wil.

materiaal:

*B.I.V. 108a met 57 en 60, zonder 1, 3, 128, en 130.
(S4, S7, S18, 57, 60)*

c. steeds maar feesten

De jongste zoon gaat een paar dagen later op stap. Hij reist naar een ver land. Hij heeft een heleboel geld. Daarmee kan hij lekker eten en drinken. Al gauw heeft hij veel vrienden. Die willen wel met hem meedoen. Hij trakteert toch!
Langzamerhand raakt het geld op. Op een dag merkt hij dat er geen geld meer in zijn zak is. Alles is weg. En zijn vrienden? Die zijn ook meteen weg. Nee, ze willen geen vriend die niet meer kan trakteren ... Wat moet hij nu doen?

materiaal:

*B.I.V. 108b, zonder 54, 54b en 60.
(S13, S15, 180a, 180b, 203)*

d. weggegaan, maar ook teruggekomen

De jongste zoon moet nu werk gaan zoeken. Dat is niet gemakkelijk. Eindelijk heeft hij een baantje. Hij moet op de varkens passen. Hij heeft bijna geen eten. Wat heeft hij een honger! Hij denkt er over na dat hij zijn vader veel verdriet heeft aangedaan. Bij zijn vader had hij het toch goed. Daar was genoeg te eten. Daar had hij een fijn huis. "Weet je wat", denkt hij, "ik ga terug en ik vraag of ik bij mijn vader mag werken. Hij zal me wel niet meer als zijn zoon willen hebben, maar ik mag misschien wel als een knecht komen werken!"
Dan gaat hij terug naar huis. Als de vader zijn jongste zoon ziet aankomen rent hij naar hem toe en neemt zijn zoon in zijn armen. De vader kust zijn zoon. Wat is hij blij dat zijn zoon terug is.

materiaal:

*B.I.V. 108b
(S13, S15, 54, 54b, 60, 180a, 180b, 203)*

e. feest in huis

De vader wil niet dat zijn jongste zoon als knecht bij hem komt. Welnee, hij mag echt zijn zoon zijn. De knechten moeten hem mooie kleren aantrekken. Hij krijgt schoenen aan en een ring om zijn vinger. Nu kan iedereen zien, dat hij een zoon is van de vader. En dan ... dan wordt er feest gevierd. Lekker eten wordt er op tafel gezet. Toch is dit een ander feest dan de jongste zoon in het verre land heeft gevierd. Hier zijn echt mensen die van hem houden. En 't meest van allemaal houdt zijn vader van hem!

materiaal:

*B.I.V. 107a, met 60, zonder 3
(20, 29, 40, 56, 57, 59, 60, 88, 90,
199, 226, 230, 250, 250a, 257)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- wie zien jullie hier op dit plaatje (zo)?

aan Kinderen:

- hoeveel zonen heeft de boer?

- en hoeveel knechten?

- wie werken er allemaal op de boerderij?

aan Kleuters:

- wat doet de boer op dit plaatje (ma)?

- voor wie is dat geld?

aan Kinderen:

- wanneer wil de jongste zoon het geld?

- verdeelt de vader het geld?

aan Kleuters:

- wat doet de zoon met het geld op dit plaatje (di)?

- als hij geld heeft, heeft hij dan ook vrienden?

- zijn dit echte vrienden?

- wat zijn echte vrienden?

aan Kinderen:

- doet de jongen precies waar hij zin in heeft?

- heeft hij veel of weinig vrienden?

- is zijn geld na een tijdje op?

- als zijn geld op is, heeft hij dan nog veel vrienden?

aan Kleuters:

- waar is de zoon op dit plaatje (wo)?

- waarom zit hij bij de varkens?

aan Kinderen:

- welke drie dingen heeft de zoon niet meer?

- wie hebben het beter dan hij?

aan Kleuters:

- aan wie denkt de zoon op dit plaatje (do)?

- wat gaat hij zijn vader vragen?

aan Kinderen:

- waar zit de zoon nu?

- bij wie had hij het beter?

- heeft de zoon spijt?

- wat denkt hij en wat doet hij?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.4.1)?

- wat staat daarover in de Bijbel?

- laten we het even lezen in Lucas 15:18.

- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op

- plak je tekst op in je werkboek

- wie heeft z'n werkje gemaakt?

- laat eens zien hoe hij geworden is?

- hoe ziet jouw eigen tekening eruit op je werkblad?

- wie wil de zinnen van oefening 1 voorlezen?

- wie wil de zinnen van oefening 2 voorlezen. Lees dan wel de juiste woorden voor.

c. liedje

“een vader had twee zonen”

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.4.1, voorgeknijpte
9.4.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.4.1
ophangen, 9.4.2 uitdelen en op
plakken*

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw II, nr. 20
(couplet 1 en 2)*

5. toepassing anderen liefhebben

a. kringgesprek

- wie vind je de allerliefste?
- waarom?
- hoe laat je zien dat je iemand lief vindt?
- zijn er nog meer mensen die je lief vindt?
- houden jullie vader en/of moeder van jou?
- zijn jullie wel eens stout?
- en mag je dan altijd weer thuis komen?
- mogen wij ook altijd weer terugkomen bij onze hemelse Vader?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

Kleuters/kinderen maken een kadootje. Maak dit kadootje volgens onderstaande omschrijving:

- * Knip het doosje op de dikke lijnen uit.
 - * Vouw de liggende stippellijnen naar achteren en breng ze weer terug in de oude stand.
 - * Vouw de staande stippellijnen naar achteren en breng ze weer terug in de oude stand.
 - * Vouw de schuine stippellijnen naar voren (maak goede scherpe vouwen).
 - * Vouw er een doosje van.
 - * Smeer het linkerstrookje van het doosje in met lijm en plak het vast, zodat het doosje aan de zijkanten gesloten wordt.
 - * Vouw de onderkant van het doosje dicht.
 - * Smeer de grootste flap met lijm in en plak het over de drie kleinere flapjes heen.
 - * Doe wat watjes in het doosje.
 - * Knip het strookje en het hartje van de ring uit.
 - * Plak het hartje op de stip van het strookje.
 - * Vouw het ringetje om je ringvinger en plak het vast.
 - * Stop de ring in het doosje.
 - * Vouw het doosje aan de bovenkant dicht.
- Geef dit kadootje aan iemand die je aardig vindt.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
illustratie 9.4.5, viltstiften, kleurtjes, lijm, schaar, watjes*

C. SLUITING

1. liedje

“een vader had twee zonen”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw II, nr. 22
(couplet 1 en 2)*

2. gebed

Lieve Vader, dank u wel voor deze morgen. Dank u wel voor dit mooie bijbelverhaal. Wat fijn dat de zoon weer terug naar zijn vader ging. Wat goed dat hij toch weer welkom was bij zijn vader! Wat fijn dat zijn vader hem hem in zijn armen nam en hem heeft vergeven. Wilt u ons ook vergeven als wij een fout tegen u maken? Dit vragen wij u in de naam van Jezus. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

5. de oudste zoon moet feest vieren

LUCAS 15:20-32

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De vader ziet op een afstand dat zijn jongste zoon op weg is naar huis (15:20). In plaats van diens aankomst af te wachten, rent hij op zijn zoon af, omhelst en kust hem, omdat hij met ontferming is bewogen (15:20). Hij heeft medelijden, erbarmen, sympathie, (een gevoel dat vanuit het diepste innerlijk komt) voor zijn zoon. Deze belijdt onmiddellijk en bekent volledig zijn schuld (15:21). Bovendien onderstreept hij dat hij deze goede reactie van zijn vader niet verdient. Zoiets doet een vader alleen maar ten aanzien van een zoon, maar hij is diens zoon niet meer. Hij is dat niet meer waard. Zijn vader hoeft hem daarom ook niet meer als een zoon te behandelen.

De vader wil daar niets van weten en geeft zijn dienaren de opdracht hem door middel van een kleed, een ring en schoenen in zijn zoonschap te herstellen. Wat een reactie! Hij had hem kunnen uitschelden, vervloeken, slaan, sarcastisch verwijten, hem negeren, blijven zwijgen of huilen uit zelfmedelijden. Maar de vader is blij, gelukkig, uitbundig van vreugde en blij dat de breuk tussen zijn zoon en hemzelf is hersteld. Wie zou zich zo'n vader niet wensen? Een vader waarbij men welkom is, ondanks al het kwaad dat men hem heeft aangedaan. Een vader die je vergeeft omdat hij van je houdt! Zijn volledige liefde wordt geschetst door de volheid van zijn handelen. Op zevenvoudige wijze bewijst de vader dat hij zijn zoon vergeeft en zich met hem verzoent:

1. hij rent naar hem toe.
2. hij valt hem om de hals.
3. hij kust hem.
4. hij doet hem het beste kleed aantrekken.
5. hij laat hem een ring aan zijn vinger doen.
6. hij laat hem schoenen aantrekken.
7. hij geeft hem een groot feest.

Het beste kleed doen aantrekken betekent een hoge onder-

scheiding. Het komt toe aan mensen die zich erg verdienstelijk hebben getoond en aan waardigheidsbekleders. De ring is het symbool voor de overdracht van de volmacht. Hiermee herstelt de vader hem in zijn zoonschap. Schoenen betekenen in die tijd een luxe. Zij vormen het teken van de vrije man. Hij maakt hem dus niet tot dienaar of tot dagloner. Men at zelden vlees in die tijd. Men bewaarde het voor bijzondere gelegenheden. Iedereen in huis mag deelnemen aan het feest.

Is dit niet schitterend? Wat een ontferming, wat een genade, wat een liefde! Het gaat hier om een geboorte of een adoptiefeest! De zoon was dood en nu is hij levend! Hij is opnieuw geboren. Hij heeft de wedergeboorte ondergaan. Wie dat beleeft, heeft deel aan Gods koninkrijk, aan de komende wereld.

De oudste zoon komt terug van het veld. Hij heeft gewerkt en keert naar huis. Niemand heeft hem op de hoogte gebracht van de thuiskomst van zijn jongere broer. Het geluid van het feest bevreedt hem. Hij wil weten wat er gaande is en informeert ernaar bij één van de dienaren. De uitleg doet hem in woede ontsteken (= hij wordt toornig) en hij weigert naar binnen te gaan.

Mogelijk komt dit de vader ter ore, want deze komt naar buiten en dringt er bij zijn oudste zoon op aan om naar binnen te komen en mee feest te vieren. Zijn oudste zoon is daar echter niet van gediend en stuurt verwijten naar zijn vaders hoofd. Hij brengt het niet op om over zijn 'broer' te spreken. Hij heeft het over 'die zoon van u' en verradert daarmee zijn wrange gevoelens.

Hij onderstreept de omvang van zijn eigen dienstbaarheid aan zijn vader: hij heeft **altijd voor hem gewerkt** en hij heeft hem **altijd gehoorzaamd**. En ondanks deze volledige

trouw, heeft zijn vader nooit een feest voor hem gehouden. Een geitebokje (heel wat minder dan een gemest kalf) kon er niet eens voor hem af. Dit kan toch niet, vader! Mijn broer, die het geld van jou erdoor heeft gejaagd en **in plaats van te werken heeft hij de geboden dubbel en dik overtreden**. Dit is de wereld op zijn kop.

Dat dit gevoel van tekort te worden gedaan sterk in het verhaal meetelt, blijkt uit de nadruk in de gelijkenis op het feestvieren. De hele handelswijze van de jongere zoon, is van zo'n aard dat daar geen feest dient tegenover te staan. Ook de jongste zoon zelf blijkt van dat oordeel te zijn. Zegt hij immers niet dat hij het niet waard is nog om zijn zoon te heten? Als er feest moet worden gevierd, dan dient dat te gebeuren voor wie het wel waard is. De oudere zoon heeft door zijn langdurige dienst en volkomen gehoorzaamheid bewezen dat hij het juist wel waard is om het feestvarken te zijn.

De repliek van de vader is indrukwekkend! Hij spreekt zijn oudste zoon op een zeer gevoelige toon met 'kind' aan! Hij verzekert hem dat hij zich in een heel andere positie bevindt. Waar de jongste zoon eerst geen zoon meer was - hij was immers verloren - en maar net zijn intrede in het gezin heeft gedaan, alsof het een pasgeborene geldt, plaatst de vader zijn oudste op zijn eigen hoogte. Hij beschouwt hem als het ware als een gelijke: gij zijt altijd bij mij en al het mijne is het uwe. Met andere woorden lieve jongen: wij horen bij elkaar, wij zijn samen thuis, wij werken samen, wij hebben dezelfde rechten. Je hoeft mij niet te vragen om een feest te vieren. Als jij dat wil, dan doe je dat. Je hebt

het hier samen met mij voor het zeggen. Alles is immers van jou. Je hoeft je niet te vergelijken met die nieuwkomer, die nog maar pas begint te beseffen wat het echte leven in het huis van de vader betekent. Jij staat op een heel ander en een veel hoger niveau. Kom, laten wij, die altijd samen zijn geweest, onze nieuwe aanwinst verwelkomen. Wees nu maar blij, ik heb er een her-**nieuw**-de zoon en jij hebt er een her-**nieuw**-de broer bij!

Intussen mag de lezer niet vergeten, dat dit verhaal een gelijkenis is. Het vertelde heeft alles met de verhoudingen tussen ouders en hun kinderen, broers en zussen onderling te maken. De lessen die voortvloeien uit dit verhaal, dat op de werkelijkheid lijkt, vallen toe te passen in het dagelijkse leven. En dat een dergelijke toepassing niet alleen dient te gebeuren, omdat een vader inderdaad zo liefdevol kan optreden en daarom tot voorbeeld kan zijn voor elke vader, die iets dergelijks met zijn zonen ervaart, maar bovenal omdat deze ideale vader een beeld is van de Vader van alle mensen.

Als kinderen van de hemelse Vader dienen allen (de jongste zonen) te beseffen dat hij effectief zo genadevol, zo medelijdend, zo vergevend en zo verzoenend is ten aanzien van wie zich schuldbewust tot hem wenden.

En wie steeds trouw aan de kant van de Vader staan (de oudste zonen), horen eruit te leren, dat hun Vader de verkeerde daden van mensen niet weegt met een weegschaal, maar ze met een overweldigende liefde wegveegt. Hij verliest daarbij niet uit het oog hoe dierbaar diegenen voor hem zijn, die één in gedachten en handelen met hem zijn.

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat echte liefde niemand buitensluit.

B. WERKBOEKJE

1. antwoorden
zo land, geld, huis.
ma ring, kleet, schoenen.
di kleet, ring, schoenen, ja want z'n
vader heeft hem vergeven.
wo ja, nee, ja.
do feestvieren, vrolijk.
vr 2. blij, terug, thuis, niet blij.
2. leertekst
Lucas 15:32 - "wij moeten feestvieren en vrolijk zijn".

C. MATERIAAL

1. terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.5.3, 9.5.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.4.1).
2. inleiding
slingers, confetti, feestneus, of iets dergelijks.
3. bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: S7, S13, S15, figuren: 40, 54, 54b, 55, 60, 180a, 180b, 203.
4. bespreking
werkboekje 9 les 5, ingekleurde leertekstcirkel (9.5.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.5.2).
5. toepassing
geen.
6. liedboekjes
Alles Wordt Nieuw II, nr 22
Sabbatliedjes I, nr. 29
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

D. VERTELLING

1. het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
2. de lesdelen van zondag tot en met dinsdag zijn een herhaling van de vorige les. In het gedeelte van woensdag en donderdag komt de reactie van de oudste zoon naar voren.
3. maak bij de toepassing duidelijk dat echte liefde de ander weer een kans geeft om erbij te horen.
4. bereid uw vertelling goed voor.
Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

1. zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
2. stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
3. bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
4. neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedjesboek:
Timotheüs Kinderliedjes 22

3. gebed

Grote God in de hemel, wij zijn vanochtend naar uw kindersabbatschool gekomen. Wij zijn blij dat we verleden week hebben geleerd, dat u onze Vader bent. Dank u dat u ons vergeeft als we iets verkeerd hebben gedaan, net als de jongste zoon vergeving kreeg van zijn vader. Help ons nu te leren over wat de vader met de oudste zoon doet. Amen!

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de zoon die terugkeert

a. kringgesprek:

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wat doet de vader op dit plaatje (9.5.3)?
- wil de jongste zoon het geld direkt hebben?
- wat doet de zoon met het geld?
- heeft hij nu veel vrienden?
- heeft hij ook veel vrienden als zijn geld op is?
- heeft hij wel genoeg geld om te eten?

- waar is de jongste zoon op dit plaatje (9.5.4)?
- waarom zit hij bij de varkens?
- waar denkt de jongste zoon nu aan?
- wat gaat hij nu doen?

kijk naar de leertekstcirkel (9.4.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“een vader had twee zonen”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

9.5.3, 9.5.4 en 9.4.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw II, nr. 20

(couplet 1 en 2)

2. inleiding: iets vieren is belangrijk

a. vertelling

“Freddy, wat vind jij het leukste feest om te vieren?” vraagt Betty. “Dat is niet zo moeilijk,” vindt Freddy, “mijn verjaardag natuurlijk?” “Mama, waarom vieren wij eigenlijk onze verjaardag?” vraagt Freddy. “Omdat we blij zijn met jou! En om niet te vergeten dat je werd geboren op die dag. En ook omdat we God willen bedanken, dat hij jou heeft beschermd en goed voor jou heeft gezorgd.” “Maar we vieren ook nog andere feesten. Waarom doen we dat dan?” wil Betty weten. “Stel je voor dat je niets viert, helemaal niets. Maken we dan het huis gezellig? Gaan we lekker eten maken? Doen we mooie kleren aan? Krijgen we dan familie en vrienden op visite? Nee, er gebeurt dan helemaal niets. Het leven wordt heel saai!” zegt moeder. Iedere dag is hetzelfde. En met een feest vergeet je zo’n fijne dag nooit meer.”

b. liedje

“een vader had twee zonen”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

slingers, confetti, feestneus, of iets dergelijks

kringgesprek:

- *welk feest vieren jullie graag?*
- *wat vind je leuk aan dat feest?*
- *wat maak je klaar voor een feest?*
- *Het bijbelverhaal gaat over een vader die een feest maakt voor een jongen die was weggelopen!*

liedjesboek

Alles Wordt Nieuw II, nr. 20

3. bijbelverhaal: de reactie van de oudste zoon bij de terugkeer van de verloren zoon

a. de zoon gaat weg en komt terug

Een vader had twee zonen. De jongste had genoeg van thuis en wilde ergens anders heen. Aan zijn vader vraagt hij geld en hij gaat op stap. Met een heleboel vrienden maakt hij al het geld op. Wat nu ...? Geen geld, geen vrienden, niets meer! Nu moet hij op een boerderij bij de varkens werken om aan wat geld te komen. Hij denkt terug aan thuis, aan zijn vader, aan zijn broer en aan de knechten. Hij wil terug naar huis, om als knecht bij zijn vader te gaan werken. Dan heeft hij tenminste wat te eten. Zijn vader zal hem wel niet meer als zijn zoon terug willen hebben. Hij staat op en hij gaat op weg: terug naar huis.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:*

*B.I.V. 108b zonder 54, en 54b
(S7, S13, S15, 60, 180a, 180b,
203)*

b. welkom thuis

De vader ziet op een dag zijn zoon aankomen. Hij loopt hem snel tegemoet; pakt hem in zijn armen en geeft hem een kus. Welkom thuis mijn jongen!
“Vader”, zegt de jongen, “ik ben geen zoon meer van u. Ik heb u teveel verdriet gedaan. Ik wil alleen maar een knecht van u zijn.” “Dat hoeft niet”, zegt de vader. “Je bent en blijft mijn zoon.”

materiaal:

*B.I.V. 108b
(S7, S13, S15, 54, 54b, 60, 180a,
180b, 203)*

c. het feest

De vader roept de knechten. Ze moeten zijn jongste zoon mooie kleren aan doen. Ook moet hij schoenen aan en om zijn vinger een prachtige ring. Dan moet er een groot feest worden gevierd. Vrienden en burens worden uitgenodigd, want de zoon is terug! Er is veel te eten en te drinken. Iedereen is blij, de burens, de vader en de zoon.

materiaal:

*B.I.V. 108b, met 40, 55, zonder
54, 54b, 60
(S7, S13, S15, 40, 55, 180a,
180b, 203)*

d. terug van het werk

De oudste zoon heeft de hele dag op het land gewerkt. Hij is moe en hij keert terug naar huis. Als hij dicht bij zijn huis komt, hoort hij muziek. Hij luistert goed. Ja hoor, er klinkt muziek uit het huis van zijn vader. Hij snapt er niets van. “Waar is dat voor? Er is toch geen feest vandaag?” vraagt hij aan een knecht. “Uw broer is terug”, zegt de knecht, “en daarom viert uw vader feest met hem. Hij heeft een mestkalf laten slachten omdat uw broer weer gezond is teruggekomen.”

materiaal:

*B.I.V. 108b, met 55, zonder 54,
54b
(S7, S13, S15, 55, 60, 180a,
180b, 203)*

e. hoe kan dat nu?

De oudste zoon wordt kwaad. Hij wil niet eens meer naar binnen gaan. De knechten vertellen het aan zijn vader. Dan komt de vader naar buiten om met hem te praten.
“Hoe kan dat nu, vader? Hoe kunt u feest vieren voor uw zoon die al uw geld heeft verprutst? Met mij hebt u nooit een feestje gevierd, terwijl ik altijd bij u ben en hard voor u werk. Dat is niet eerlijk.”
“Mijn zoon”, zegt de vader, “jij bent altijd bij mij gebleven. Alles wat van mij is, is van jou. Je broer heeft niets meer, hij was bijna dood. We moeten feestvieren en blij zijn, dat hij niet dood is, maar weer bij ons is teruggekomen.”

materiaal:

*B.I.V. 108b zonder 54 en 54b met
55
(S7, S13, S15, 55, 60, 180a,
180b, 203)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- wie is de man op dit plaatje (zo)?
- aan wie denkt hij?
- waar gaat hij nu naar toe?

aan Kinderen:

- waar ging de jongste zoon naar toe?
- wat gebeurde er met zijn geld in dat land?
- wat doet hij als zijn geld op is?

aan Kleuters:

- is de vader blij of boos als zijn jongste zoon thuiskomt (ma)?
- wat zegt hij tegen zijn vader?

aan Kinderen:

- wat antwoordt de vader?
- wat krijgt hij van zijn vader?

aan Kleuters:

- wat moeten de knechten doen van de vader (di)?
- waarom willen ze feestvieren?

aan Kinderen:

- wat gaf de vader aan zijn jongste zoon?
- is de jongste zoon ook blij?
- waarom wel of waarom niet?

aan Kleuters:

- wie staat hier op het land (wo)?

aan Kinderen:

- helpt de oudste zoon zijn vader?
- werkt hij in de stad?
- wat hoort hij?
- wat vraagt hij aan de knecht?
- wat antwoordt de knecht?

aan Kleuters:

- is de oudste zoon blij met het feest (do)?
- wat doet de vader?

aan Kinderen:

- waarom wil de oudste zoon niet naar binnen?
- wat zegt de vader dat ze moeten doen?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.5.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Lucas 15:32.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- plak de tekst op in je boek
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe jouw boerderij geworden is?
- mag ik even door de luikjes naar binnen kijken?
- welk woord houdt je over in de puzzel op je werkblad?
- waarom is vader blij?
- waarom is de jongste zoon blij?
- is de oudste zoon ook blij?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.5.1, voorgeknippte
9.5.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.5.1
ophangen, 9.5.2 uitdelen en op
plakken*

c. liedje

“een vader had twee zonen”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw II, nr. 20*

5. toepassing: laat de ander weten dat hij er bij hoort

a. kringgesprek

- Je vriend heeft gisteren lelijk tegen je gedaan. Je was er verdrietig om. Vandaag komt hij naar je toe. Hij zegt: "Sorry van gisteren, ik zal nooit meer zo rot tegen je doen! Mag ik met je spelen?"
- wat doe je? Zeg je nee of ga je weer met hem spelen?
 - is hij je echte vriend?
 - hoe ga je om met een echte vriend die spijt heeft?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

- laat kinderen aan de hand hiervan een rollenspel doen.
- laat hen fantaseren hoe ze hun vriend laten weten dat die er bij hoort.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
geen*

C. SLUITING

1. liedje

"een vader had twee zonen"

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw II, nr. 20*

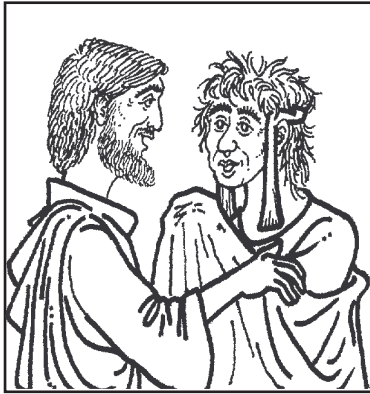
2. gebed

Lieve Vader in de hemel, dank u voor het bijbelverhaal over de oudste zoon. We leren ervan dat we blij moeten zijn als iemand die verkeerd heeft gedaan en er spijt van krijgt. We kunnen dan blij zijn dat onze Vader in de hemel hem of haar vergeeft. Wil ook ons vergeven als we onze spijt tonen over iets dat we verkeerd deden. Wat bent u toch een lieve God! Dank u wel. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

6. een vreemdeling eert God

LUCAS 17:11-19

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Vooraleer enig commentaar op dit tekstgedeelte te geven is het goed één en ander over melaatsheid aan de orde te stellen. om de situatie, waarin de tien melaatsen zich bevonden, voldoende te kunnen begrijpen. Men doet er goed aan de tekst uit Leviticus 13 en 14 hierop zorgvuldig na te lezen, zodat u met kennis van zaken het verhaal behandelt.

“Melaatsheid is een vreselijke huidziekte die, vooral ten gevolge van onzindelijkheid en verwaarlozing in het oude Midden Oosten voorkomt. Bij ernstige uitslag moest men (vergelijk Leviticus 13) zich bij de priester laten onderzoeken op melaatsheid. Bleek bij iemand de aandoening dieper dan de opperhuid; het haar op deze plaats wit en wild vlees hierbij voor te komen, dan moest de priester hem melaats verklaren. Bij twijfel werd hij of zij één of twee weken op proef (in quarantaine houden) geïsoleerd. Ook bij hoofdkaalheid moest men de persoon op melaatsheid onderzoeken. Bij het voortgaan der ziekte kwamen als kenmerken naar voren: stinkende zweren, etterblazen, jeuk, gevoelloosheid, enz. Waarschijnlijk waren het juist deze afstotende kenmerken, die tot de uitsluiting aanleiding gaven.

Naar onze westerse gezondheidsleer is melaatsheid niet of althans maar heel weinig besmettelijk, maar in de oudheid gold ze hier in hoge mate voor. Hierbij moet men wel bedenken, dat deze besmettelijkheid niet zozeer hygiënisch, medisch, lichamenlijk was, als wel ceremonieel, ritueel, zodat men onrein was voor de eredienst en anderen hierdoor verontreinigden.

De lijdens aan melaatsheid moesten zichzelf buiten de gemeenschap houden: buiten ommuurde steden en in dorpen op afgesloten plaatsen. Voedsel werd hun door medelijdende verwanten of vrienden van verre toegeworpen. Ze moesten in gescheurde klederen gaan (rouwdracht), hun hoofdhaar laten groeien, hun bovenlip bedekken (in verband met de

onrein geachte adem?) en “onrein” roepen, opdat niemand hen onbewust zou naderen.

Daar een behoorlijke wondverzorging totaal onbekend was, kunnen we ons hun lijden voorstellen: lichamenlijk: vol jeuk, pijn en met afzichtelijke reuk, waarschijnlijk slecht gekleed, behuisd en gevoed; en zedelijk: door ieder als onrein geschuwd, ja, als slecht mens gemeden, die zijn ongunstig lot stellig had verdiend.”

P. ten Have: “Bij de Bron” deel II, blz. 339-340.

Nu het verhaal zelf. Het voorval doet zich voor tijdens Jezus' reis naar Jeruzalem. Deze keer neemt hij niet de gebruikelijke route van Galilea over de Jordaan door Perea en dan weer over de Jordaan om zodoende in Juda bij Jericho aan te landen en door middel van deze omzwerfbeweging alle contact met Samaritanen te mijden. Hij trekt integendeel, dwars door Samaria (waar één en ander van hem bekend moet zijn geweest, anders zouden deze melaatsen hem niet aanroepen met “meester” of “rabbi”). Zij blijven op een afstand staan om de hierboven vermelde redenen.

Jezus reageert hier anders dan bij de genezing van een andere melaatse, die hij aanraakt (Lucas 5:12-16). Hij roept de tien mannen toe, dat zij zich door de priester moeten laten controleren. Dit gaat tegen alle logica in, omdat men zich eerst moet laten keuren na genezing (of veronderstelde genezing). Waarom de melaatsen meteen gehoor gaven aan die opdracht van Jezus is niet duidelijk. Ze hadden misschien al zoveel van hem gehoord, dat zij inderdaad geloofden, dat hij daartoe in staat was. Of zij hebben gedacht dat als het bij Naäman in het verleden ook op afstand kon (Elisa raakte hem ook niet aan), dat het bij hen ook zo zou gebeuren. Of de woorden van de opdracht boezemen zoveel vertrouwen in, dat dit voor hen al meer dan genoeg is. Hoe het ook zij, zij geven gehoor aan de opdracht en niet lang daarna merken zij al, voordat ze bij de priester zijn aangekomen, dat zij van

hun kwaal zijn genezen.

Naar de priester gaan, blijft noodzakelijk, omdat deze een officiële verklaring moet afleggen over hun herwonnen reinheid. Eén van hen gaat niet naar zijn priester toe, maar keert zich onmiddellijk om en gaat naar Jezus terug.

Van hem wordt gezegd:

1. hij verheerlijkt God, zodat iedereen het horen kan (met luide stem).

2. hij werpt zich neer voor Jezus om hem te bedanken.

Vooraleer de schrijver ons de reactie van Jezus te kennen geeft, vertelt hij dat de man in kwestie een Samaritaan is. Eigenaardig is dat niet, omdat Jezus zich op Samaritaans grondgebied bevindt, maar als Lucas het nodig vindt om dit te onderstrepen, dan mag men veronderstellen dat de anderen naar alle waarschijnlijkheid geen Samaritanen zijn. Waren de melaatsen Jezus op zijn route gevolgd vanuit Galilea? We kunnen hier slechts gissen. Uit Jezus' reactie blijkt dat hij het zelf inderdaad de moeite waard vindt om aan te geven dat het hier om een niet-jood gaat, want hij heeft het over een "vreemdeling" (letterlijk: iemand van een ander volk).

Jezus stelt naar aanleiding van diens terugkomst drie vragen:

- 1) zijn niet **allen** rein geworden?
- 2) waar zijn de **negen anderen**?
- 3) waren er dan **geen anderen** om terug te keren en God eer te geven dan deze vreemdeling?

In feite zijn dit drie zeer indringende vragen. De inhoud en de woorden ervan worden scherper van aard.

Jezus keurt hiermee dus goed dat het belangrijker is dat men God dankt voor genezing, dan eerst aan de formele regels te voldoen. Dit heeft de Samaritaan gedaan. De anderen echter niet, hoewel zij wel de gehoorzaamheid hadden opgebracht zich onmiddellijk en rechtstreeks naar de priester te begeven. Jezus vraagt hier ook geen dank voor zichzelf, maar voor God. Geloof zonder dankbaarheid keurt hij af en vindt hij onvolledig. Dat is dan ook de reden dat hij tegen de Samaritaan kan zeggen, dat zijn geloof (= geloofsvertrouwen gekoppeld aan geloofsgehoorzaamheid) hem heeft behouden (= verlost, gered)!

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je God moet eren en danken voor je genezing.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo tien, ziek, niet
ma goed = blijven staan, roepen, Jezus, help ons
di ga naar de priesters, ja
wo ze zijn opeens genezen
do hij bracht met luide stem eer aan God.
Samaritaan.
vr 1.
 - hand voorste man.
 - verband middelste man.
 - verband van de ene hand naar de andere hand een na laatste man.
 - tweede man die handen vouwt heeft mouwen.
 - achterste man heeft geen haar.
 - groen = zieke mannen, het dorp, heel erg, wel helpen, priester, gezond zijn, bedanken.
 - rood = ruzie-makers, het feest, niet erg, niet helpen, markt, ziek zijn, betalen.

- leertekst
Lucas 17:16 - "hij bracht met luide stem eer aan God".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.6.3, 9.6.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.5.1).
- inleiding
een koortsthermometer.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: S7, S15, figuren: 3, 20, 29, 31, 56, 74, 87, 89, 90, 171.
- bespreking
werkboekje 9 les 6, ingekleurde leertekstcirkel (9.6.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.6.2).
- toepassing
tekenpapier, kleuropotloden, ander materiaal afhankelijk van welke activiteit er wordt gekozen.

- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw II, nr. 20.
Alles Wordt Nieuw III, nr. 18.
Sabbatliedjes I, nr. 29.
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22.

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- bij de inleiding wordt ingegaan op het besmettelijk zijn. Licht dit zo nodig nog meer toe. Vooral het geïsoleerd raken, is in dit verband het belangrijkste.
- het verhaal is geschreven vanuit het gezichtspunt van de melaatse man(nen). De nadruk valt op het echt beter en echt gelukkig worden van de ene dankbare man. Over het hoe en waarom van de anderen wordt verder niet gerept.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. Ukunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes 22

3. gebed

Lieve Vader in de hemel, dank u wel voor deze sabbat. Dank u wel voor de kindersabbatschool en dat we vanmorgen bij elkaar zijn om over het bijbelverhaal van de tien melaatse mannen te leren. Help ons om te begrijpen wat er goed is voor ons. Geef ons een fijne ochtend samen. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de reactie van de oudste zoon bij de terugkeer van de verloren zoon

a. kringgesprek:

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wat heeft de jongste zoon allemaal van zijn vader gekregen (9.6.3)?
- was de vader blij dat de zoon terug was?
- wat gaf hij nog meer aan de zoon?

- was de oudste zoon ook blij dat zijn vader een feest gaf (9.6.4)?
- wat wil hij niet doen?
- wie gaat er met hem praten?
- wat zegt de vader tegen de oudste zoon?

kijk naar de leertekstcirkel (9.5.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“een vader had twee zonen”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

9.6.3, 9.6.4 en 9.5.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw II, nr 20

2. inleiding: bof

a. vertelling

Betty heeft pijn achter haar oren. Haar wangen worden hoe langer hoe dikker. Moeder voelt er voorzichtig aan. “Au,” piept Betty, “dat doet pijn.” “Jij hebt de bof,” weet moeder. “En je hebt koorts. Je mag niet naar school als je de bof hebt”. “Ik wil ook niet naar school. Ik voel me helemaal niet lekker,” klaagt Betty. Moeder stopt Betty in bed. Dan komt Freddy thuis. “Het doet hier pijn mam,” klaagt Freddy. Hij wijst naar zijn hals. “Als ik het niet dacht,” zucht moeder. “Jij hebt ook de bof, net als Betty.” Nu moet Freddy ook naar bed. “Hoe kunnen we nu alle twee de bof krijgen?” wil Betty weten. “De bof is een besmettelijke ziekte. Als de één het heeft, geeft hij het door aan de ander”, legt moeder uit. “We boffen niet met de bof!” lacht Freddy. “Nee, we zijn geen bofkonten,” giechelt Betty. “Maar we boffen dat we niet naar school hoeven en dat we gezellig ziek thuis liggen”.

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een koortsthermometer

kringgesprekje:

- welke ziekte hebben Freddy en Betty?

- de bof is een besmettelijke ziekte. Wat kan er gebeuren als de één het heeft?

- gaat deze ziekte vanzelf weer over?

Het bijbelverhaal gaat over tien mannen die een besmettelijke ziekte hebben. Die ziekte gaat niet vanzelf over.

b. liedje

“tien melaatsen”

liedjesboek

Alles Wordt Nieuw III, nr. 18

3. bijbelverhaal: één van de tien melaatsen geeft eer aan God

a. tien melaatse mannen

Bij een dorpje woont een groepje mensen samen. Zij mogen niet in het dorp komen. Zij zijn ziek. Ze hebben een besmettelijke ziekte. De gezonde mensen zijn bang dat zij ook ziek zullen worden. Daarom moeten die zieke mensen maar weg. Ze mogen niet te dicht bij andere mensen komen.

De zieke mensen kunnen ook niet gaan werken. Ze krijgen wat eten en drinken van hun familie en vrienden.

Tien zieke mannen lopen nu over de weg. Dan zien ze mensen aankomen. Wie zouden dat zijn? Het zijn geen mensen van hun dorp. Het zijn mensen die van ergens anders komen.

b. ontmoeting met Jezus

De mannen zien opeens wie daar aankomen. Het zijn Jezus en zijn leerlingen. Ze hebben al zoveel over hem gehoord. Ze zullen hem vragen om hen te helpen. Dat kan hij vast wel. Ze durven niet naar hem toe te lopen. Ze roepen hem van op een afstand: "Jezus, Jezus! Heb toch medelijden met ons!" Zal Jezus hen willen helpen?

c. Jezus stuurt hen naar de priester

Jezus hoort de mannen roepen. Hij staat stil. Hij kijkt hen aan. Dan zegt hij: "Ga naar de priester en laat je daar zien." Wat bedoelt Jezus daarmee? Dat weten de mannen wel. Als je denkt dat je weer beter bent, dan moet je naar de priester. Die kijkt dan of het echt zo is. Heeft Jezus hen beter gemaakt? Ze geloven van wel. Alle tien gaan ze op weg naar de priester. Jezus heeft niets met hen gedaan. Er is niets aan hen te zien. Toch gaan ze op weg. Jezus heeft het toch tegen hen gezegd!

d. genezen

Dan opeens merken de mannen dat er iets gebeurt. Ze kijken naar zichzelf. Ze kijken naar elkaar. O, ze worden beter. Ja, echt waar, ze zijn helemaal beter! Nu gauw naar de priester! Of nee, één man denkt even na. Hij kan toch niet zomaar naar de priester gaan. En Jezus dan? Die moet hij toch eerst bedanken. Straks is hij verder gereisd en dan kan hij hem niet meer vinden. Vlug keert de man om. Hij wil eerst naar Jezus teruggaan. Hij heeft nog alle tijd om later naar de priester te gaan.

Terwijl hij teruggaat, bedankt hij hardop God. God heeft hem immers beter gemaakt. Zo loopt hij al roepend terug.

e. dank en eer

Gelukkig! Daar is Jezus met zijn leerlingen. Hij valt voor Jezus' voeten neer. "Dank u wel, dank u wel!" zegt hij. Jezus is blij. Hij ziet dat de man echt dankbaar is. "Waar zijn die negen anderen? Die zijn toch ook beter geworden?" vraagt Jezus. Deze man weet niet waar die negen anderen zijn. Ze zijn niet met hem teruggekomen. Alleen deze ene man is wel teruggekomen. Hij is dankbaar en blij.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

materiaal:

*B.I.V. 103a met 20, 29, 56
(maak voldoende afstand tussen de twee groepjes)
(S7, S15, 3, 20, 29, 31,56, 87, 89, 90)*

materiaal:

*B.I.V. 103a met 20, 29, 56
(maak voldoende afstand tussen de twee groepjes)
(S7, S15, 3, 20, 29, 31,56, 87, 89, 90)*

materiaal:

*B.I.V. 103a zonder 3,
(S7, S15, 31, 87, 89, 90)*

materiaal:

*B.I.V. 103a zonder 3,
(S7, S15, 31, 87, 89, 90)*

materiaal:

*B.I.V. 103b met 20, 29, 56
(S7, S15, 3,20, 29, 56, 74, 171)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- wie zijn dat op dit plaatje (zo)?

aan Kinderen:

- hoeveel mannen staan bij het dorp?

- wat is er met hen aan de hand?

- wat voor ziekte hebben ze?

- mogen ze in het dorp?

aan Kleuters:

- wat doen de mannen (ma)?

- wat roepen ze?

aan Kinderen:

- gaan de mannen naar Jezus toe of blijven ze staan?

- roepen ze naar Jezus of zwijgen ze?

- wat zeggen ze tegen Jezus?

aan Kleuters:

- wat zegt Jezus tegen de tien mannen

op dit plaatje (di)?

aan Kinderen:

- gaan ze ook naar de priesters?

- wanneer mag je pas naar de priester?

- waarom gaan de mannen voordat ze genezen zijn naar de priesters?

aan Kleuters:

- wat gebeurt er op dit plaatje (wo)?

- waar zijn de zweren gebleven?

aan Kinderen:

- wat is er met de mannen gebeurd?

- hoe ziet hun huid er nu uit?

aan Kleuters:

- wat doet de man op dit plaatje (do)?

- hoeveel mannen gaan terug naar Jezus?

aan Kinderen:

- waarom gaat die ene man terug naar Jezus?

- zijn die negen anderen niet genezen?

- wie geeft God de eer?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.6.1)?

- wat staat daarover in de Bijbel?

- laten we het even lezen in Lucas 17:16.

- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op

- plak je tekst op in je boek

- wie heeft z'n werkje gemaakt?

- laat eens zien hoe hij geworden is?

- welke verschillen heb je gevonden op je werkblad?

- wie wil de zinnen met de groene vakjes voorlezen, met de goede antwoorden?

c. liedje

“tien melaatsen”

groeps- en werkvorm

leergesprek rond de tafel

materiaal:

werkboekje

groeps- en werkvorm:

leergesprek met instructies rond de tafel

materiaal:

werkboek, 9.6.1, voorgeknipte

9.6.2, voor allen, Bijbel, lijm

activiteit:

leertekst laten opzeggen, 9.6.1

ophangen, 9.6.2 uitdelen en op

plakken

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw III, nr. 18

5. toepassing: Geef eer wie het toekomt en laat het weten

a. kringgesprek

- vind je het fijn als iemand iets voor je doet, wat je zelf niet kan?
- zeg jij dan 'dank je wel' tegen die persoon?
- heeft iemand wel eens 'dank je wel' tegen je gezegd?
- wat had je voor hem/haar gedaan?
- vond je het fijn dat er 'dank je wel' tegen je werd gezegd?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

We gaan iets voor elkaar doen. Iets wat de ander zelf niet kan of gewoon iets leuks, bijvoorbeeld veters strikken, de jas dicht ritsen, knoop achter dicht doen, iets pakken voor de ander, een leuke tekening maken, enz. Laat dan de ander weten dat je het leuk vindt. Zeg dan 'dank je wel'.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
tekenpapier + kleurpotloden, an-
der materiaal afhankelijk van de
activiteit.
activiteit:
iets doen voor elkaar en 'dank je
wel' zeggen.*

C. SLUITING

1. liedje

"tien melaatsen"

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw III, nr. 18*

2. gebed

Lieve Vader in de hemel, we danken u aan het eind van de kindersabbatschool voor alles wat we deze ochtend hebben geleerd. Leer ons om dankbaar te zijn en dat aan anderen te tonen. Leer ons om het meest u dankbaar te zijn om alles wat u voor ons doet. Geef ons nu nog een goede eredienst in de grote zaal. Help ons om goed naar de predikant te luisteren. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

7. vraag God om je te vergeven

LUCAS 18:9-14

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het doel van deze gelijkenis wordt zoals gebruikelijk meteen vooraf gegeven: “met het oog op hen die erop vertrouwden, dat zij rechtvaardig waren en alle anderen verachten” (18:9).

De gelijkenis vormt een karikatuur. Het is een opzettelijk overtrokken tekening van twee uitersten: aan de ene kant uiterlijke vroomheid en zelfingenomenheid en aan de andere kant nederigheid en een uitzonderlijk groot gevoel van zondigheid. Men dient er vooral op te letten dat dit geen verhaaltje is dat uit het leven gegrepen is. Het is niet echt gebeurd, maar het is verzonnen! Er zullen in de praktijk niet veel Farizeeën zijn geweest, die precies deze houding aannamen en tot dergelijke uitspraken overgingen. Net zo min zullen er veel tollenaars zijn geweest, die zo'n grote mate van godsdienstig schuldgevoel ten toon hebben gespreid. Jezus stelt deze twee figuren tegenover elkaar omdat het de twee uitersten zijn, die men in zijn samenleving kon aantreffen: de tollenaars, die zich aan God noch gebod stoorden en de Farizeeën, die dat juist heel erg deden. Dit laatste leidde bij sommigen tot een vreemde levenshouding. Jezus is niet de enige, die wel eens kritiek uitte op de Farizeeën. De meeste Farizeeën zelf hadden kritiek op een minderheidsgroep van medefarizeeën, die op een kwezelachtige wijze hun geloof probeerden uit te leven. In welke kerk treft men dergelijke mensen niet aan? Zo vindt men in rabbijnse geschriften allerlei vormen van kritiek juist op die ultra-orthodoxe Farizeeën, die nu en dan ook door Jezus een veeg uit de pan krijgen. Nogmaals, het is niet terecht om de grote meerderheid van Farizeeën deze mentaliteit aan te smeren. Allerlei historische geschriften uit de tijd van Jezus bewijzen het tegendeel! Terug naar onze gelijkenis: Het is dus zaak steeds voor ogen te houden dat het om een karikatuur gaat en dat deze uiteraard van toepassing is op alle mensen van welke soort godsdienst of gezindte ook en niet alleen maar op tollenaars en Farizeeën.

Twee mensen gingen op naar de tempel in Jeruzalem om er te gaan bidden. Zij 'gingen op' omdat de tempel inderdaad op een hoogte gelegen was. De één, de Farizeeër, ging waarschijnlijk staan bidden in het voorhof van de Israëlieten. Alles in zijn gebed is gericht op zichzelf.

Hij is God erkentelijk voor het feit dat hij het allemaal zo goed doet en niet te vergelijken is met mensen die het niet zo nauw nemen. Hij vast tweemaal per week (gewoonlijk op maandag en donderdag), terwijl de gelovigen slechts gehouden waren om enkele vastendagen in het jaar te houden. Bovendien is hij zeer getrouw in het geven van tienden van al zijn inkomsten.

Al met al blijkt uit deze woorden, dat hij zich zeer hoogmoedig opstelt en zich helemaal niet op God richt. Zijn dankzeggingen ten aanzien van God dienen alleen maar om zijn deugden op te sommen.

Het gebed van de tollenaar klinkt heel anders. Hij durft ook niet dichterbij te komen. De Farizeeër zal waarschijnlijk zich in de voorhof van de Israëlieten hebben opgesteld. De tollenaar zal dit niet hebben aangedurfd en zich hebben opgehouden in de voorhof van de vrouwen. De beschrijving die Jezus van hem geeft liegt er niet om:

1. hij staat van verre.
2. hij wil de ogen niet eens oprichten naar de hemel.
3. hij slaat zich op de borst.
4. en hij smeekt om vergeving!

Jezus' conclusie ligt dus voor de hand. De tollenaar ging gerechtvaardigd naar huis omdat hij zich nederig, schuldig, berouwvol heeft getoond en vergeving heeft gevraagd. De ander keerde niet gerechtvaardigd naar huis! Bij hem ontbraken de meest essentiële dingen. Jezus geeft dan de hoofdles aan: wie zichzelf verhoogt, zal worden vernederd, wie zichzelf vernederd, zal worden verhoogd. Hiermeer wordt de karikatuuerschets afgedaan.

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je God moet vragen om je fouten te vergeven.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
ze denken dat zij alleen maar goed zijn.
ma vrome man, tollenaar.
di ik ben beter dan anderen.
wo help me Here, ik doe iets slechts
vergeef me.
do o God wees mij genadig.
vr 1. God wil mij ook vergeven als ik spijt heb.
2. de tollenaar heeft spijt van de verkeerde dingen.
3. hij vraagt om vergeving aan de Here God.

- leertekst
Lucas 18:13 - "O God wees mij genadig"

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.7.3, 9.7.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.6.1).
- inleiding
een wegenkaart.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: S4, S7, S15, T1, T4, figuren: 4, 12, 12b, 20, 21, 28, 29, 56, 59, 88, 89, 143a, 194, 239.
- bespreking
werkboekje 9 les 7, ingekleurde leertekstcirkel (9.7.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.7.2).
- toepassing
illustratie 9.7.5, lijm, kleurpotloden, schaar.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw III, nr. 18, 19.
Sabbatliedjes I, nr. 29.
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22.

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- natuurlijk kan het verhaal ook met behulp van de zandbak worden uitgebeeld. Hebt u tijd over, dan leent dit verhaal zich ook om als rollenspel te worden uitgebeeld.
- de termen Farizeeër en tollenaar zijn weggelaten. Kleuters/kinderen zouden anders onthouden dat alle Farizeeërs slecht zijn en alle tollenaars worden vergeven. U kunt de personen beter niet te veel preciseren. We spreken over een 'vrome' man als iemand die altijd naar de kerk gaat en over een 'tollenaar' als iemand die vaak verkeerde dingen doet.
- in de toepassing zien we het verhaal van een meisje, dat ook alles zo goed wist en kon. Lok de reactie van de kleuters/kinderen uit en praat over hun reacties.
- Bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

3. gebed

Vader in de hemel, wij danken u voor deze morgen. Nu wij weer in de kindersabbatschool zijn, nodigen wij u uit om bij ons te zijn. Help ons om het bijbelverhaal van vandaag goed te begrijpen. Leer ons te doen zoals Jezus vertelt hoe het moet. Geef ons een fijne ochtend met elkaar. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

- a. verhaal
Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

- b. collecte en liedje
“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: één van de tien melaatsen geeft eer aan God

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

*9.7.3, 9.7.4 en 9.6.1 (van vorige
les)*

a. kringgesprek:

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- waarom staan de mannen zo ver buiten het dorp op dit plaatje (9.7.3)?
- wie komen ze tegen?
- wat roepen ze naar Jezus?
- wat geeft Jezus als antwoord?

- wat gebeurt er plotseling met hun huid als ze onderweg naar de priesters zijn (9.7.4)?
- zijn de mannen blij dat ze genezen zijn?
- hoeveel mannen bedanken Jezus?

kijk naar de leertekstcirkel (9.6.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“tien melaatsen”

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw III, nr. 18

2. inleiding: tol betalen

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

een wegenkaart

kringgesprek:

- moet je bij jou in de straat tol betalen?

- soms moet je voor een grote weg tol betalen. Waarom?

- wat gaat er kapot aan een weg. (scheuren, gaten, vangrail, borden, lichten)

In het bijbelverhaal gaat het over een tollenaar. De mensen moesten vroeger tolgeld aan de tollenaar betalen.

a. vertelling

Freddy, Betty, Robert, Boelie, vader en moeder zitten in de auto. De auto is volgepakt met koffers, tassen, speelgoed en ... de tent. “Vooruit, daar gaan we dan,” roept vader. “We vertrekken naar de camping!” Moeder heeft de wegenkaart op haar schoot. Ze zegt hoe vader rijden moet. Linksaf, of rechtsaf, of rechtdoor. Ze let goed op. Ze moeten de hele dag rijden. “We komen zo op de tolweg,” ziet moeder op de kaart. En ja hoor, daar zien ze in de verte al het tolhuisje staan. Vader draait het autoraampje open. Hij betaalt de man in het tolhuisje. “Alstublieft meneer, een kaartje!” zegt de man. “Dit is een fijne weg,” vindt moeder. “Hier kunnen we lekker doorrijden.” “Waarom moeten we voor deze weg betalen?” willen Freddy en Betty weten. “Dit is een nieuwe weg. Het heeft veel geld gekost om deze weg te maken. Daarom moet iedereen een beetje meebetalen. En als de weg kapot gaat, wordt hij weer gerepareerd,” legt moeder uit.

b. liedje

“als je geen liefde hebt voor elkaar”

liedjesboek

Alles Wordt Nieuw III nr. 19

3. bijbelverhaal: de farizeeër en de tollenaar

a. Jezus wil een verhaal vertellen

Jezus ziet veel mensen. Hij merkt ook hoe sommige mensen denken en wat ze doen. Sommige mensen vinden alleen zichzelf maar goed. Zij vinden anderen maar slecht. Jezus denkt: “Ik zal die mensen eens een verhaal vertellen. Misschien leren ze daar nog wat van!”

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

*materiaal:
B.I.V.116a,
(S4, S7, S15, 4, 21, 28, 88, 89,
143a, 194)*

b. naar de tempel

Er zijn twee mannen die alle twee naar de tempel gaan. In de tempel voel je je soms dicht bij God. De twee mannen willen allebei naar de tempel om tot God te bidden. De één wandelt helemaal door naar het midden van de tempel. De ander staat vlakbij de uitgang. Hij durft niet verder te gaan.

*materiaal:
B.I.V. 90a zonder 2, 273
(T1, T4, 12, 12b, 20, 29, 56, 59,
239)*

c. de man die alles zo goed doet

De één staat nu helemaal in het midden van de tempel. Hij is een vrome man. Hij vindt dat hij alles erg goed doet. Hij denkt bij zichzelf: “Dank u wel, Here God. Ik ben gelukkig niet zoals die andere mensen. Sommigen zijn rovers. Anderen liegen of stelen. Ik ben gelukkig ook niet zoals die andere man, die daarnet samen met mij naar de tempel ging. Ik doe zoveel goede dingen. Ik geef geld aan u, nog meer dan ik hoef te geven. Twee keer per week eet en drink ik bijna niets. Dat doe ik allemaal voor u, Here God.”

*materiaal:
B.I.V. 90a zonder 2, 273
(T1, T4, 12, 12b, 20, 29, 56, 59,
239)*

d. de man die weet dat hij verkeerd heeft gedaan

De andere man die ook naar de tempel is gegaan, staat vlakbij de uitgang. Hij vraagt altijd tol aan de mensen. Hij zucht. Hij durft niet naar de hemel te kijken. Nee, hij durft niet naar God op te kijken. Hij weet heel goed dat er dingen zijn, die hij verkeerd heeft gedaan. Dikwijls heeft hij op de tolgang teveel geld gevraagd aan de mensen. Daarom wil hij maar één ding vragen aan God. “Och Here God, help mij toch en vergeef me voor wat ik verkeerd heb gedaan?”

*materiaal:
B.I.V. 90a zonder 2, 273
(T1, T4, 12, 12b, 20, 29, 56, 59,
239)*

e. beloond en onbeloond

Jezus kijkt naar de mensen om zich heen. Hij zegt: “Die man die alles zo goed deed, hoeft niets meer van God te krijgen. Hij doet alles immers zelf, en hij is er nog trots op ook. Maar de andere man weet dat hij verkeerde dingen doet. Hij vraagt God hem te helpen om daar mee te stoppen en hem te vergeven. Hij heeft God nodig. De man vraagt vergeving aan God. Hij hoopt, dat God hem zal helpen bij de dingen die hij doen moet. En dat zal God vast wel doen. Nu hij dit aan God heeft gezegd, voelt hij zich veel gelukkiger.”

*materiaal:
B.I.V.116a,
(S4, S7, S15, 4, 21, 28, 88, 89,
143a, 194)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vragen de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- waarover praten de mannen op dit plaatje (zo)?

aan Kinderen:

- welke fout maken sommige mensen?

- wat vinden ze van andere mensen?

aan Kleuters:

- wat doet Jezus op dit plaatje(ma)?

aan Kinderen:

- over welke twee mannen vertelt Jezus een verhaal?

- wat deden deze twee mannen?

- hoe bad de vrome man?

- hoe bad de tollenaar?

aan Kleuters:

- waar staat de vrome man op dit plaatje te bidden (di)?

- waarom wil hij midden op het tempelplein staan?

aan Kinderen:

- waar staat de tollenaar te bidden?

- wat zegt de vrome man over zichzelf?

aan Kleuters:

- waarom kijkt de man zo bedroefd op dit plaatje (wo)?

- wat doet de tollenaar voor werk?

aan Kinderen:

- deed hij dat werk altijd eerlijk?

- wat vraagt de tollenaar in zijn gebed?

aan Kleuters:

- over wie vertelt Jezus op dit plaatje (do)?

- wie vindt zichzelf zo goed?

- wie weet dat hij fouten maakt?

aan Kinderen:

- wat vraagt de tollenaar aan God?

- wanneer vergeeft God je echt?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.7.1)?

- wat staat daarover in de Bijbel?

- laten we het even lezen in Lucas 18:13.

- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op

- wat doen die twee mannen?

- wat is het gebed van de man die gebogen is?

- plak de tekst op in je boek.

- wie heeft z'n werkje gemaakt?

- wat moet je doen als mama zegt dat er veel lawaai is?

- wat kun je doen voor de mensen die honger hebben?

- wat kun je doen als papa zegt dat hij dorst heeft?

- wat kan je broertje doen als zijn sokken stuk zijn?

- welke drie zinnen heb je op je werkblad gevonden?

c. liedje

“als je geen liefde hebt voor elkaar”.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.7.1, voorgeknippte
9.7.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.7.1
ophangen, 9.7.2 uitdelen en op
plakken*

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw III, nr. 19*

5. toepassing je kunt beter vragen dan opscheppen

a. kringgesprek

- op dit plaatje zien jullie Esther. De zwembad van Esther is afgedreven. Esther schept op dat zij hem wel even gaat halen. Maar ze weet dat ze niet kan zwemmen.
- wat kan Esther beter doen?
- laat de kinderen eerst oplossingen bedenken. Bespreek de praatwolk.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
illustratie 9.7.5*

b. activiteit

- Deel de kleurplaat uit en de praatwolk. Laat die inplakken en de tekening mooi inkleuren.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
ilustratie 9.7.5, kleurpotloden,
lijm, schaar*

C. SLUITING

1. liedje

“als je geen liefde hebt voor elkaar”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw III nr. 19*

2. gebed

Here God, nu aan het eind van de kindersabbatschool, danken wij u voor het bijbelverhaal. We hebben geleerd dat we bij u mogen komen met onze fouten en dat u ons wil vergeven. Help ons ook om te weten wat onze fouten zijn. Help ons ook om vergeving aan u te vragen. Vergeef ons Here, als we verkeerd hebben gedaan. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

8. al wie meedoet, hoort er bij

MATTEÛS 20:1-16

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De gelijkenis over de arbeiders in de wijngaard is opnieuw zeer sober maar ook een duidelijk te begrijpen verhaal. Eigenlijk behoeft het nauwelijks uitleg. Slechts enkele punten dienen te worden verklaard omdat er sprake is van enkele oud-oosterse gebruiken. Zo is er bijvoorbeeld de kwestie van de tijdsbepalingen: het derde, het zesde, het negende en het elfde uur. Men telde in die tijd de uren van zonsopgang (06.00 's ochtends) tot zonsondergang (18.00 uur 's avonds). Dat houdt dus in, dat het derde uur met 9.00 uur overeenkomt, het zesde met 12.00 uur, het negende uur met 15.00 uur en het elfde uur met 17.00 uur.

Het tweede gegeven is dat van de **schelling** (= Romeinse denarius of Griekse drachme). Het was toen ongeveer het gemiddelde dagloon voor één dag werk. De dagloners, die door de eigenaar van de wijngaard om 17.00 uur werden aangetrokken om nog mee de oogst binnen te halen (hij had blijkbaar haast: het werk moest nodig worden geklaard), kregen net zoals hun mededagloners voor een volledige dag werk betaald.

De mannen van het eerste uur worden kwaad (jaloers) omdat de later gekomenen eenzelfde bedrag krijgen uitbetaald als henzelf. Jezus vertelt echter in zijn verhaal, dat de eigenaar van de wijngaard het loon met de eersten was overeengekomen (20: 2). In feite hadden zij dus niets meer in te brengen. De eigenaar verdedigt zich dan ook met de woorden: “Vriend, ik doe u geen onrecht. Zijt gij het niet met mij eens geworden voor een schelling? (20:13”. En de gelijkenis eindigt met de woorden die aangeven dat de eigenaar volstreekte vrijheid heeft het loon uit te keren dat hem zelf het beste lijkt.

Met de eersten was hij iets overeengekomen en hij heeft zich

eraan gehouden. Met de anderen was hij niets overeengekomen en hij belooft hen naar goeddunken en waarschijnlijk naar datgene wat het werk hem waard was!

De lezer van dit tekstgedeelte lette erop dat Jezus ook hier aan het slot de moraal uit het verhaal aangeeft (20: 16). Hij heeft echter het verhaal er ook mee ingeleid (19:30). Zet men deze twee teksten naast elkaar, dan krijgt men het volgende: 19:30 “Maar vele **EERSTEN** zullen de

LAATSTEN zijn, en vele

LAATSTEN zullen de **EERSTEN** zijn.”

20:16 “Alzo zullen de **LAATSTEN** de

EERSTEN en de **EERSTEN** de **LAATSTEN** zijn.”

Als men op de volgorde let van de eersten en de laatsten, dan merkt men dat beide zijn omgedraaid. Het doet er dus niet toe vanuit welke gezichtshoek men de zaken bekijkt: het is niet wat men denkt te zijn of waarop men recht denkt te hebben, maar wat de Here God ervan denkt en hoe hij er tegenaan kijkt.

De gelijkenis staat temidden van een aantal gesprekken die juist hebben te maken met het deelhebben aan het Koninkrijk van God (= de komende wereld).

De kinderen, de rijke jongeman, de leerlingen en de arbeiders komen allen in verhouding tot dat Koninkrijk te staan. De les uit al deze tekstgedeelten is duidelijk: niet diegene waarvan men het denkt te mogen verwachten, zal het eerst in aanmerking worden genomen, maar juist diegene die voor de meesten nauwelijks meetelt. Jezus breidt zijn visie, waarin het gaat om het heersen en dienen een beetje verder nog uit (20:20-28). In alle gevallen speelt de genade Gods uiteraard een rol, maar de bereidheid, de bereidwilligheid en openstelling van de mens om God te dienen, wanneer hij wordt geroepen, kan daarvan niet los worden gedacht!

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat ook de laatkomers bij Gods koninkrijk horen.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo doolhof
ma de mensen gaan naar de wijngaard
di goed= veel, telkens, nog meer
wo beursje met één munt, evenveel
do ontvingen, schelling
vr 3, 1, 4, 2
 - druiven, werk, hulp.
 - mensen.
 - werken, betalen.
 - kort.
- leertekst
Matteüs 20:9 - “ontvingen zij ieder een schelling”.

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.8.3, 9.8.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.7.1).
- inleiding
een aantal dozen met spelletjes.
- bijbelverhaal
zandbak, druivenplanten, enige mannen en rijke heer (figuren van karton), geldstukken, vijf lege doosjes, speelgoedklok.
- bespreking
werkboekje 9 les 8, ingekleurde leertekstcirkel (9.8.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.8.2).
- toepassing
illustratie 9.8.5 voor iedereen op karton geplakt en van tevoren gekleurd.
Eventueel limonade, appels, koekjes of iets dergelijks.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw III, nr. 16, 19
Sabbatliedjes I, nr. 29
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- in de inleiding wordt even ingegaan op het werkloos zijn. Ook in de dagen van Jezus was dat een bekend verschijnsel. In het kringgesprek met de kleuters/kinderen dient er niet te diep op te worden ingegaan.
- na de vertelling van het verhaal, moet niet nog eens de “moraal van het verhaal” worden verteld. In de toepassing en leertekst komt dat sterk genoeg naar voren.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een ‘gezellige houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

*groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt*

*materiaal:
zie voorwoord*

*materiaal:
kaart zieke(n)*

*groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk*

2. liedje

“de telefoonlijn”

*liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22*

3. gebed

Vader in de hemel, wij danken u deze morgen dat we weer in de kindersabbatschool zijn. Geef ons een fijne ochtend met elkaar. Wees bij ons als we zingen en ook wanneer we de les samen bespreken. Help ons alles goed te leren. Amen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop*

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt*

*materiaal:
zendingsbericht en - boot*

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

*liedjesboek:
Sabbatliedjes I, nr. 29*

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de farizeeër en de tollenaar

a. kringgesprek:

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wat doen de twee mannen op dit plaatje (9.8.3)?
- hoe bidt de vrome man?
- waarom bidt hij midden op het plein?
- hoe bidt de tollenaar?
- waarom wil de tollenaar in een hoekje bidden?

- hoe legt Jezus het verhaal uit op dit plaatje (9.8.4)?
- wat zegt de vrome man over zichzelf als hij bidt?
- wat vraagt de tollenaar aan God?
- hoe kun je beter bidden: als de vrome man of als de tollenaar?
- wat moet je doen als je wil dat God je fouten vergeeft?

kijk naar de leertekstcirkel (9.7.1).

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“als je geen liefde hebt voor elkaar”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

9.8.3, 9.8.4 en 9.7.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw III, nr. 19

2. inleiding: zonder werk

a. vertelling

Betty gaat bij Karin, haar vriendinnetje spelen. “Mijn vader is thuis,” zegt Karin. “Mijn vader is overdag nooit thuis,” zegt Betty. “Ja, maar mijn vader is thuis omdat hij niet werkt,” legt Karin uit. “O, is hij dan ziek?” vraagt Betty. “Nee, hij is werkloos, dan heb je geen werk.” “Wil je vader wel werken?” vraagt Betty. “Ja, natuurlijk wel. Hij heeft thuis al alle klusjes gedaan. Hij heeft alles geschilderd en behangen. Maar nu begint hij zich te vervelen. Hij wil heel graag weer ergens werken. De meisjes komen bij Karin thuis. “Dag meneer,” zegt Betty. “Zo dames, lusten jullie limonade?” De vader van Karin maakt lekkere limonade. En dan krijgen ze een plak cake. “Zullen we met z’n allen een spelletje doen?” vraagt Karin. En dan doen ze de hele middag spelletjes. “Gezellig, zo’n vader thuis,” vindt Betty.

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een aantal dozen met spelletjes

kringgesprek:

- waarom werken papa/mama?

(geld verdienen)

- waarom werkt de vader van Karin niet?

- wat wil hij graag?

Het bijbelverhaal gaat over mensen die wachten op werk. Ze willen graag werken.

Het bijbelverhaal gaat over mensen die wachten op werk. Ze willen graag werken.

Het bijbelverhaal gaat over mensen die wachten op werk. Ze willen graag werken.

b. liedje

“God keert de rollen om”

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw III, nr. 16

3. bijbelverhaal: werken in de wijngaard

a. Zes uur: werklozen krijgen werk

Een meneer heeft een grote wijngaard. Hij is de eigenaar van die wijngaard. Dat is een grote tuin waar allemaal druivenplanten groeien. Daar wordt later druivensap en wijn van gemaakt. Die tuin moet goed worden verzorgd. Daarvoor heeft de eigenaar mensen nodig die hem moeten helpen. Hij gaat naar het marktplein. Daar staan mensen die graag willen werken. Hij vraagt aan de mannen of ze bij hem willen werken. De eigenaar vertelt hen hoeveel hij wil betalen en dat vinden ze goed.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:*

zandbak: druivenplanten, mannen, heer (figuren van karton), speelgoedklok

b. Negen uur: meer werkers

De eigenaar ziet, dat er nog wel wat mannen kunnen komen werken. Hij gaat weer naar het marktplein. Er staan weer mannen. Ze hebben nog steeds niets te doen. Ze hebben geen werk gekregen. Zij mogen ook met de eigenaar van de wijngaard mee om in zijn wijngaard te werken. Hij zegt dat hij hen goed wil betalen en dat vinden ze goed.

materiaal:

zandbak: druivenplanten, mannen, eigenaar, (figuren van karton) speelgoedklok

c. Twaalf uur en vijf uur: nog meer werkers

De eigenaar van de wijngaard ziet dat er nóg meer mannen kunnen werken. Hij gaat om twaalf uur weer naar het marktplein. Nog steeds staan daar mannen die geen werk hebben. Ze willen wel met hem meegaan. Om drie uur komt de eigenaar nog eens en weer zijn er mannen op het marktplein die graag met hem mee willen. En om vijf uur haalt hij nog een paar mannen om voor hem te werken.

materiaal:

*zandbak: druivenplanten, mannen, eigenaar, voeg steeds andere mannen toe.
speelgoedklok*

Erg lang hoeft er nu niet meer te worden gewerkt. De laatste mannen hoeven nog maar één uur te werken. Dan wordt het donker en dan kan niemand meer iets zien.

d. Zes uur: de uitbetaling

Dan is het tijd om naar huis te gaan. De mannen stoppen met werken. De eigenaar roept de man die altijd het loon moet betalen. "Roep de mannen maar en betaal hen uit. Begin met hen die het laatste zijn komen werken."

materiaal:

geldstukken en vijf doosjes

activiteit:

leid(st)er telt de geldstukken en doet ze bij uitbetaling in de doosjes, speelgoedklok

De mannen die om vijf uur kwamen, komen het eerst. Ze krijgen geld. Dat is aardig veel voor één uur werken! Dat krijg je anders pas als je de hele dag hebt gewerkt! Dan krijgen de anderen hun loon. Eerst de mannen die om drie uur kwamen, toen de mannen die om twaalf uur kwamen, daarna die om negen uur kwamen en tenslotte komen de mannen, die het eerst waren geroepen door de eigenaar. Zij krijgen zoveel geld als de eigenaar met hen had afgesproken.

e. De goedheid van de heer

Wat zien de mannen die het langst hebben gewerkt? Ze hebben net zoveel geld als de anderen gekregen. Net zoveel als de mannen, die maar één uur hebben gewerkt! Ze gaan naar de mannen toe en zeggen dat ze het oneerlijk vinden. Dan zegt de eigenaar: "Hebben jullie minder gekregen dan we hebben afgesproken? Nee? Dan hebben jullie dus echt genoeg gekregen. Ik mag toch wel goed doen en die anderen toch wel net zoveel geven? Of zijn jullie boos omdat ik goed wil doen?" Van de eigenaar kreeg ieder het loon, waarmee men blij kon zijn.

materiaal:

geldstukken (speelgoed),

materiaal:

geldstukken en vijf doosjes, speelgoedklok

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- wat plant de eigenaar in zijn wijngaard (zo)?
- waar gaat de eigenaar heen als hij mensen zoekt om te werken?

aan Kinderen:

- wat vraagt de eigenaar aan de mannen die daar staan?
- hoeveel krijgen ze van de eigenaar?
- hoe moeten de mensen naar de wijngaard gaan? laat eens zien in je doolhof.

aan Kleuters:

- waar zijn deze drie mannen op dit plaatje (ma)?
- waarom zitten die twee mannen op de grond?

aan Kinderen:

- waarom is de eigenaar op het marktplein?
- hoeveel geldstukken krijgen de mannen als ze voor hem willen werken?
- wat gaan die mannen doen?

aan Kleuters:

- wat gebeurt hier in de wijngaard (di)?
- wat belooft de eigenaar telkens aan de mannen op het plein?

aan Kinderen:

- is er geen of veel werk in de wijngaard?
- gaat de landeigenaar niet of telkens naar het plein?
- haalt hij aan het eind van de dag nog meer mensen of geen mensen?

aan Kleuters:

- wat doet de eigenaar op dit plaatje, als het donker wordt (wo)?

aan Kinderen:

- wie worden het eerst betaald?
- hoeveel loon krijgen ze?
- hoeveel krijgen ze allemaal?
- wat krijgt iedereen dus?

aan Kleuters:

- hoe reageren de arbeiders op dit plaatje (do)?
- waarom zijn een paar arbeiders boos?

aan Kinderen:

- wat hadden ze met de eigenaar afgesproken?
- heeft de eigenaar zich aan zijn afspraak gehouden?
- wat ontvingen zij allemaal?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.8.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Matteüs 20:9
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- wat krijgt de hond?
- wat krijgt het paard?
- wat krijgt het kind?
- wat krijgt de baby?
- wat krijgen vader en moeder?
- welke tekening heb je bij welk verhaaltje op je werkblad geplakt?
- hoe heb je de verhaaltjes afgemaakt?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.8.1, voorgeknijpte
9.8.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.8.1
ophangen, 9.8.2 uitdelen en op
plakken*

- c. liedje
“God keert de rollen om”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw III, nr. 16*

5. toepassing: je krijgt wat je verdient

a. kringgesprek

Anton gaat met moeder naar de stad. Ze moeten een heleboel boodschappen doen. Anton draagt ook een tas. Hij wordt er wel moe van. Moeder heeft gezegd: “Als we helemaal klaar zijn, gaan we een ijsje eten!” Dat vindt Anton toch wel lekker. Eindelijk zijn ze klaar. Anton kiest een bananenijsje en moeder één met perziken. Daarna gaan ze naar huis. Marijke is thuis. Ze vraagt wat ze allemaal in de stad hebben gedaan. Moeder vertelt van de boodschappen. Anton vertelt van het ijsje. Marijke is boos. Ze gaat naar haar kamer. Waarom krijgt Anton wel een ijsje en zij niet? Moeder komt bij haar. “Waarom ben jij boos? Als jij met mij naar de stad gaat, krijg je toch ook iets extra’s. Dan heeft Anton dat toch ook niet? Nee Marijke, jullie krijgen geen van beiden iets te weinig!”

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
kringgesprek:*

- vind je het gek dat Marijke boos werd? waarom?

- vind je dat moeder gelijk heeft?

materiaal:

illustratie 9.8.5, voor iedereen een ijsje geplakt op karton

b. activiteit

Alle kleuters en kinderen mogen nu helpen. Laat ze allemaal verschillende taken uitvoeren, desnoods met zijn tweetjes.

* stoeltjes op z’n plaats zetten.

* tafels afruimen.

* materialen (poppen in de zandbak) opruimen.

* leerteksten in de werkboeken plakken.

* limonade inschenken enz.

Geef ze allemaal dezelfde beloning. (koekje, appel o.i.d.)

Praat er samen over of ze dit eerlijk vinden en kijk of ze de les begrepen hebben.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen voeren uit*

materiaal:

eventueel limonade, appels, koekjes o.i.d.

C. SLUITING

1. liedje

“God keert de rollen om”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw III, nr. 16*

2. gebed

Lieve Vader in de hemel, wij zijn blij dat we in de kindersabbatschool waren. Dank u voor het bijbelverhaal en de liedjes van deze ochtend. Dank u dat wij allemaal bij uw Koninkrijk mogen horen en dat u niemand buiten sluit. Help ons om er vandaag een fijne sabbat van te maken. Dit vragen wij u in de naam van Jezus. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

MATTEÛS 20:20-28

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De moeder van de twee zonen van Zebedeüs: Jakobus en Johannes, Salomé (Matteüs 27:56 en Marcus 15:40), werpt zich neer voor de voeten van Jezus om hem iets te vragen. Toch

wacht ze op de uitnodiging van Jezus om te spreken. Misschien durfde zij het niet meteen uit zichzelf? Dan dringt zij er bij Jezus op aan met de woorden: “Zeg dat ...” in de zin van: “spreek het uit, leg een verklaring af”. Graag zou zij zien dat haar beide zonen op de ereplaatsen komen te zitten als Jezus zelf op zijn troon terechtkomt. Hij had immers net over zijn dood na het lijden gesproken.

Voor de leerlingen zal dit de aanleiding zijn geweest om aan de spoedige oprichting van het Koninkrijk van God te denken. Het blijkt niet alleen een wens van de moeder te zijn. Ook haar zonen zelf delen die ambitie (20:22).

Jezus vraagt aan hen in eerste instantie - en niet hun moeder - of zij in staat zijn te lijden, zoals dat ook voor hem in het verschiet ligt. Zij antwoorden daarop bevestigend: “Wij kunnen het”. Dit laat iets van hun moed en voornemen zien. Hun latere leven getuigt daar inderdaad ook van.

Jakobus is in 44 van de gewone jaartelling door Herodes Antipas terechtgesteld en Johannes heeft ook heel wat moeten ontberen en doorstaan. Jezus reageert daarop dat zij dat ook zullen moeten: “Mijn beker zult gij wel drinken ...” Inderdaad, voor Jezus lijdt het geen twijfel dat de komst van Gods Koninkrijk niet zonder problemen zal doorbreken. Daarna komt hij tot de kern van de zaak: “Wat dat zitten op de ereplaatsen betreft, daar heb ik niet over te beslissen”. En dat is juist, want ook de messias (Jezus) zelf ontvangt het koningschap uit de handen van God, de koning der koningen. Er zijn een aantal dingen waarover de messias niet te heeft beslissen:

1. wie er wel en niet deel zal hebben aan de komende wereld.
2. de dag en het uur van de wederkomst.

3. de vaststelling van de tijden en dagen in het algemeen (Handelingen 1:7).

Daaronder hoort volgens Jezus ook het uitdelen van de ereplaatsen. God heeft ook daarover het beslissende woord. Daar moeten Salomé en haar beide zonen het maar mee doen. Het gesprek is de overige leerlingen niet ontgaan, want zij nemen het hun beide collega's kwalijk (20:24). Hun opstelling is voor Jezus de aanleiding om een stuk onderwijs en een terechtwijzing te geven (20:25). Bij de leiders van het volk (koningen, vorsten en machthebbers) gaat het om 'heersen' en 'de dienst uitmaken'. Onder de leerlingen echter, de burgers van Gods Koninkrijk, hoort dat niet zo te zijn. Zij horen niet de dienst uit te maken, maar te dienen. Dienaar en slaaf zijn, daar gaat het in wezen om. De messias zelf gaat hen daarin voor (20:28). Met die laatste woorden heeft Jezus opnieuw zijn zending duidelijk gemaakt. Hij heeft de opdracht zich in te zetten voor de mensheid als een 'dienstknecht'.

Dit zal echter niet van een leien dakje lopen, want hij zal daarbij de beker moeten drinken. En dat betekent: moeten lijden. Jezus schildert de messias dus als een LIJDENDE DIENSTKNECHT.

Zijn volgelingen dienen ook in die voetsporen te stappen: LIJDENDE (= de beker drinken) DIENSTKNECHTEN zijn (= mensen dienen). Jezus bekommert zich er niet om op de troon te zitten. Dus dan moeten de leerlingen zich daar ook maar niet mee bezighouden. Dat behoort bij het voorrecht van de Vader. De messias en zijn kring van leerlingen staan in dienst van de mensheid en wanneer zij die taak werkelijk op zich nemen, wordt dit 'dienen verstrengeld met lijden'. De dienstbaarheid van de messias is de losprijs (gewoonlijk voor een slaaf betaald om hem vrij te krijgen) die hij (vrijwillig) geeft voor velen (= allen, die de verlossing van harte willen aanvaarden).

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je niet over anderen mag heersen, maar hen moet dienen.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo Johannes en Jakobus.
ma koning.
di juist = naast, links, rechts.
wo ja, nee, nee.
do groot, dienaar.
vr 1. koning, 2 leerlingen, 3. helpen, 4. baantje, 5. niet, 6. belangrijk, 7. dienen = dienaar
- leertekst
Matteüs 20:26 -"wie onder u groot wil worden, zal uw dienaar worden".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.9.3, 9.9.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.8.1).
- inleiding
geen.
- bijbelverhaal
vingerpoppetjes: moeder, twee zoons en Jezus.
- bespreking
werkboekje 9 les 9, ingekleurde leertekstcirkel (9.9.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.9.2).
- toepassing
foto/plaat van een groot huis of kasteel met butler, speelgoed servies of andere spullen voor het rollenspel.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw III, nr. 16.
Elly en Rikkert II, nr. 37.
Sabbatliedjes I, nr. 29.
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22.

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- het zitten aan de rechter- en linkerzijde is ook voor kleuters/kinderen belangrijk, zoals het inleidend verhaaltje laat zien.
- het verhaal wordt door middel van vingerpoppetjes uitgebeeld. Geef eventueel de kleuters/kinderen er ook één als u bij het gedeelte bent gekomen, waarbij ook de andere leerlingen hun mond gaan roeren. U kunt natuurlijk desgewenst ook gebruikmaken van flanelbord en/of zandbak. Zorg echter wel voor de nodige afwisseling bij de verhalen.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedjesboek:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

3. gebed

Lieve Vader in de hemel., u bent de koning van de wereld en daar zijn wij blij om. U bent ook onze koning. Wij knielen voor u neer deze morgen. Ook danken wij u voor al wat u voor ons doet. Wij nodigen u uit om deze ochtend bij ons in de sabbatschool te zijn. Help ons bij alles wat we doen. Help ons in het bijzonder om goed naar het bijbelverhaal te luisteren. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

- a. verhaal
Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

- b. collecte en liedje
“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedjesboek:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: werken in de wijngaard

a. kringgesprek:

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- waar zijn de mannen op dit plaatje (9.9.3)?
- waar wachten zij op?
- wat vraagt de eigenaar aan de mannen?
- willen de mannen in zijn wijngaard werken?
- gaat de eigenaar vaker dan één keer naar de markt om mannen te halen?

- wat doet de eigenaar op dit plaatje (9.9.4)?
- hoeveel loon krijgen de mannen?
- vinden de mannen dit eerlijk?
- wat zegt de eigenaar tegen hen?

kijk naar de leertekstcirkel (9.8.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“God keert de rollen om”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

9.9.3, 9.9.4 en 9.8.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw III, nr. 16

2. inleiding: geen woorden maar daden

a. vertelling

De klas van Freddy en Betty gaat verhuizen. Er zijn nieuwe lokalen bij de school aangebouwd. En nu gaan de kinderen naar een nieuw klaslokaal. “Tillen jullie je eigen stoel maar op.” zegt de juf. “Kijk, zo moet je de stoel op tillen. We gaan rustig naar het nieuwe lokaal. Laat je stoel niet vallen, stoot nergens tegenaan! Voorzichtig allemaal. Kom, we gaan”. Daar trekt een lange stoet kinderen door de gang. Voorzichtig dragen ze hun stoeltjes. Wat ziet hun nieuwe klaslokaal er mooi uit. Maar ... de grote tafel van de juf is er nog niet. “Tsja ...,” zegt de juf, “die is zo zwaar, die kan ik niet in mijn eentje tillen. Wacht, ik vraag het wel even aan de directeur”. Na een tijdje komt meester Nab, de directeur, er aan met een andere meester. Ze sjouwen de zware tafel. “Oef ..., moet de tafel hier staan, juf?” vraagt meester Nab. “Ja, hier graag,” wijst de juf. “Bedankt voor jullie hulp, meesters! Dat was een zwaar karwei”. “Ach, dat viel reuze mee, zo zwaar was die tafel niet zeggen”, zeggen de twee meesters stoer.

b. liedje

“er kan er maar eentje de baas zijn”

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

geen

kringgesprek:

- wie dragen de stoelen?
- wie dragen de zware tafel?
- wat gaat beter: alleen een zware kast tillen? Of samen een zware kast tillen?

In het bijbelverhaal gaat het erover hoe je een echte helper van Jezus kunt zijn.

liedjesboek

Elly en Rikkert II, nr. 37

3. bijbelverhaal: Johannes en Jakobus willen mee de baas zijn

a. de moeder van Johannes en Jakobus

Jezus heeft veel leerlingen. Er zijn ook twee broers bij. Ze heten Johannes en Jakobus. Zij geloven dat Jezus later koning zal worden. En zij ..., wat zullen zij dan worden? Hun moeder vraagt het zich ook af. Zij wil graag dat haar twee zoons een goede baan krijgen bij koning Jezus. Wat kan zij daar nu aan doen?

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:
vingerpoppetjes: moeder en twee zoons
activiteit:
laat de kleuters/kinderen het verhaal spelen met hun eigen gemaakte vingerpoppetjes*

b. bij Jezus

Weet je wat zij zal doen? Ze zal het aan Jezus vragen! Daar gaat de moeder naar Jezus toe. Johannes en Jakobus gaan met haar mee. Ze staan nu met z'n drieën voor Jezus. Hij kijkt de moeder aan. Hij zegt: "Wat wil je?" Jezus merkt dat de moeder om iets speciaals is gekomen. Wat zou dat kunnen zijn?

*materiaal:
vingerpoppetjes: moeder en twee zoons + Jezus*

c. de vraag

De moeder zegt tegen Jezus: "Zeg toch dat mijn twee zoons naast je mogen zitten, als jij later koning bent geworden. Laat er dan één aan je linkerkant en één aan je rechterkant mogen zitten."

Jezus kijkt haar aan. "Weet je wel wat je vraagt?" Jezus vertelt dat het helemaal niet zo gemakkelijk is om hem te volgen. Er zullen moeilijkheden komen. Zullen Johannes en Jakobus dat wel aankunnen? "O ja, dat kunnen we wel." zeggen Johannes en Jakobus.

*materiaal:
vingerpoppetjes: moeder en twee zoons + Jezus*

d. het antwoord

Dan zegt Jezus: "Niemand weet wie er naast mij zal zitten in Gods koninkrijk. Ik kan het niet zeggen, want ik weet het ook niet. Alleen mijn Vader in de hemel weet dat. Hij beslist op welke plaats iedereen mag zitten."

De andere leerlingen horen wat Johannes en Jakobus willen. Dat vinden ze niet prettig en ze worden boos op hen.

*materiaal:
vingerpoppetjes: moeder, zoons, Jezus.*

e. de raad

Jezus zegt tegen alle leerlingen: "Luisteren jullie eens goed naar mij. Het moet niet zo zijn als in de andere koninkrijken. Daar is de koning de baas en het volk moet doen wat de koning wil. In Gods koninkrijk gaat het precies andersom. Wie een ander dient zal de belangrijkste zijn. Wie belangrijk wil zijn en de baas wil spelen is in Gods koninkrijk de minste van allemaal!"

*materiaal:
vingerpoppetjes: moeder, zoons, Jezus*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vragen de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- wie zie je op dit plaatje (zo)?
- hoeveel leerlingen heeft Jezus die altijd bij hem zijn?

aan Kinderen:

- over welke twee broers gaat deze les?

aan Kleuters:

- wie ligt hier geknield voor Jezus (ma)?
- wat vraagt moeder Salomé aan Jezus?

aan Kinderen:

- van welke leerlingen is zij de moeder?
- wat denken moeder Salomé en haar zonen dat Jezus zal worden?

aan Kleuters:

- wie is deze vrouw (di)?
- wat moet Jezus aan haar beloven?

aan Kinderen:

- willen Johannes en Jakobus naast of ver van Jezus zitten in Gods koninkrijk?
- waar wil de één zitten?
- en waar de ander?

aan Kleuters:

- waarom zijn de leerlingen boos op dit plaatje (wo)?
- wat vinden Johannes en Jacobus leuk aan het baantje?

aan Kinderen:

- horen de tien leerlingen van de broers willen?
- zijn de tien leerlingen daar blij om?
- geeft Jezus wat de broers vragen?
- kan Jezus zeggen wie er naast hem mogen zitten?

aan Kleuters:

- wat vertelt Jezus op dit plaatje (do)?
- wat moeten mensen voor hun koning doen?
- wil Jezus ook de baas zijn?

aan Kinderen:

- hoe moet het bij de leerlingen van Jezus zijn?
- welke tekst heb je in de Bijbel gevonden?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.8.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Matteüs 20:26
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- hoe voel je je als je iets voor een ander hebt gedaan?
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe hij geworden is?
- hoe heb je de letters van het woord dienaar op je werkblad verdeeld bij oefening 1?
- welk lijn gaat naar Jezus bij oefening 2?

c. liedje

“er kan er maar eentje de baas zijn”.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.9.1, voorgeknijpte
9.9.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.9.1
ophangen, 9.9.2 uitdelen en op
plakken*

*liedjesboek:
Elly en Rikkert II, nr. 37*

5. toepassing: doe iets voor elkaar

a. kringgesprek

In dat grote huis woont een meneer. Hij is heel rijk. Hij is een echte heer. Hij heeft ook veel knechten die voor hem werken. De heer werkt ook in zijn kamer. Dan komt er een knecht binnen die iets voor hem wil doen. “Zal ik voor u een kopje thee halen?” vraagt de knecht. “Graag”, zegt de heer. En dat doet de knecht.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
foto/plaat van een kasteel of
groot huis met een butler*

b. activiteit

Laat kleuters/kinderen om de beurt heer en knecht zijn. Laat ze ook zelf verzinnen waarmee ze de ander willen dienen.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
speelgoed servies of andere spul-
len voor het rollenspel
activiteit:
rollenspel*

C. SLUITING

1. liedje

“er kan er maar eentje de baas zijn”

*liedjesboek:
Elly en Rikkert II, nr. 37*

2. gebed

Koning van de wereld, wij hebben het bijbelverhaal over uw koninkrijk goed begrepen. We zijn blij dat we allemaal in uw koninkrijk mogen zijn. Het is ook fijn dat we allemaal even belangrijk zijn als we elkaar helpen en lief voor elkaar zijn. Wilt u ons daarbij helpen? Dit vragen wij u in de naam van onze grote broer Jezus. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

10. Zacheüs maakt het met iedereen goed

LUCAS 19:1-10

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

“In het vijftiende jaar van de regering van keizer Tiberius, toen Pontius Pilatus stadhouder over Judea was...” Lucas 3:1.

In Rome zwaaide Tiberius (14-37 van de gewone jaartelling), de zoon van de illustere keizer Augustus, de scepter. Aan het hoofd van het grote Romeinse Imperium stond een wijs man, die er voor zorgde dat de provinciën van het uitgebreide rijk goed werden bestuurd en dat de financiën “uitnemend” werden geregeld.

Tiberius liet het gezag over het Heilige Land over aan de Pro-Consul van Syrië, die op zijn beurt een **stadhouder** of procurator in zijn dienst had om de orde in Samaria en Judea te handhaven.

Deze Pontius Pilatus (26-36 van de gewone jaartelling) droeg de zorg voor het innen van de belastingen onder de bevolking en maakte dat ze geregeld per schip naar Rome werden vervoerd. Het Romeinse bestuur in Palestina was zeer hardvochtig als het ging om de grote geldbedragen, die het volk in steeds grotere mate moest opbrengen. De direkte belastingen werden door staatsagenten geïnd en deze gelden kwamen rechtstreeks in de keizerlijke geldkist terecht. Het inzamelen van de indirecte belastingen werd door de stadhouder aan rijke ondernemers (tollenaars) verpacht. Deze zorgden er dan voor dat zij er zelf niet op achteruit gingen en hielden er dus praktijken op na, die alles behalve door de beugel konden. Berichten als wat hier volgt, waren in die tijd verre van zeldzaam: “Tijdens het consulaat van Appius Claudius en Gaius Norbanus, kwam het volk, dat bij hen ernstige bezwaren had ingediend tegen het optreden der tollenaars, in opstand. Niet alleen met die lieden zelf, maar ook met hun helpers en de soldaten die hen hielpen het geld te innen, gingen zij op de vuist.”

Maar niet alleen om hun gedrag tegenover de belastingplichtigen, maar ook om de dienst die ze de bezetters verleenden, werden ze door de bevolking intens gehaat. De Romeinen

waren per slot van rekening vreemdelingen, die niet in Israël thuishoorden, maar er wel de dienst uitmaakten. Elke rechtgeaarde en enigszins gelovige jood ervoer hun aanwezigheid als een grote schande. De tollenaars werden dan ook als zuivere collaborateurs beschouwd en konden op de grootste minachting van hun volksgenoten rekenen. Het ligt dan ook voor de hand, dat Jezus van Nazaret menige kritiek van het volk te verduren heeft gekregen. Niet alleen bracht hij een incidenteel bezoek aan de oppertollenaar Zacheüs (Lucas 19:1-10), maar hij blijkt een bijzonder grote aantrekkingskracht op talrijke tollenaars te hebben uitgeoefend (Lucas 15:1). Tijdens het afscheidsfeestje van Levi de tollenaar (= de latere evangelist Matteüs) lagen er “vele” tollenaars aan met Jezus en zijn leerlingen. Daarop kwam nogal wat kritiek van buitenaf (Matteüs 9:11). Toch heeft hem dat blijkbaar niet gestoord. Enige tijd later horen we hem zelfs het volk citeren, dat hem een “vriend” van tollenaars noemt (Matteüs 11:19). Je zou dus gerust mogen stellen dat Jezus er in totaal geen bezwaar in zag om te gaan met door de band genomen oneerlijke lui, die de aanwezigheid van de vijand van harte toejuichten. Zolang deze in het land bleef, hoefden ze zich over hun broodwinning geen zorgen te maken. De reputatie van Jezus werd er door zijn omgaan met dit soort gezelschap niet beter op.

Het verhaal over Zacheüs, de oppertollenaar zelf behoeft nauwelijks uitleg. Het is eenvoudig en duidelijk. Het volstaat enkele opmerkingen te maken. De naam Zacheüs is een vergriekste vorm van het Hebreeuwse Zakkai dat “de rechtvaardige” betekent. Rechtvaardig is Zacheüs alles behalve, maar door zijn ontmoeting wordt hij het. Immers één van de belangrijkste handelingen van de rechtvaardige, die beslist wel fouten maakt (Spreuken 24:16) is, dat hij omziet naar de armen!

Het verhaal heeft iets anecdotisch en speelt zich af in Jericho.

Het was in die tijd één van de voornaamste tolplaatsen. Er werd veel handel gedreven tussen Perea (= het Overjordaanse) en Judea. Verder was het een stad die in een zeer vruchtbare streek lag (= de Jordaanvallei). Er waren veel dadelpalmen en balsembomen, waarvan de opbrengst zeer zwaar werd belast.

De episode heeft plaats aan het einde van de zending van de rabbi van Nazaret, zodat ervan mag worden uitgegaan, dat hij al een zeer grote bekendheid onder het volk genoot en dat men van deze rabbi zeker wist, dat hij met tollenaars en dergelijke mensen omging. Dat kan dan ook de reden zijn dat Zacheüs er zo op uit was om Jezus te zien. Zacheüs kan de bekende rabbi niet zien vanwege het vele volk en zijn kleine gestalte. Hij rent daarom vooruit en klimt in een soort wilde vijgenboom (= sycomore), die takken heeft die onder aan de stam beginnen en verder diep omlaag reiken. Met zijn ruwe schors en de wortels, die in grote halfbogen uit de grond opsteken, is het gemakkelijk om in de boom te klimmen.

Wanneer Jezus hem ziet, zegt hij tot hem: "Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik bij u te gast zijn". (GNB). Hoe Jezus zijn naam wist, is ons niet bekend. Denken dat dit komt door een bovennatuurlijke kennis, lijkt onwaarschijnlijker dan er van uit te gaan dat Jezus hem al eerder heeft ontmoet of door anderen erop is geweest, dat dit de oppertollenaar was met die naam. We houden het erop dat Jezus hem gekend moet hebben, gezien de zeer vertrouwelijke wijze waarop Jezus hem toespreekt.

Het zal uiteraard de verbazing van heel wat inwoners van Jericho hebben gewekt, dat Jezus juist bij Zacheüs op bezoek gaat. Maar dat is nu eenmaal het verrassende in het optreden van deze rabbi, die er steeds weer op uit is, contact te maken met die mensen, waarvan degelijke burgers het niet verwachten. Jezus blijkt niet te houden van rollenpatronen, waaraan men zich moet storen. Zacheüs doet een geweldige

geste, die getuigt van een innerlijke ommezwaai. De helft van zijn bezit wil hij aan de armen geven en wie hij heeft bestolen door afpersing, zal hij viervoudig vergoeden!

De normale vergoeding bij terugbetaling van een op een oneerlijke wijze verworven bedrag, was het bedrag plus één vijfde (zie Leviticus 6:1-5). Een viervoudig terugbetalen (het bedrag plus nog driemaal dat bedrag) werd geëist tegen veedieven (2 Samuël 12:6; Exodus 22:1) als het ging om een schaap, maar er gold een vijfde dubbele vergoeding voor runderen (Exodus 21:37). Ook de Romeinen en Egyptenaren schijnen een dergelijke wetsregel te hebben gehad wanneer het ging om openlijke diefstal.

Zacheüs toont dus overduidelijk dat het bij hem menens is voor wat betreft zijn ommekeer (= bekering). Het is dan ook één van de duidelijkste bewijzen, dat iemand tot bekering is gekomen, dat hij voor zover dat in zijn vermogen ligt, de fouten die hij in het verleden heeft gemaakt, probeert te herstellen. Juist dat tekent oprecht berouw! Jezus bekrachtigt dit door te zeggen dat "Dit huis (= gezin) is vandaag gered, ook deze man is een zoon van Abraham" (GNB). De handelwijze van Zacheüs maakt duidelijk wat Jezus onder een zoon van Abraham (= één van het soort van Abraham) verstaat. De Here God had inderdaad van Abraham gezegd dat hij zijn 'zonen' zou leren GERECHTTIGHEID en RECHT te doen (Genesis 18:19). Zacheüs doet wat de tora voorschrijft: een viervoudige vergoeding. Dat is RECHT doen. Hij geeft echter ook de helft van zijn bezit weg.

Dat is niet door Gods tora voorgeschreven. Hij doet hier dus meer dan wat er van hem wordt verwacht. Dat is GERECHTTIGHEID doen! De lezer merke op dat Zacheüs zijn twee voornemens in juist dezelfde volgorde noemt als dat aan de zonen van Abraham zou worden aangeleerd: GERECHTTIGHEID en RECHT!

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je bekeren betekent dat je het weer goed maakt.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo figuren afmaken.
Jezus komt in Jericho.
ma Zacheüs wil Jezus zien.
Zacheüs vraagt teveel geld aan de mensen.
Zacheüs kan Jezus niet zien.
di hij is klein, hij klimt op een tak.
wo goed, fout, fout, goed.
do ik zal hem vier maal zoveel teruggeven.
vr 1. Zacheüs; 2. tollenaar; 3. Jericho; 4. rijk;
5. klein; 6. ik wil Jezus zien.
- leertekst
Lucas 19:8 - "ik zal hem vier maal zoveel teruggeven"

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.10.3, 9.10.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.9.1).
- inleiding
gymnastiekbroek/pak/schoenen.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: S4, S7, figuren: 1, 21, 61, 62, 87, 89, 90, 102, 106a, 108, 171, 199a, 200, 202, 204.
- bespreking
werkboekje 9 les 10, ingekleurde leertekstcirkel (9.10.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.10.2).
- toepassing
illustratie 9.10.5, kleurpotloden, schaar, lijm.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw I, nr. 24,
Elly en Rikkert II, nr. 37
Sabbatliedjes I, nr. 29
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- het is altijd fijn om met wat materiaal aan te komen, waardoor de kleuters/kinderen de achtergrond van het verhaal nog beter voor zich kunnen zien. Neem bijvoorbeeld wat vijgen mee naar de klas. Vertel er iets over en laat de kleuters/kinderen proeven. Ze zullen nu vast nooit meer vergeten dat Zacheüs in een vijgenboom zat!
- bekering is voor kleuters/kinderen "vertaald" met: de verkeerde dingen niet meer doen, er spijt van hebben en proberen het nu voortaan beter te doen.
- laat in de toepassing zien, dat het op tijd inzien van haar handeling, Mieke bewaart voor ergere dingen zoals een mogelijk ongeluk. Daarmee is het aspect "bekering geeft redding" belicht in een situatie, die voor de kleuters/kinderen zeer herkenbaar is.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. Ukunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

*groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt*

*materiaal:
zie voorwoord*

*materiaal:
kaart zieke(n)*

*groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk*

2. liedje

“de telefoonlijn”

*liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22*

3. gebed

Lieve Vader in de hemel, we vinden het fijn om weer in de kindersabbatschool te zijn. Wij willen u toezingen met een blij hart. We zullen het bijbelverhaal over Jezus en Zacheüs horen en er over praten. Help ons er veel van te leren. Dat vragen wij u in Jezus' naam. Amen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop*

4. zending

- verhaal
Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot*

- collecte en liedje
“een boot gaat varen naar het zendingsland”

*liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29*

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: Johannes en Jakobus willen mee de baas zijn

groeps- en werkvorm:

*in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

*9.10.3, 9.10.4 en 9.9.1 (van vorige
les)*

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wie is de moeder op dit plaatje (9.10.3)?
- wat denken moeder Salomé en haar twee zonen?
- wat vraagt ze aan Jezus?
- waarom vinden Johannes en Jakobus dit zo'n leuke baan?
- kan Jezus zeggen wie er rechts en links van hem zitten?
- zijn de andere leerlingen boos als zij het horen?

- met wie praat Jezus op dit plaatje? (9.10.4)
- wat willen de andere koningen allemaal?
- wil Jezus bediend worden als hij koning is?
- wat wil Jezus liever?
- wat is beter dat wij over anderen de baas spelen of anderen willen helpen?

kijk naar de leertekstcirkel (9.9.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“er kan er maar eentje de baas zijn”

liedjesboek:

Elly en Rikkert II, nr. 37

2. inleiding: sorry

groeps- en werkvorm:

*in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:*

*gymnastiekbboek/pak/
schoenen*

kringgesprek:

- *wat moeten de kinderen in de gymnastiekles doen?*
 - *is dat moeilijk?*
 - *waarom schreeuwt de gymmeester zo hard tegen een kind?*
 - *de meester maakt het weer goed. Wat zegt hij na de gymles?*
- Het bijbelverhaal gaat over een man die het weer goed maakt.*

a. vertelling

De kinderen hebben gymnastiek. Ze moeten voorzichtig over de balk lopen. Om de beurt mag een kind over de evenwichtsbalk lopen. Betty doet haar best. Voetje voor voetje schuifelt ze over de smalle balk. Ze houdt haar armen wijd uitgestrekt. Dan valt ze niet zo snel. Wat is dat? Ze hoort de gymmeester schreeuwen. Oei, ze schrikt en valt bijna van de balk. De gymmeester is boos op een ander kind. Dat kind was anderen aan het plagen. “Hou op,” schreeuwt de meester heel boos. “Straks valt er nog iemand van de balk.” De hele klas is geschrokken. Niet van het kind, maar van het geschreeuw van de meester. Dan is de gymles afgelopen. “Kinderen,” zegt de gymmeester, “ik had niet zo moeten schreeuwen. Sorry hoor! Jullie zijn daar vast van geschrokken. Maar ik wil jullie niet bang maken. Ik ben maar alleen bang dat jullie je anders pijn doen, als je niet goed oplet.”

b. liedje

“Zacheüs”

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw I, nr. 24

3. bijbelverhaal: Zacheüs

a. Jezus gaat door Jericho

Er komt een grote stoet mensen aan. Ze komen de stad Jericho binnen. Wat is dat voor een optocht? Het lijkt wel of de mensen achter iemand aangaan. Wie wandelt daar dan? Het is Jezus, die op weg is naar de stad Jeruzalem. Nu komt hij door deze stad. De mensen hebben allemaal van hem gehoord. Ze willen hem zien. Ze willen ook naar hem luisteren, als hij hen verhalen vertelt. Daarom is het zo druk. Ze roepen naar elkaar: "Ga jij ook kijken?" Iedereen wil er wel naar toe.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

*materiaal:
B.I.V.111a zonder 67, met zoveel mogelijk mensen rondom Jezus.
(S7, 1, 87, 89, 90, 171, 199a, 200, 204)*

b. ook Zacheüs wil Jezus zien

Daar komt een rijke man aan. Iedereen kent hem wel. Hij heet Zacheüs. Iedereen die in de stad wil komen, moet eerst geld aan Zacheüs betalen. Vaak vraagt Zacheüs te veel geld aan de mensen. Dat vinden ze heel erg. Wat doet Zacheüs nu? Hij heeft ook over Jezus gehoord. Hij wil wel eens kijken wie dat is. Maar er staan zoveel mensen langs de weg en Zacheüs is maar een kleine man. Er is niemand die hem vooraan laat staan. Hoe kan hij nu toch Jezus zien?

*materiaal:
B.I.V.111a zonder 67, met zoveel mogelijk mensen rondom Jezus.
(S7, 1, 87, 89, 90, 171, 199a, 200, 204)*

c. een mooie plaats

Dan krijgt Zacheüs een goed idee. Hij moet zorgen dat hij over de mensen heen kan kijken. Hij kijkt eens in het rond. Daar verder op, staat een stevige vijgenboom. Daar kan hij wel in klimmen. Snel rent hij naar de vijgenboom toe. Vlug klimt hij naar boven. Zo is het prachtig. Hij ziet de hele optocht van mensen langzaam zijn richting uitkomen. Het gaat niet erg snel. Hij kan Jezus vooraan in de midden zien wandelen. Straks komen ze vlakbij hem. Dan zal hij Jezus echt goed kunnen zien. Ja, die Zacheüs heeft een prima plekje!

*materiaal:
B.I.V. 111b
(S4, S7, 1, 21, 62, 87, 89, 90, 102, 106a, 108)*

d. Jezus roept Zacheüs

Eindelijk! Daar is de optocht vlakbij Zacheüs onder de boom. Maar wat is dat? Jezus kijkt naar boven. Hij ziet Zacheüs op een tak zitten. Jezus roept Zacheüs. "Zacheüs, kom vlug naar beneden. Ik wil nu graag bij jou thuis op bezoek komen." Zacheüs is nog nooit zo vlug uit een boom gekomen. Wat is Zacheüs blij! Jezus heeft hem niet alleen gezien. Hij heeft ook tegen hem gepraat. Jezus wil zelfs bij hem op visite komen!

*materiaal:
B.I.V. 111b met 61, zonder 62
(S4, 1, 21, 61, 87, 89, 90, 102, 106a, 108)*

e. bekeerd en gered

De mensen om Jezus heen kijken niet blij. Wat doet Jezus nu? Gaat hij met zo'n man mee naar huis? Maar Zacheüs weet zelf ook wel dat hij verkeerde dingen heeft gedaan. Hij is blij, dat hij dat tegen Jezus kan zeggen. Maar hij is van plan het nu wel goed te doen.

Hij zegt tegen Jezus, dat hij iedereen het geld zal teruggeven, dat hij teveel heeft gevraagd. Niet alleen teruggeven! Nee, vier maal zoveel zal hij hen teruggeven! En de helft van alles wat hij heeft, wil hij aan arme mensen geven. Ja, Zacheüs wil voortaan echt goed doen. Jezus is blij en hij zegt dat Zacheüs het goed heeft gemaakt met God en de mensen. Hij is nu net als Abraham, een vriend van God en een vriend van de mensen.

*materiaal:
B.I.V.111b met 61, 202, zonder 62.
(S4, 1, 21, 61, 87, 89, 90, 102, 106a, 108, 202)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vragen de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- wie zie je op dit plaatje (zo)?
- waar gaat deze stoet naar toe?
- hebben jullie de stoet afgemaakt?

aan Kinderen:

- waarom is het druk in de stad Jericho? (heb je de juiste letters ingevuld)
- wil iedereen Jezus zien?
- wil iedereen horen wat Jezus zegt?
- wil iedereen zien wat Jezus doet?

aan Kleuters:

- wie is die kleine man achteraan (ma)?
- wat wil Zacheüs?
- wat voor werk doet Zacheüs?

aan Kinderen:

- is Zacheüs groot?
- wil Zacheüs Jezus zien?
- vraagt Zacheüs teveel geld aan de mensen?
- houden de mensen van Zacheüs?
- kan Zacheüs Jezus zien?

aan Kleuters:

- waarom blijft Jezus bij de boom staan (di)?
- wie zit er in die boom?

aan Kinderen:

- waarom kan Zacheüs Jezus niet zien?
- wat doet Zacheüs om Jezus te zien?

aan Kleuters:

- waar gaan Jezus en Zacheüs naar toe (wo)?
- gaat Jezus bij Zacheüs logeren?

aan Kinderen:

- komt Jezus naar de boom?
- als Jezus onderaan de boom staat, komt Zacheüs dan naar beneden?
- zijn de mensen blij dat Jezus bij Zacheüs op bezoek gaat?
- is Zacheüs blij dat Jezus bij hem op bezoek komt?
- wil Jezus Zacheüs helpen?

aan Kleuters:

- wie zitten hier aan tafel op dit plaatje (do)?
- waarvan heeft Zacheüs spijt?
- wat gaat hij met de helft van zijn geld doen?

aan Kinderen:

- en wat doet hij met het geld wat hij teveel heeft genomen?
- is Zacheüs nu bekeert?
- zijn Jezus en Zacheüs blij?
- wat betekent het dat Zacheüs gered is?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.10.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Lucas 19:8 (G.N.B.)
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- wie heeft z'n werkje gemaakt?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.10.1, voorgeknippte
9.10.2, voor allen, Bijbel, lijm*

- laat eens zien hoe hij geworden is?
- van wie is het paspoort op je werkblad?
- welke gegevens heb je ingevuld?

activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.10.1
ophangen, 9.10.2 uitdelen en op
plakken

- c. liedje
 “Zacheüs”

liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I, nr. 24

5. toepassing: het inzien van verkeerde handelingen

- a. kringgesprek
- dit is Mieke. Ze speelt met de bal op straat. Mag dat?
 - waarom niet, wat kan er gebeuren?
 - wat kan Mieke het beste doen? Kies uit deze praatwolkjes.
 - waar hoort Mieke met de bal te spelen?
 - waar zal Mieke dan een volgende keer moeten spelen?

groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
illustratie 9.10.5

- b. activiteit
 Kinderen kleuren de goede praatwolk in, knippen hem uit en plakken hem op. De plaat kan verder mooi worden gekleurd.

groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
illustratie 9.10.5, schaar, lijm,
kleurpotloden
activiteit:
juiste praatwolk inkleuren, uitknip-
pen en opplakken

C. SLUITING

1. liedje

“Zacheüs”

liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I, nr. 24

2. gebed

Lieve Vader in de hemel, wij danken u voor het bijbelverhaal over Zacheüs. Wat fijn dat hij alles wat hij te veel had genomen, aan de mensen teruggaf en nog veel meer dan dat. Eerst was hij een vijand van de mensen en van God. Toen hij Jezus ontmoette, werd hij een vriend van de mensen en van God. Help ons, als wij dingen verkeerd hebben gedaan aan anderen, het ook weer goed met hen te maken. Zo kunnen wij ook weer hun vrienden worden. Zo worden wij ook dikke vrienden met God. Wij danken u dat Jezus ons dit leert. Amen.

groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

MATTEÛS 21:23-32

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De gelijkenis van de twee zonen kan een kind begrijpen. De ene zoon zegt “ja”, maar doet “nee” en de tweede zegt, ‘nee’ en doet ‘ja’. De vraag die Jezus daarna stelt is wie van beiden nu de wil van de vader heeft gedaan. En het antwoord kan natuurlijk niet missen: hij die berouw heeft getoond en het toch heeft gedaan. Dit ‘berouw’ betonen betekent letterlijk: van gedachten veranderen, tot andere (betere) gedachten komen. De toegesprokenen zijn in dit geval de opperpriesters en de oudsten (21:23), de leiders van de tempel, waarin Jezus daags ervoor zijn zuiveringsactie had ondernomen. Deze groep van tempelbestuurders was uit op macht, invloed en geld. Door Jezus’ toedoen echter was er een streep door hun rekening gehaald. Zij komen daarom met de vraag aan zijn adres met welke bevoegdheid hij dit wel doet. Uiteindelijk zet Jezus hen klem en weigert hen daarna een antwoord te geven. Matteüs schrijft onmiddellijk daarna dat Jezus deze gelijkenis vertelt.

De toepassing van Jezus (21:31,32) is niet mis te verstaan.

Toen jullie Sadduceeën (opperpriesters en oudsten) merkten dat de tollenaars en hoeren, van wie hun gebruikelijke gedrag een vorm van ‘nee’ is, toch uiteindelijk in Johannes hebben geloofd en toen ‘ja’ zeiden, zijn jullie niet eens van gedachten veranderd (= geen berouw gekregen) om toch in hem te geloven. De tollenaars en de hoeren staan hier voor de zoon, die eerst ‘nee’, maar bij nader inzien toch ‘ja’ zegt, en de Sadduceeën, die vanwege hun functie (= priesters) en hun oudsten (= leiders) eigenlijk al ‘ja’ tegen God hadden gezegd, zeggen uiteindelijk ‘nee’ tegen Johannes de Doper en dus ‘nee’ tegen God.

Dit gedeelte over Johannes de Doper toont dus duidelijk aan dat deze tekst onmiddellijk aansluit op het gedeelte ervoor waar zij weigeren te zeggen of Johannes de bevoegdheid tot dopen uit God of uit de mensen had. En weigeren antwoord te geven, is hier zoals meestal “nee” zeggen. Waar het Jezus om te doen is (21:32): Johannes heeft de weg der gerechtigheid (= handel en wandel volgens Gods liefdeswet) gewezen (= onderwezen).

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je beter laat naar God kunt luisteren en zijn wil doen dan nooit.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo sommige priesters stellen moeilijke vragen. ma strikvraag.
di ja, ja, nee.
wo de jongen heeft spijt en gaat toch.
do wie, twee, wil, vader.
hij kreeg spijt en ging toch.
vr 1. **naar**, 2. **geen**, 3. **moet**, 4. **weet**, 5. **zoon**,
6. **goed**, 7. **meer**, 8. **goed** = antwoord
- leertekst
Matteüs 21:30 - "hij kreeg spijt en ging toch".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.11.3, 9.11.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.10.1).
- inleiding
geen.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: T1, T3, T4
figuren: 3, 23, 39, 57, 87, 89,
drie vingerpoppen: een vader en twee zonen.
- bespreking
werkboekje 9 les 11, ingekleurde leertekstcirkel (9.11.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.11.2).
- toepassing
illustratie 9.11.5, lijm, kleurtjes, stroken papier, schaar.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw I nr. 24
Alles Wordt Nieuw IV nr. 22
Sabbatliedjes I nr. 29
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- door het afwisselen van het materiaal kunnen we de scheiding trekken tussen het verhaal van de bijbeltekst en de gelijkenis daarin. Natuurlijk kunt u in plaats van het viltmateriaal ook de zandbak gebruiken.
- laat in het kringgesprek bij de inleiding het goed tot de kleuters/kinderen doordringen wat het doel betekent: beter laat dan nooit. Laat hen proberen een aantal voorbeelden te geven en laat hen dan de gevolgen daarvan vertellen.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

3. gebed

Vader in de hemel, wij nodigen u uit vanmorgen bij ons te zijn, bij het zingen en bidden en ook bij het bijbelverhaal over twee zonen die hun vader moeten helpen. Geef ons uw zegen bij alles wat we doen. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: Zacheüs

a. kringgesprek:

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wie zit er in de boom op dit plaatje (9.11.3)?
- waarom is Zacheüs in de boom geklommen?
- wat wil hij van Jezus?
- wat is Zacheüs van beroep?
- is hij altijd eerlijk?
- vinden de mensen hem aardig?

- bij wie is Jezus op bezoek op dit plaatje (9.11.4)?
- wat zegt Zacheüs tegen Jezus?
- wat gaat hij met de helft van zijn geld doen?
- wat doet hij met het geld wat hij teveel heeft genomen?
- is Zacheüs gered?

kijk naar de leertekstcirkel (9.10.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje "Zacheüs"

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
9.11.3, 9.11.4 en 9.10.1 (van vorige les)*

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I nr. 24*

2. inleiding: wie doet het goed?

a. vertelling

Het regent ..., en niet zo'n beetje ook. Grote druppels kletteren tegen het raam en op straat. Moeder kijkt naar buiten. "Waar komt al dat water toch vandaan?" zucht ze. "Eigenlijk moet Boelie worden uitgelaten. Hij moet nodig een plasje doen. Wie laat hem uit? Freddy, ga jij zo, als het niet meer regent?"
"Ja, mam," mompelt Freddy. Maar hij leest rustig door. Hij heeft net een spannend boek. Na een tijdje is het droog. Maar Freddy blijft lezen. "Betty, wil jij Boelie uitlaten?" vraagt moeder. "Hè mam, nu niet. Trouwens Freddy moest het toch doen?" klaagt Betty. Maar dan kijkt Boelie haar aan. "Woef, gaan we uit baasje?" vraagt Boelie met z'n kopje scheef. "Ach, vooruit dan maar," zegt Betty. "Kom Boel, naar buiten!" En Boelie is allang blij.

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
geen
kringgesprek:
- gaat Freddy met de hond wandelen?
- en Betty?
- wie is nu het beste "baasje" voor Boelie?
Het bijbelverhaal gaat over een vader die iets vraagt aan twee zonen. Welke zoon doet het goed?
Luister maar!*

b. liedje "een vader vroeg zijn oudste zoon"

*liedjesboek
Alles Wordt Nieuw IV nr. 22*

3. bijbelverhaal: de twee zonen

a. vragen aan Jezus

Steeds als de mensen Jezus zien, willen ze hem vragen stellen. Het is net als met de predikant in onze kerk. De mensen gaan steeds weer naar hem toe om met hem te praten. Sommige mensen willen echt iets weten, anderen willen wel eens zien wat Jezus allemaal weet. Er zijn ook mensen, die proberen om heel moeilijke vragen te stellen. Ze willen niet dat de mensen Jezus een goede meester vinden. Nu komen ze weer naar Jezus toe met een nieuwe vraag. Op deze vraag kan Jezus vast niet antwoorden! denken ze.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:
B.I.V. 114a
(T1, T3, T4, 3, 23, 39, 57, 87, 89)*

b. Jezus vertelt een verhaal

Jezus ziet hen aankomen en hij merkt dat ze niet zo vriendelijk tegen hem doen. Ze willen alleen maar dat de mensen bij Jezus weggaan en dat ze hem niet meer willen volgen. De mannen komen naar Jezus toe. Ze stellen hem een vraag. Jezus denkt even na, maar dan geeft hij hen geen antwoord. En weet je wat hij doet? Hij stelt hen ook een vraag. Daarop geven ze geen antwoord, want dat kunnen ze niet. Nu zegt Jezus: "Ik zal jullie een klein verhaaltje vertellen. Dan begrijpen jullie wel wat ik bedoel."

*materiaal:
B.I.V. 114a
(T1, T3, T4, 3, 23, 39, 57, 87, 89)*

c. de eerste zoon

Een vader heeft twee zoons. Op een dag gaat hij naar de eerste zoon toe. Hij zegt: "Zoon van me, ga en werk vandaag in onze wijngaard." De jongen zegt: "Goed vader." Dan gaat de vader weer weg. De jongen heeft helemaal geen zin om in de wijngaard te werken. Hij heeft het wel beloofd, maar hij doet het toch niet.

*materiaal:
vingerpoppen: vader en zoon*

d. de tweede zoon

De vader gaat naar de tweede zoon. Hij zegt: "Jongen, ga en werk vandaag in onze wijngaard." De jongen zegt: "Ik wil niet." Hij heeft helemaal geen zin om in de wijngaard te werken. De vader gaat weg. Na een tijdje denkt de zoon: "Dat was toch eigenlijk niet erg aardig van mij. Laat ik toch maar doen wat vader mij heeft gevraagd." De jongen gaat naar de wijngaard en gaat er in werken.

*materiaal:
vingerpoppen: vader en de andere zoon*

e. wie deed wat zijn vader wilde?

Jezus kijkt de mensen rondom hem aan. Hij vraagt: "Wie deed er nu wat de vader wilde?" De mensen zeggen: "De tweede zoon natuurlijk!" Jezus zegt: "Dat is het goede antwoord. De eerste zoon wist wel wat de vader wilde, maar hij trok zich er niets van aan. Zo zijn er ook mensen die weten wat God de Vader van hen wil. Toch trekken zij zich er niets van aan." En de mensen die Jezus zulke moeilijke vragen stellen? Zij gaan weg. Jezus is een echte meester. Hij weet een goede oplossing de vragen die ze hem stellen.

*materiaal:
B.I.V. 114a
(T1, T3, T4, 3, 23, 39, 57, 87, 89)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- met welke mannen praat Jezus op dit plaatje (zo)?
- waarom luisteren er veel mensen naar Jezus?
- vinden de priesters het leuk dat zoveel mensen naar Jezus luisteren?

aan Kinderen:

- willen de priesters Jezus voor gek laten staan?
- hoe willen ze dat doen?

aan Kleuters:

- welke vraag stellen de priesters aan Jezus (ma)?
- geeft Jezus antwoord?

aan Kinderen:

- wat doet hij?
- hoe heet zo'n moeilijke vraag?

aan Kleuters:

- welk verhaal vertelt Jezus (di)?
- waarom vertelt Jezus dit verhaal?

aan Kinderen:

- wat vraagt de vader aan de ene zoon?
- wat antwoordt hij?
- gaat de jongen ook werken?

aan Kleuters:

- wat vraagt de vader aan de tweede zoon (wo)?
- wat antwoordt hij zijn vader?

aan Kinderen:

- wat doet de tweede zoon nadat hij nee had gezegd?
- waarom gaat hij toch naar de wijngaard?

aan Kleuters:

- hoe heet zo'n verhaal dat Jezus op dit plaatje vertelde (do)?

aan Kinderen:

- welke vraag stelt Jezus aan het eind van het verhaal?
- wat antwoorden de mensen?
- hoe reageerde de eerste zoon?
- hoe reageerde de tweede zoon?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.11.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Matteüs 21:30
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- plak je leertekst op.
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- wil Mieke de eendjes voeren?
- laat eens zien hoe hij geworden is?
- welke woorden heb je in de cirkel op je werkblad ingevuld?
- welk woord heb je in de rondjes gevonden?

c. liedje

“een vader vroeg zijn oudste zoon”

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.11.1, voorgeknippte
9.11.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.11.1
ophangen, 9.11.2 uitdelen en op
plakken*

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw IV nr. 22*

5. toepassing: als je nadenkt kun je nog dingen goed maken

a. kringgesprek

- heb je wel eens iets beloofd om te doen en het dan toch niet gedaan?
- ben je later erover gaan nadenken?
- heb je daarna besloten je belofte na te komen?
- hoe voelde je je toen?
- wat heeft de ander daarvan gezegd?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

- Maak een stripverhaaltje van de zoon die eerst “nee” zegt, maar later toch gaat.
Laat de kinderen de bijgaande stukjes verhaal in de goede volgorde op een strook papier plakken. Ze mogen het ook kleuren.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
illustratie 9.11.6, lijm, kleurtjes en
stroken papier, schaar*

C. SLUITING

1. liedje

“een vader vroeg zijn oudste zoon”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw IV nr. 22*

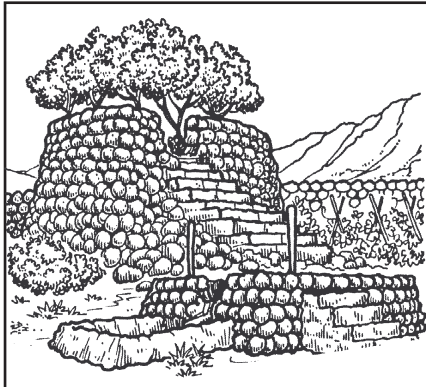
2. gebed

Lieve Vader, aan het eind van de kindersabbatschool danken wij u voor deze fijne morgen. Wij hebben geleerd dat het beter is om te doen wat u vraagt, ook al hebben we het eerst niet gedaan. Help ons om goed na te denken wat we u antwoorden en vooral te doen wat u ons vraagt. Geef ons nog een fijne eredienst in de grote zaal en breng ons volgende week weer allemaal terug naar de kindersabbatschool. Dit vragen we u in Jezus' naam. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

12. de heer heeft veel geduld

MARCUS 12:1-9; LUCAS 20:9-16A

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het verhaaltje (gelijkenis) over de boze pachters wordt door Marcus beknopter verteld, dan dat Matteüs en Lucas dat doen.

Deze laatste twee schrijvers hebben er een aantal dingen aan toegevoegd, waarvan het maar de vraag is of Jezus het zo heeft verteld. Het is het best om zich te houden aan de meest sobere vertelling, en dat is die van **Marcus**. Ook hier, zoals bij alle andere gelijkenissen, dient men zich in de eerste plaats niet te bepalen bij de details van het verhaal. Het gaat om de grote lijn en de les, die er uit te halen valt. Jezus zelf helpt ons daarbij, daar hij er een bijbeltekst op betreft. Eerst even iets over wijngaarden:

In Israël werd er veel aan wijnverbouwing gedaan. De bodemgesteldheid en het klimaat waren daar erg goed voor geschikt. Vooral in het heuvel- en bergland van Judea trof men zeer veel wijngaarden aan. De meeste wijngaardiers zorgden voor een dichte omtuining of omheining om de wilde dieren (jakhalzen, zwijnen, vossen, e.d.), maar ook om rovers op een veilige afstand te houden. Daarenboven had men ook nog een torengbouwte in het midden van de wijngaard om deze te bewaken en om als verblijfplaats te dienen voor de arbeiders in de oogsttijd. Zij konden er dan in overnachten en er bij grote hitte in eten. De wijngaard beschikte ook nog over een pers, die bestond uit twee bakken in de rotsachtige bodem uitgehouwen. De bovenste diende om de druiven met de voeten te vertrappen. Deze stond in verbinding met de onderste, waar dan uiteindelijk de wijn in werd opgevangen. Wijngaarden werden vaak verhuurd (verpacht) tegen van te voren afgesproken prijzen (of in natura of in geld). Het verhuuren van de wijngaard kon ook voor langere perioden: een jaar, enkele jaren, voor het leven en zelfs voor verschillende generaties van pachters.

Het verhaal is ook deze keer zeer eenvoudig. Een rijk man maakt van een stuk grond een wijngaard en verricht daarvoor

de nodige werkzaamheden. Daarna verpacht hij de wijngaard en wacht de opbrengst af. Als de oogst erop zit, verwacht hij zijn geld en zendt de ene dienaar na de andere om het geld op te halen. Tevergeefs: de pachters willen hem niet betalen. Ergers nog, zij worden zeer agressief, mishandelen en doden de door de eigenaar gezonden dienaren.

Dit gebeurt ook met de zoon van de eigenaar. Dat het hun om het geld te doen is, blijkt uit hun opmerking: “en de erfenis zal aan ons komen” (Marcus 12:7). In het verhaal wordt duidelijk naar een climax toegewerkt. Het achter-eenvolgens steeds weer vertellen van het ‘ZENDEN’ en de boze handelingen liegen er niet om:

- (12:2) - hij ZOND op zijn tijd een slaaf ... sloegen hem
- (12:4) - weder ZOND hij tot hen een andere slaaf ... sloegen op het hoofd
- (12:5) - hij ZOND een andere ... die doden zij ... en nog vele anderen ... of sloegen ... of doodden
- (12:6) - en ten laatste ZOND hij deze (zijn zoon) ... doodden.

Dit wijst op het langdurige geduld van de eigenaar, die echt tot het uiterste gaat en daarmee wordt eveneens de boze opzet en de hardnekkigheid van de pachters onderstreept, die kost wat kost het geld voor zich willen houden. Daarmee geven zij te kennen er niet over te denken, zich te onderwerpen aan de wil van de eigenaar, noch bereid te zijn hun afspraak met hem na te komen.

Terecht stelt daarom Jezus de vraag aan zijn toehoorders: “Wat zal de heer van de wijngaard doen?” Waarop hij zelf het antwoord geeft: “Hij zal komen en de pachters ombrengen en de wijngaard aan anderen geven”. De bedoeling is duidelijk. God, die hier door de eigenaar wordt voorgesteld, heeft alles in het werk gesteld om zijn volk tot bezinning te brengen. Hij heeft hen de profeten en nazireeërs gezonden,

maar zij hebben hen niet aanvaard: (zie o.a. Amos 2:11). De enen zijn mishandeld, en de anderen gedood. Dat lot zal ook de belangrijkste gezondene (de messias) ondergaan. De bijbeltekst, die Jezus dan citeert uit de Psalmen (118:22,23), is erg bekend.

In de tijd van Jezus werd hij door de rabbijnen toegepast, hetzij op Abraham, hetzij op Mozes of nog op de messias. Jezus zal naar alle waarschijnlijkheid voor de laatste visie hebben gekozen. Dat doen ook de schrijvers van het Nieuwe Testament. Toch moet men voor ogen houden dat meestal de steen het symbool voor God is (Genesis 49:24), die zelfs de steen des aanstoots (Jesaja 8:14) wordt genoemd (de steen waaraan men zich stoot). De psalmdichter zal het over de tempel hebben gehad, hoewel ook Jeruzalem niet is uitgesloten.

Wat betekent dit nu allemaal? Het antwoord vindt men het gemakkelijkst door na te kijken tot wie Jezus zich hier richt. Uit het gehele lijdensverhaal blijkt dat Jezus deze gelijkenis in de tempel heeft verteld en dat niet lang na de door hem uitgevoerde reiniging. Hiermee heeft hij de vijandschap

van de tempelleiding op de hals gehaald (11:18,27-33). Het gaat in feite om een waarschuwing. Jezus vertelt hier hoe het zal of kan gebeuren. De tempelleiding beheert de tempel op een verkeerde manier. Zij laten Gods profeten er nauwelijks in toe en willen zeker niet naar hen luisteren. Ook de messias, die in de oudtestamentische teksten als de zoon van God geldt, krijgt bij hen geen voet aan de grond. 'Als het zo doorgaat', zegt Jezus in feite, 'dan mogen jullie het wel vergeten, dan wordt de wijngaard (de tempel) van jullie afgenomen'. In het jaar 70 van de gewone jaartelling werd de tempel inderdaad verwoest en werden de Romeinen heer en meester in het tempelgebied. De verantwoordelijken van de tempel worden door hem verweten de tempel (de wijngaard) niet goed te hebben beheerd namens de heer (God) van de tempel. Zij hebben de steen (de van God gezondene, de messias) afgekeurd (zij hebben hem niet gegeven waar God - de eigenaar recht op had, maar alles hebben zij naar zich toe getrokken). De heer (van de wijngaard) van de tempel beslist er echter anders over.

Hij neemt zijn maatregelen en maakt van die steen (de messias) de belangrijkste van de hele gezuiverde tempel.

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je geduld moet hebben met wie je kwaad doen.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo toren bouwen; muur bouwen.
ma verhuren aan de pachters.
di gaat naar de wijngaard; moet een deel van de druiven halen.
wo juist = knechten, geen, een pak slaag.
do zal, geliefde, sturen;
hij straft de mensen van de tuin.
vr 1. verdelen
2. knecht
3. klappen
- leertekst
Lucas 20:13 - "ik zal mijn geliefde zoon sturen".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.12.3, 9.12.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.11.1).
- inleiding
een banaan.
- bijbelverhaal
zandbak + mannenfiguren en druivenplanten.
- bespreking
werkboekje 9 les 12, ingekleurde leertekstcirkel (9.12.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.12.2).
- toepassing
diversen vruchten (vijgen, nootjes, rozijnen, partjes appel) en pak koekjes.
illustratie 9.12.5, schaar, lijm, kleurtjes.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw IV nr. 22, 23.
Sabbatliedjes I, nr. 29.
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22.

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- als u merkt, dat één of meer kleuters/kinderen niet begrijpen wat huren of verhuren betekent, maak het dan even duidelijk aan de hand van een klein voorbeeldje, (zoals het huren van een huis).
- in de vertelling wordt niet gezegd, dat de slaven of de knechten in dit verhaal worden geslagen of gedood.
- de begrippen erfgenaam en erfenis zijn ook veel te moeilijk voor de kleuters/kinderen, dus wordt in het verhaal alleen gezegd, dat zij alles zouden krijgen als ze de zoon maar even te pakken zouden nemen. De straf die de heer geeft aan de huurders wordt ook verder niet vermeld.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

3. gebed

Dank u God, voor deze nieuwe dag in de kindersabbatschool. Wilt u alstublieft de hele ochtend bij ons blijven, bij alles wat we doen: vertellen, luisteren, zingen. We hopen Vader, dat u ook een beetje blij wordt, als u ons blij bezig ziet. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

b. collecte en liedje

“een boot gaat varen naar het zendingsland”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de twee zonen

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- met wie praat Jezus op dit plaatje (9.12.3)?
 - zijn de priesters blij dat de mensen naar Jezus willen luisteren?
 - welke vraag stellen de priesters aan Jezus?
 - beantwoordt Jezus deze vraag?
 - welke vraag stelt Jezus aan de priesters?
 - welk antwoord geven de priesters?
 - hoe noem je dit soort vragen?
-
- over welke twee jongens gaat het verhaal op dit plaatje (9.12.4)?
 - wat vertelde Jezus over de eerste jongen?
 - wat vertelde Jezus over de tweede jongen?
 - welke jongen had de wil van zijn vader gedaan?
 - wat betekent beloofd is beloofd?

kijk naar de leertekstcirkel (9.11.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“een vader vroeg zijn oudste zoon”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

9.12.3, 9.12.4 en 9.11.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw IV, nr. 22

2. inleiding: waarom ...?

a. vertelling

“Mama, papa ... waarom ...?” vraagt Robert de hele dag: mama ..., waarom moet het licht aan? En uit? Waarom moet de deur op slot? En van het slot af? Waarom moet je de kraan dicht draaien? Waarom komt de zon op?

En moeder geeft antwoord. Wel honderd keer. Dan weet Robert even weer genoeg. Hij gaat eens over alles nadenken. Hij begint alles te snappen. Aha ..., daarom moet het licht uit. En de deur op slot. En de kraan dicht. Ja, ja, als je nog klein bent, moet je alles leren. En papa en mama vertellen alles. Ze leggen alles heel geduldig uit. “Freddy ...?” vraagt Robert, “waarom zijn de bananen krom?”. “Waarom de bananen krom zijn?” Freddy denkt na. “Nou, uh ... uh ..., daarom!” Freddy weet het antwoord eigenlijk niet. Die Robert kan ook zoveel vragen!

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een banaan

kringgesprek:

- hoeveel keer vraagt Robert “waarom?” aan papa en mama?
- wat zeggen papa en mama dan? (antwoord geven/uitleggen)
- ze zijn heel geduldig: ze geven iedere keer weer een ... (antwoord) en ze worden niet ... (boos)

Het bijbelverhaal gaat over een man die heel veel geduld had.

b. liedje

“als een wijngaard”

liedjesboek

Alles Wordt Nieuw IV nr. 23

3. bijbelverhaal: de onrechtvaardige pachters

a. de tuin

Er is een meneer, die veel geld heeft. Met dat geld wil hij een mooie tuin planten. Hij zet allemaal plantjes neer en hij plant er een grote heg omheen. En als dat is gebeurd, dan zet hij er een grote pers in. Die pers wil hij gebruiken, om de vruchten die hij strakjes krijgt in plat te stampen. Dan krijg je heerlijk vruchtensap. Maar de tuin is nog niet helemaal klaar. Hij laat er nog een toren in bouwen. Dan kijkt de meneer hoe de tuin er bij ligt. Hij vindt hem mooi. Maar hij kan er nu niet van genieten, want hij moet voor een lange tijd op reis. Op reis naar een ver land. Wat moet er dan met de tuin gebeuren?

b. de tuin verhuurd

De eigenaar van de wijngaard denkt diep na. Weet je wat ik kan doen? Ik kan de tuin verhuren! Hij vraagt aan mensen of zij voor zijn tuin willen zorgen. Die mensen moeten de eigenaar dan wat vruchten geven, van de vruchten die zij bij de oogst uit de wijngaard halen. De rest van de vruchten, mogen ze zelf houden. Hij gaat op zoek en hij vindt een paar mensen, die goed voor zijn tuin willen zorgen. Nu kan hij op reis gaan.

c. de oogst

Eindelijk zijn de vruchten rijp. De vruchten worden geplukt. De mannen, die de tuin hebben gehuurd, plukken alle vruchten. Maar ze brengen helemaal geen vruchten naar de eigenaar. De eigenaar is al lang weer terug van zijn reis. Thuis wacht hij op de vruchten die voor hem zijn, maar ze worden niet naar hem gebracht. Daarom stuurt hij een paar knechten, om de vruchten te gaan halen.

d. geen vruchten

De mannen die de wijngaard hebben gehuurd, zien de knechten van de eigenaar. Ze geven hen helemaal geen vruchten. Nee, ze jagen hen weg. Ze slaan hen. Dan stuurt de heer nog een paar andere knechten. Daar gebeurt hetzelfde mee. En nog een paar anderen. Ook die krijgen een pak slaag. Hoe moet de heer nu z'n vruchten krijgen?

e. de oneerlijke huurders

Weet je wat, denkt de eigenaar van de wijngaard, mijn zoon zullen ze niet durven te slaan. Aan hem zullen ze toch zeker de vruchten wel geven. En zo stuurt hij zijn zoon om de vruchten te halen. Maar de mannen die de tuin hebben gehuurd, zien de zoon aankomen. Ze zeggen tegen elkaar: "Kom, laten we die te pakken nemen. Dan is alles van ons." En dat doen ze. Wat zal de eigenaar van de tuin nu met die mensen doen? De eigenaar geeft hen een flinke straf. De tuin? De tuin verhuurt hij aan anderen. Die zullen hem wel op tijd de vruchten geven, die voor hem zijn.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

*materiaal:
zandbak, zandbakfiguren, druivenplanten*

*materiaal:
zandbak, zandbakfiguren, druivenplanten, figuren van mannen*

*materiaal:
zandbak, zandbakfiguren, druivenplanten, figuren van mannen*

*materiaal:
zandbak, zandbakfiguren, druivenplanten, nog meer figuren van mannen*

*materiaal:
zandbak, zandbakfiguren, druivenplanten, nog meer figuren van mannen*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- over welke man gaat de les van deze week (zo)?
- welke vruchten groeien er op zijn stuk land?
- hoe noem je land waar druiven groeien?

aan Kinderen:

- wat laat de eigenaar om de wijngaard bouwen?
- wat maakt hij van de druiven die er groeien?
- waarom heeft hij een muur en een uitkijktoren gebouwd?

aan Kleuters:

- waarover praat de eigenaar met deze twee mannen (ma)?
- waar gaat de eigenaar naar toe?

aan Kinderen:

- wat doet hij met zijn wijngaard?
- wat is dat pachten of verhuren?
- wat spreekt hij met de huurders af?

aan Kleuters:

- groeien er veel druiven op de wijngaard (di)?
- brengen de pachters een deel naar de eigenaar toe?

aan Kinderen:

- waar is de knecht naar toe gegaan?
- wat moet de knecht doen?

aan Kleuters:

- wat doen de pachters met de knecht (wo)?

aan Kinderen:

- wie stuurt de eigenaar zijn burenen of zijn knechten?
- krijgt de knecht wel of geen druiven mee?
- wat krijgt hij daarvoor in de plaats?
- stuurt de eigenaar nog meer knechten?
- hoe loopt het af met de andere knechten?
- heeft de eigenaar veel geduld met de pachters?

aan Kleuters:

- wat doen de pachters met de druiven (do)?

aan Kinderen:

- wie stuurt de eigenaar tenslotte?
- wat doen de pachters met de zoon?
- wat doet de eigenaar als hij dat hoort?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.12.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Lucas 20:13.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- plak de cirkel in je boek
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe hij geworden is?
- welke woorden heb je op je werkblad gevonden?

c. liedje

“als een wijngaard”

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.12.1, voorgeknippte
9.12.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.12.1
ophangen, 9.12.2 uitdelen en op
plakken*

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw IV nr. 23*

5. toepassing: doe wat je hebt afgesproken

a. kringgesprek

Mieke en Josien lopen op straat. Opeens ziet Mieke iets op straat liggen. “Kijk eens, het lijkt wel geld.” Mieke raapt het op. Het is een riks (vijftig frank). Ze doet de riks (de vijftig frank) in haar zak.

Samen lopen ze naar huis toe. “Kijk eens mam, wat ik heb gevonden!” Moeder kijkt. “Zo, zo, een riks (vijftig frank)! Wat ga je ermee doen?” “Wel,” zegt Mieke, “mag ik er wat voor kopen?” “Ja,” zegt moeder, “doe dat maar. Maar geef Josien ook wat!” “Ja, natuurlijk, ze krijgt precies de helft.” Mieke en Josien lopen naar de winkel. Na heel lang zoeken, kopen ze een zak koekjes. Mieke geeft één koekje aan Josien en houdt de rest voor zichzelf.

- is het leuk om met iemand te delen?
- moet je doen wat je hebt beloofd?
- heeft Mieke dat wel gedaan?
- kun je Mieke helpen te doen wat ze beloofd heeft?

b. activiteit

Laat de kleuters/kinderen enkele vruchten in stukjes snijden en een pak koekjes precies verdelen zodat iedereen evenveel zou krijgen. Laat één of twee kinderen spelen dat ze alles zelf willen houden en de andere niets of maar een beetje willen geven. U zelf speelt de geduldige “bemiddelaar” die steeds weer met de hebzuchtige kinderen praat om toch maar alles precies te verdelen. Uiteindelijk doen ze dat.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
illustratie 9.12.5*

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
diversen vruchten (vijgen, nootjes,
rozijnen, partjes appel) en pak
koekjes.
illustratie 9.12.5, schaar, lijm,
kleurtjes
activiteit:
vruchten en/of koekjes verdelen,
de dingetjes op illustratie plakken
en de plaat inkleuren*

C. SLUITING

1. liedje

“als een wijngaard”

2. gebed

Help ons, Here God, om dankbaar te zijn voor alles wat we van u krijgen. We willen echt niet alles voor ons zelf houden. We willen graag met anderen delen. Help ons om geduld te hebben met wie ons kwaad doen of niet aardig tegen ons zijn of die alles zelf willen houden. Blijf ook bij ons als we zo dadelijk in de grote zaal naar de preek luisteren. Amen.

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw IV nr. 23*

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

13. de arme vrouw geeft het meest

MARCUS 12:41-44

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het verhaal van de weduwe is kort, maar fijngevoelig en rijk aan diepzinnigheid. De evangelisten laten de lezer temidden van alle gesprekken en onderricht, vijandigheid en bewondering een kleine episode zien, waarin een rijke les is te vinden. Het geheel speelt zich af in de tempel, in de voorhof van de vrouwen. Deze ruimte grensde aan de voorhof van de Israëlieten, zodat alle mannen die zich naar hun voorhof begaven door die van de vrouwen moesten. In deze laatste voorhof stonden dertien offerkisten opgesteld. Zij waren naar alle waarschijnlijkheid groot van omvang en rijkelijk versierd. Alle hadden een trompetvormige opening om er het geld in te werpen. Naast de offerkisten was voldoende ruimte om te staan, te zitten of om zich te bewegen. De rabbi uit Nazaret zal met opzet daar even de tijd hebben genomen om de mensen gade te slaan en, zoals het een rabbi betaamt, aan de hand van hun gedragingen een les af te leiden voor zijn leerlingen. De offerkisten opgesteld in de voorhof van de vrouwen, waren bestemd voor verschillende doelen:

1. tempelbelasting voor het lopende jaar.
2. tempelbelasting voor het afgelopen jaar.
3. voor de vogeloffers.

4. voor de duivenoffers.
5. voor het offerhout.
6. voor de wierook.
7. voor de gouden bekkens.
- 8 t/m 12. voor vrijwillige bijdragen.
13. voor de vrijwillige gaven zonder nadere bestemming.

Mogelijk heeft de weduwe in de laatste offerkist haar geldstukjes geworpen. De waarde van de twee koperstukjes stond toen gelijk met het dagloon voor een arbeider. Als men bedenkt dat een weduwe van de aalmoezen en de goede zorg van andere mensen moest leven, dan bracht zij inderdaad een kolossaal offer. Er waren een hele reeks bepalingen in de wetten van Mozes met betrekking tot de armen, maar helaas werden de sociale voorzieningen ten aanzien van weduwen, wezen en andere armen niet altijd in de praktijk gebracht. Het ligt dus voor de hand dat Jezus de conclusie trekt, dat zij het meeste heeft gegeven. In stoffelijk opzicht was het minder geld, maar verhoudingsgewijze heeft zij in feite zo goed als alles aan God gegeven en dat is beslist te prijzen! Het is niet de eerste keer dat rabbi Jezus zich aan de kant van de armen opstelt.

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Weten dat je van harte moet geven.

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo bidden, God, leren, God, geld, God.
ma koper geld.
di de rijke mensen werpen veel geld in de kist.
wo twee, juist = arm, weinig, alles.
do de arme weduwe heeft het meeste gegeven.
vr 1. meeste
2. tempel, geld, kisten, twee, alles, meer.
- leertekst
Marcus 12:43 - "deze arme vrouw heeft het meeste gegeven".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (9.13.3, 9.13.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (9.12.1).
- inleiding
een spaarpot/portemonnee.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: T1, T3, T4, figuren: 2, 24, 29, 56, 57, 102, 239, 272.
- bespreking
werkboekje 9 les 13, ingekleurde leertekstcirkel (9.13.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (9.13.2).
- toepassing
kleine speeltjes zoals auto's, poppen, knikkers, enz. van elk twee stuks.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw IV nr. 23.
Sabbatliedjes I, nr. 29, 70.
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22.

D. VERTELLING

- het is erg belangrijk dat u ter voorbereiding van het bijbelverhaal de rubriek I. Informatie bestudeert. Uw manier van vertellen zal er levendiger op worden en meer diepgang krijgen.
- laat steeds wat gemaakte werkjes van de kleuters/kinderen in het lokaal hangen. Dat geeft hen steeds het gevoel weer in eigen en vertrouwde omgeving te komen.
- bereid uw vertelling goed voor. Oefen thuis totdat uw vertelling overtuigend in uw eigen oren klinkt. Leg uw viltmateriaal van te voren klaar met de figuren in de juiste volgorde. Lees de vertelling vooral niet voor.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.
- neem een 'gezellige' houding aan ten aanzien van de kleuters/kinderen. Zorg dat er een aangename sfeer heerst. Ze zullen graag blijven komen.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“de telefoonlijn”

liedboekje:
Timotheüs Kinderliedjes nr. 22

3. gebed

Dank u God, voor onze juffen (of meesters) in de kindersabbatschool. Dank u voor onze eigen juf (of meester) die ons helpt om het bijbelverhaal goed te begrijpen. Dank u voor alles wat zij (of hij) doet om ons te helpen meer van u en anderen te houden. Zegen haar (of hem) en haar (of zijn) werk, zegen alle juffrouwen (of meesters) in onze sabbatschool. Help ons nu om goed naar het bijbelverhaal te luisteren. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

- a. verhaal
Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.
- b. collecte en liedje
“een boot gaat varen naar het zendingsland”

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht en - boot

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 29

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de onrechtvaardige pachters

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wat gaat de man doen op dit plaatje (9.13.3)?
- wie zorgen er nu voor zijn wijngaard?
- hebben ze die wijngaard gekocht of gehuurd?
- hoe betalen ze de huur?
- wat hebben ze met de knechten gedaan die de druiven kwamen halen?
- heeft de eigenaar geduld met de pachters?

- wie heeft de eigenaar nu gestuurd (9.13.4)?
- willen de pachters het deel van de eigenaar aan hem afstaan?
- wat hebben de pachters met de zoon gedaan?
- wat heeft de eigenaar met de pachters gedaan?

kijk naar de leertekstcirkel (9.12.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“als een wijngaard”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

9.13.3, 9.13.4 en 9.12.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw IV nr. 23

2. inleiding: graag geven

a. vertelling

Betty heeft net zakgeld gekregen. Ze doet de helft in haar spaarpot. Met de rest van het geld mag ze iets leuks kopen. Trrring, de deurbel gaat. Betty kijkt even wie er is. Er staat een dame met een collectebus. Betty doet open. “Hallo, jongedame,” zegt de mevrouw met de collectebus, “willen jullie iets geven voor het kindertehuis?” “Wacht u even?” zegt Betty. Ze gaat naar binnen. Wat nu? Papa en mama zijn er niet. Daar kan ze dus geen geld aan vragen. “Wacht eens even,” denkt Betty. Ik wil de kinderen in het kindertehuis graag helpen. Betty pakt haar zakgeld uit haar portemonnee. Ze gaat terug naar de voordeur. “Alstublieft mevrouw,” zegt Betty. Ze doet het geld in de gleuf van de bus. “Dank je wel, daag,” zegt de dame. Betty doet de deur weer dicht. Ze voelt zich blij. Wie weet krijgt nu een ander kind wel een mooie pop of mooie kleurpotloden.

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een spaarpot/portemonnee

kringgesprek:

- wat is “zakgeld”?
- wat doe je ermee?
- wat doet Betty met haar zakgeld?
- wat vind je daarvan?

Het bijbelverhaal gaat over een vrouw die weinig geld heeft en toch veel weggeeft.

b. liedje

“ik deel met jou mijn auto’s”

liedjesboek

Sabbatliedjes I, nr. 70

3. bijbelverhaal: de arme weduwe geeft twee geldstukjes

a. in de tempel

In de grote stad Jeruzalem staat een heel mooi gebouw. Het lijkt wel een soort paleis!. Dat is de tempel. Het is een soort kerk waar je elke dag naar toe kunt. Het is er altijd druk. Sommige mensen komen alleen maar kijken naar de tempel. Anderen komen om geld naar de tempel te brengen. Weer anderen komen om er met elkaar te praten of om tot God te bidden.

Vandaag is Jezus er ook met zijn leerlingen. Er komen al gauw nog meer mensen bij hem staan. Ze willen horen wat Jezus komt vertellen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:*

*B.I.V. 114b met 272,
zonder 24, 57 en 102.
(T1, T3, T4, 2, 29, 56, 239, 272)*

b. de offerkist

Bij één van de grote versierde pilaren (palen) staan allemaal kisten. Daarin kun je geld doen voor de tempel. Jezus kijkt naar één van de kisten. Daar komen een paar mensen aan. Ze hebben mooie kleren aan. Dat zijn vast rijke mensen. Ze gaan naar de kist toe. De één haalt wat geld uit zijn zak en gooit het in de kist. De andere doet hetzelfde. Zo ziet Jezus nog meer mensen, die geld in de kist doen.

materiaal:

*B.I.V. 114b met 272, zonder 102
(T1, T3, T4, 2, 24, 29, 56, 57, 239,
272)*

c. de arme vrouw

Nu komt er een mevrouw aan. Zij heeft niet zulke mooie kleren aan als die andere mensen. Zij is niet zo'n rijke mevrouw. Zij is arm. Ze gaat naar de kist. Jezus kijkt goed naar de arme vrouw. Wat gaat zij doen? Zij heeft immers niet veel geld? Zij heeft geen man meer, die geld kan verdienen. Zou zij toch geld geven?

materiaal:

*B.I.V. 114b met 272
(T1, T3, T4, 2, 24, 29, 56, 57, 102,
239, 272)*

d. de twee geldstukjes

De arme vrouw haalt twee geldstukjes tevoorschijn. Dat is lang niet zoveel als die rijke mensen geven. Ze doet het geld in de kist. Jezus zegt tegen de mensen om zich heen: "Hebben jullie haar gezien? Zij had niet veel geld. Zij is arm. Toch heeft zij geld gegeven. Dat geld kan ze eigenlijk niet missen. Met dat geld had ze wat anders kunnen kopen. Toch gaf ze dat geld hier in de tempel aan God!"

materiaal:

*B.I.V. 114b met 272
(T1, T3, T4, 2, 24, 29, 56, 57, 102,
239, 272)*

e. meer dan allemaal

Jezus zegt, dat de vrouw het meest van allemaal in de kist heeft gedaan. Dat begrijpen de mensen niet. Het waren toch maar twee geldstukjes? Daar kun je ook niet veel voor kopen! Maar Jezus zegt: "Al die rijke mensen geven enkele geldstukken van de vele geldstukken die ze hebben. Dat is niet zo moeilijk. Maar de vrouw geeft twee geldstukken terwijl ze bijna geen andere geldstukjes heeft. Iets geven als je al niet zoveel hebt, is veel moeilijker!"

materiaal:

*B.I.V. 114b met 272
(T1, T3, T4, 2, 24, 29, 56, 57, 102,
239, 272)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

aan Kleuters:

- hoe heet de grote stad op dit plaatje (zo)?
- wat is dat voor groot en mooi gebouw?
- wie gaan er allemaal naar de tempel toe?

aan Kinderen:

- wat komen de mensen in de tempel doen?
- en wat doet Jezus daar?

aan Kleuters:

- waar kijkt Jezus naar op dit plaatje (ma)?
- wat voor kisten staan er voor hem?

aan Kinderen:

- hoe kijkt Jezus naar de mensen in de tempel?
- wat doen de mensen in de kist?

aan Kleuters:

- wat doen de mensen op dit plaatje (di)?
- zijn het rijke mensen?

aan Kinderen:

- wat doen de rijke mensen bij de offerkist?

aan Kleuters:

- is de vrouw op het plaatje een rijke of een arme vrouw (wo)?
- hoe kijkt Jezus nu?

aan Kinderen:

- geeft ze veel of weinig geld?
- hoeveel geldstukjes gooit de weduwe in de offerkist?
- geeft ze alles of niets gegeven?

aan Kleuters:

- over wie vertelt Jezus op dit plaatje (do)?
- kon iedereen zien hoeveel de rijke man gaf?
- kon iedereen ook zien hoeveel de arme weduwe gaf?

aan Kinderen:

- wie gaf het meeste geld?
- waarvan gaven de rijken een offer?
- waarom gaf volgens jullie de weduwe het meeste geld?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (9.13.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Marcus 12:43.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- wat is makkelijker uitdelen, als je veel hebt of uitdelen als je weinig hebt?
- wie heeft z'n werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe hij geworden is?
- wie heeft het spelletje gespeeld? (bij voldoende tijd kunnen we het in de sabbatschool spelen)
- welk woord blijft er over bij oefening 1 op je werkblad?
- welk woord heb je bij welke zin ingevuld op je werkblad?

c. liedje

“ik deel met jou mijn auto's”

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 9.13.1, voorgeknipte
9.13.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 9.13.1
ophangen, 9.13.2 uitdelen en op
plakken*

*liedjesboek:
Sabbatliedjes I nr 70*

5. toepassing: geven is fijner dan nemen

a. kringgesprek

- heb je wel eens iets van jezelf weggegeven?
- was het iets dat je heel leuk vond?
- vond je het makkelijk om het weg te geven?
- hoe zal de ander die het krijgt zich voelen?
- hoe voel je je als je een ander blij hebt gemaakt?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

Laat de kleuters/kinderen het volgende spelletje doen. De één heeft twee dingen. De ander geen. De één deelt zijn/haar spullen met de ander.

Ik heb twee en ik ben blij. Jij hebt geen ... en dat spijt mij. Ik deel mijn ..., want ik houd van jou en nu heb jij ook een mooie...

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
kleine speeltjes zoals auto's, poppen,
knikkers enz. van elk twee stuks*

C. SLUITING

1. liedje

“ik deel met jou mijn auto's”

*liedjesboek:
Sabbatliedjes I nr. 70*

2. gebed

Help ons Here God, om dankbaar te zijn voor alles en al het geld dat we van u krijgen. Laat ons niet alles voor onszelf houden. We kunnen best wat spullen en geld aan u teruggeven. Dat brengen we dan naar de kerk en dan kan het aan de mensen worden gegeven die het meer nodig hebben dan wij. Geef ons nog een fijne sabbatdag en blijf bij ons in de naam van Jezus. Amen.

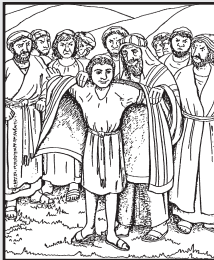

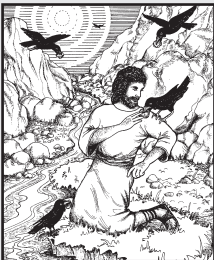
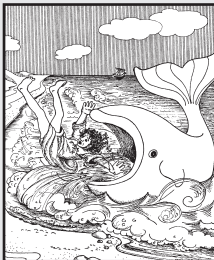

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

ELKE DAG MET GODS WOORD

LEERPLAN VOOR KLEUTERS EN KINDEREN

	januari - maart	april - juni	juli - september	oktober- december
1e jaar	nummer 1 Adam - Isaak	nummer 2 Jakob - Mozes	nummer 3 Mozes - Jozua	nummer 4 Jozua - David
	nummer 5 David - Elisa	nummer 6 Elisa - Jezus	nummer 7 Leven en leer van Jezus (1)	nummer 8 Leven en leer van Jezus (2)
	nummer 9 Leven en leer van Jezus (3)	nummer 10 Leven en leer van Jezus (4)	nummer 11 Jezus - Petrus	nummer 12 Petrus - Paulus

Driemaandelijke uitgave van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten der Nederlandse Unie.

Copyright: Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie
 Amersfoortseweg 18
 3712 BC HUIS TER HEIDE
 Nederland